

Agenda

Teitl y cyfarfod:	Cyfarfod Bwrdd CNC – Cyfarfod Cyhoeddus
Dyddiad y cyfarfod:	Dydd Iau 12 Chwefror 2026
Amser y cyfarfod:	09:30 – 12:25

Amser	Eitem
	Sesiwn Gyhoeddus
09:30 (5 munud)	Eitem 1. Agor y cyfarfod • Croeso • Datganiad Buddiannau • Egluro trefn y cyfarfod Noddwr a Chyflwynydd: Neil Sachdev (Cadeirydd) Crynodeb: NODI unrhyw ddatganiadau o fuddiannau
09:35 (5 munud)	Eitem 2. Adolygu Cofnodion a'r Log Camau Gweithredu 2A. Adolygu Cofnodion Cyfarfod Cyhoeddus y Bwrdd ar 27 Tachwedd 2B. Adolygu Cofnodion Cyfarfod Cyhoeddus y Bwrdd ar 12 Gorffennaf Noddwr a Chyflwynydd: Neil Sachdev (Cadeirydd) Crynodeb: CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod blaenorol a'r Log Camau Gweithredu
09:40 (10 munud)	Eitem 3. Yr wybodaeth ddiweddaraf gan y Cadeirydd Noddwr a Chyflwynydd: Neil Sachdev (Cadeirydd) Crynodeb: NODI diweddariad y Cadeirydd i'r Bwrdd
09:50 (20 munud)	Eitem 4. Adroddiad gan y Prif Weithredwr Noddwr a Chyflwynydd: Ceri Davies, Prif Weithredwr Dros Dro Crynodeb: NODI'r sefyllfa bresennol a diweddarau'r Bwrdd ar weithgareddau allweddol

Cyfeirnod y papur: 26-02-B01

10:10
(20 munud)

Eitem 5. Adroddiad Diweddaru'r Pwyllgorau

Noddwyr a Chyflwynwyr: Cadeiryddion Pwyllgorau

- Pwyllgor Archwilio a Rheoli Risg – 9 Rhagfyr

Cyfeirnod y papur: 26-02-B02

- Pwyllgor Cynghori ar Dystiolaeth – 28 Ionawr (Llafar)
- Pwyllgor Cyllid – 3 Chwefror (Llafar)
- Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd – 17 Rhagfyr (Ardaloedd Draenio Mewnol)/ 15 Ionawr

Cyfeirnod y papur: 26-02-B04

- Pwyllgor Ystad Tir – 22 Ionawr

Cyfeirnod y papur: 26-02-B05

- Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid – 4 Rhagfyr
Yn cynnwys Cymeradwyo Adroddiad Ch2 Lles, Iechyd a Diogelwch a Chymeradwyo Strategaeth Lles, Iechyd a Diogelwch

Cyfeirnod y papur: 26-02-B06

Cyfeirnod y papur: 26-02-B07

Cyfeirnod y papur: 26-02-B08

- Pwyllgor Ardaloedd Gwarchodedig – Cyfarfod nesaf 26 Chwefror

- Fforwm Rheoli Tir Cymru

Cyfeirnod y papur: 26-02-B18

- Fforwm Rheoli Dŵr Cymru

Cyfeirnod y papur: 26-02-B19

Crynodeb: NODI'r diweddariadau gan Bwyllgorau'r Bwrdd a Fforymau CNC, mewnol ac allanol, a chyfarfodydd a gynhaliwyd

10:30
(15 munud)

Eitem 6. Adroddiad ar Berfformiad Cyllid

Noddwr: Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol

Cyflwynydd: Rob Bell, Pennaeth Cyllid

Crynodeb: CYMERADWYO'r sefyllfa ariannol ddiweddaraf

Cyfeirnod y papur: 26-02-B09

10:45
(15 munud)

Egwyl

11:00
(60 munud)

Eitem 7. Cyflwyniad Lle

Noddwr: Lyndsey Rawlinson, Cyfarwyddwr Gweithredol, Lle a Gwasanaeth

Cyflwynydd: Elsie Grace, Pennaeth Gweithrediadau'r Gogledd Ddwyrain

Crynodeb: Cyfarfod a chlywed gan y Tîm Rheoli er mwyn deall agweddau allweddol a'r ddarpariaeth sy'n canolbwyntio ar le yn y Gogledd Ddwyrain.

12:00
(5 munud)

Eitem 8. Unrhyw fater arall

12:05

Diwedd y Cyfarfod Cyhoeddus

12:05
(20 munud)

Cwestiynau ac Atebion Cyhoeddus Terfynol

12:25

Diwedd y cyfarfod

Cofnodion Heb eu Cadarnhau

Teitl y cyfarfod:	Cyfarfod Bwrdd CNC (Cyhoeddus)
Lleoliad:	Caerdydd a Teams
Dyddiad y cyfarfod:	27 Tachwedd 2025
Aelodau yn bresennol:	Neil Sachdev, Cadeirydd Yr Athro Steve Ormerod, Dirprwy Gadeirydd Ceri Davies, Prif Weithredwr Dros Dro Dr Hushnara Begum Dr Pete Fox Dr Rebecca Colley-Jones Dr Calvin Jones Lesley Jones Yr Athro Rhys Jones Mark McKenna Helen Pittaway Adam Taylor
Aelodau'r Tîm Gweithredol yn bresennol	Prys Davies, Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol Gareth O'Shea, Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau Dominic Driver, Cyfarwyddwr Gweithredol Dros Dro Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu
Hefyd yn bresennol:	Phil Williams, Pennaeth Llywodraethiant ac Ysgrifennydd y Bwrdd (pob eitem) Meinir Wigley, Pennaeth Cyfathrebu a Thrawsnewid Digidol Mark Collins, Rheolwr Tîm Cyllid 2 – Eitem 6 Sarah Williams, Pennaeth Strategaeth Gorfforaethol a'r Swyddfa Rheoli Portffolios – Eitem 7 James Cornelius, Uwch-gynghorydd Arbenigol, Cynllunio a Pherfformiad Corfforaethol – Eitem 7

Sylwedyddion yn bresennol:	Neb
Ymddiheuriadau:	Karen Balmer
Ysgrifenyddiaeth:	Natalie Williams, Dirprwy Ysgrifennydd y Bwrdd ac Arweinydd Tîm Ysgrifenyddiaeth y Bwrdd Rhiannon Spencer, Tîm Ysgrifenyddiaeth y Bwrdd Andrea Bennett, Tîm Ysgrifenyddiaeth y Bwrdd
Datganiadau o fuddiant	

Eitem 1. Dechrau'r cyfarfod

Noddwr a chyflwynydd: Neil Sachdev, Cadeirydd

1. Agorodd y cadeirydd y cyfarfod a chroesawodd bawb. Nodwyd datganiadau o fuddiant ac ymddiheuriadau fel uchod.

Eitem 2. Adolygu'r cofnodion a chofnod y camau gweithredu

Eitem 2A. Adolygu cofnodion o gyfarfod cyhoeddus 8 Hydref

2. Adolygwyd a chytunwyd ar gofnodion cyfarfod cyhoeddus y Bwrdd ar 8 Hydref.

Eitem 2B. Adolygu'r cofnod o gamau gweithredu cyhoeddus

3. Adolygwyd y cofnod o gamau gweithredu, a darparwyd diweddariadau. Cytunwyd y gellid cau camau gweithredu a gwblhawyd.

Eitem 3. Yr wybodaeth ddiweddaraf gan y cadeirydd

Noddwr a chyflwynydd: Neil Sachdev, Cadeirydd

4. Cyflwynodd y cadeirydd ei hun ac eglurodd y cyfleoedd yr oedd wedi'u cymryd i gwrdd â staff a rhanddeiliaid. Roedd yn bwriadu treulio amser yn ymgyswrtu ymhellach â gwaith a staff CNC trwy ymweliadau â swyddfeydd a safleoedd yn y dyfodol.
5. Diolchodd y cadeirydd i'r staff am yr ymdrechion rhyfeddol yn ystod ac yn dilyn Storm Claudia, yn enwedig yn Sir Fynwy.

Eitem 4. Diweddariad gan y Prif Weithredwr

Noddwr a chyflwynydd: Ceri Davies, Prif Weithredwr Dros Dro

6. Diolchodd y Prif Weithredwr Dros Dro i Steve Ormerod am ei gefnogaeth ynghylch cyfarfod Asiantaethau Diogelu'r Amgylchedd a gynhaliwyd gan CNC yn ddiweddar

yng Nghaerdydd. Derbyniwyd adborth cadarnhaol gan gynrychiolwyr ar y canlyniadau a'r digwyddiad ei hun. Mynychodd y Prif Weithredwr Dros Dro a Steve Ormerod gyfarfod blynyddol y Cyrff Cadwraeth Natur Strategol hefyd, a roddodd gyfle i ddysgu ar y cyd. Yn 2026, bydd CNC yn cynnal y digwyddiad yng Ngogledd Cymru.

7. Mynychwyd cyfarfod rhithwir Awdurdodau Cadwraeth Natur Ewrop gan y Prif Weithredwr Dros Dro a staff eraill CNC. Roedd CNC yn arwain trawsnewid ar gyfer natur mewn cydweithrediad â chymheiriaid o'r Iseldiroedd a'r Almaen. Tynnwyd sylw at bwysigrwydd manteisio ar gyfleoedd i feithrin perthnasoedd, trafod heriau cyffredin, a dysgu wrth wledydd eraill.
8. Cydnabuwyd adroddiad Archwilio Cymru ar ddull CNC o ddynodi Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig. Er ei fod wedi bod yn ganlyniad siomedig, roedd CNC yn ei ddefnyddio fel cyfle i wella camau gweithredu ar fioamrywiaeth a chadwraeth. Byddai'r gwersi a ddysgwyd o'r adroddiad yn cael eu defnyddio ar draws CNC. Nodwyd bod yr adroddiad Rhywogaethau mewn Perygl wedi'i gyhoeddi.
9. Roedd y Prif Weithredwr Dros Dro ac aelodau eraill o staff wedi mynychu Ffair Aeaf Brenhinol Cymru. Tynnwyd sylw at well perthnasoedd gwaith gyda rhanddeiliaid rheoli tir ac amaethyddiaeth.
10. Rhoddwyd diweddariad ar adolygiad portffolio'r tîm gweithredol. Roedd y gwaith o weithredu'r strwythur newydd ar y gweill gyda recriwtio dau dîm gweithredol newydd dros dro o fewn Gweithrediadau. Roedd Llywodraeth Cymru wedi cael gwybod am y datblygiadau, ac ar wahân i'r swyddi parhaol o fewn Gweithrediadau, dylai'r newid gael ei gwblhau erbyn y flwyddyn ariannol newydd.
11. Tynnwyd sylw at ddiweddariad y rhifyn misol i reolwyr fel enghraifft o ymrwymiad y tîm gweithredol i wella cyfathrebu â staff. Roedd y cyfle yn darparu llinell welediad glir rhwng y Bwrdd, y tîm gweithredol, a rheolwyr ac arweinwyr tîm, ac roedd wedi cael adborth ac ymgysylltiad cadarnhaol. Roedd yr eitemau yn y cyfarfod yn cynnwys dathlu llwyddiannau.
12. Amlinellwyd ymateb CNC i'r llyfogydd diweddar. Prif gyfrifoldebau'r sefydliad yn y maes hwn oedd rhybuddion a chynghor, cefnogaeth i'r gwasanaethau golau glas, a chynnal a chadw asedau amddiffyn rhag llyfogydd. Amlinellwyd yr ardaloedd yr effeithiwyd arnynt yn bennaf gyda chyfeiriad penodol at Sir Fynwy. Roedd CNC wedi cael adborth cadarnhaol gan yr awdurdodau lleol, ac roedd y rhybuddion cynnar wedi galluogi gwaith paratoi. Gyda'r cynnydd yn y mathau hyn o ddigwyddiadau, byddai angen i CNC ystyried rheoli dalgylchoedd.
13. Rhoddodd y Cyfarwyddwr Gweithredol Cwsmeriaid, Cyfathrebu a Masnachol yr wybodaeth ddiweddaraf am ganolfannau ymwelwyr. Byddai'r ymarferion marchnata ar gyfer Nant Bwlch yr Arian a Choed y Brenin yn cychwyn cyn hir. Amlinellwyd y cyfleoedd i brydlesu'r canolfannau ymwelwyr gyda'r nod o ddod o hyd i bartneriaid cynaliadwy hirdymor. Mae Ynys-las eisoes wedi elwa o bartneriaeth â Hwb Cymunedol Gors. Ymhellach i ymholiad, rhoddwyd sicrwydd y byddai partneriaeth

Ynys-las yn cael ei monitro'n ffurfiol. Byddai pwyntiau monitro priodol hefyd yn cael eu hymgorffori mewn contractau ar gyfer y ddwy ganolfan ymwelwyr arall, a fyddai'n dibynnu ar bwy fyddai'n eu prydlesu. Roedd CNC yn parhau i fod wedi ymrwymo i dryloywder, mynediad cyhoeddus a diogelu'r amgylchedd. Byddai'r Bwrdd yn cael gwybod ynglŷn â'r broses.

14. O ran digwyddiad llifogydd Sir Fynwy, holwyd a fyddai proses adolygu perygl llifogydd yn cael ei sbarduno'n awtomatig. Roedd proses ffurfiol o dan adran 19 a fyddai'n cael ei harwain gan yr awdurdodau lleol gyda mewnbwn CNC. Cadarnhawyd bod y broses ar y gweill. Byddai'r mapiau llifogydd yn cael eu diweddarau yn dilyn y digwyddiad ac roedd data hydrometrig wedi'i gasglu ar gyfer adolygiad mewnol i wella dealltwriaeth CNC a sut roedd yn ymateb i ddigwyddiadau yn y dyfodol.
15. O ran y diweddariad ar Heidelberg Materials Cement, gofynnwyd a ellid dysgu gwersi o ganlyniadau llwyddiannus a'u prif ffyrddio mewn gwaith ehangach o ran datgarboneiddio a thu hwnt. Gofynnwyd hefyd a oedd rheoleiddio yn cael ei drafod mewn unrhyw fanylder gan y Bwrdd a'i bwyllgorau. Byddai grŵp yn adolygu llwyddiant Heidelberg Materials Cement o dan Amcan Llesiant 2 i ledaenu'r dysgu i'r sefydliad ehangach. Gwnaed y pwynt yn dda gan mai anaml y byddai CNC yn cwblhau adolygiad pan oedd canlyniad llwyddiannus wedi bod.
16. Nid oedd unrhyw grwpiau dynodedig o'r Bwrdd ar gyfer rheoleiddio. Er bod agweddau'n cael eu hadrodd fel busnes fel arfer, nid ydynt wedi'u hintegreiddio'n gyson ag olrhain dangosyddion perfformiad allweddol. Roedd y tîm gweithredol wedi trafod yr angen am ddull mwy strwythuredig yn flaenorol. Roedd adolygiad y pwyllgor wedi tynnu sylw at fwlch mewn goruchwyliaeth reoleiddiol y byddai angen mynd i'r afael ag ef.
17. Gofynnwyd am ragor o wybodaeth am yr amserlen ar gyfer rhyddhau afancod, ac a fyddai dull tebyg yn cael ei ddefnyddio ar gyfer ailgyflwyno eryrod. Darparwyd trosolwg o'r cais am drwydded ar gyfer eryrod gan grŵp sy'n gysylltiedig â Phrifysgol Caerdydd gan Steve Ormerod. Byddai angen i geisiadau fynd drwy brotocol yr Undeb Rhyngwladol dros Gadwraeth Natur a byddai angen i'r cyflwyniad gael ei gwblhau'n ofalus a thros gyfnod sylweddol o amser. Doedd dim bwriad i ryddhau afancod ar hyn o bryd. Y cam nesaf yn y broses fyddai sefydlu fforwm afancod i ddod â rhanddeiliaid ynghyd i drafod strategaeth.
18. Diolchodd y cadeirydd i'r Prif Weithredwr Dros Dro am y diweddariad am y llifogydd a thynnodd sylw at y ffaith nad oedd digwyddiadau o'r fath yn brin mwyach. Pwysleisiwyd pwysigrwydd gwella cyflymder a chywirdeb darogan a chanmolwyd y cydlynw llwyddiannus yn ystod digwyddiad eleni.
19. Tynnwyd sylw at bwysigrwydd yr adroddiad Rhywogaethau mewn Perygl wrth ddod â'r argyfwng natur i'r amlwg. Awgrymwyd y gallai un digwyddiad difrifol arwain at ddileu rhywogaethau, gan atgyfnerthu'r angen i ganolbwyntio ar greu cynefinoedd pellach a chyfleu negeseuon yr adroddiad yn effeithiol.

20. Cydnabuwyd pwysigrwydd rhannu gwersi a ddysgwyd o effeithiau newid hinsawdd yn fyd-eang, gan nad oedd ffiniau i'r heriau hyn. Byddai dysgu rhagweithiol gan ranbarthau eraill a dysgu o ymatebion llwyddiannus yn bwysig.

Eitem 5. Adroddiadau diweddarau'r pwyllgorau

Noddwyr a chyflwynwyr: Cadeiryddion y pwyllgorau

Pwyllgor Archwilio a Rheoli Risg – 17 Hydref (Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon)

21. Rhoddodd Pennaeth Llywodraethiant ac Ysgrifennydd y Bwrdd y diweddaraf ar gyfarfod y pwyllgor, gan gynnwys cyhoeddi'r Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon. Roedd adroddiad gan Archwilio Cymru wedi dod i law ac roedd y pwyllgor wedi cymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon i'w cyhoeddi. Roedd yr Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon wedi'u gosod gerbron y Senedd.

Pwyllgor Cyngori ar Dystiolaeth – 16 Hydref

22. Rhoddodd Steve Ormerod, cadeirydd y Pwyllgor Cyngori ar Dystiolaeth, amlinelliad o gylch gwaith y pwyllgor. Canolbwyntiodd y cyfarfod ym mis Hydref ar Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2025 a sut y gellid cyfleu'r canlyniadau'n briodol.

Pwyllgor Cyllid – 6 Tachwedd

23. Tynnodd Helen Pittaway, cadeirydd y Pwyllgor Cyllid, sylw at eitemau'r cyfarfod, gan gynnwys yr Adroddiad Perfformiad Ariannol, y cymeradwyaethau ariannol, a'r eglurder a ddarparwyd ar gyllideb 2026/27.

Pwyllgor Ardaloedd Gwarchodedig

24. Amlinellodd cadeirydd y Pwyllgor Ardaloedd Gwarchodedig y pwyntiau trafod yng nghyfarfodydd mis Hydref, gan gynnwys yr adroddiad archwilio ar Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig gan Archwilio Cymru, dynodiadau diweddar, a Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig sydd ar ddod i'w hystyried ar gyfer dynodiad. Trafododd y pwyllgor hefyd gyflwyno ein hymrwymyiadau 30x30. Roedd cyflwyniad ar y Cynllun Ffermio Cynaliadwy a sut y gallai gyflawni ein hymrwymyiadau 30x30 wedi'i ddarparu.
25. Tynnodd Steve Ormerod sylw at y ffaith bod enw Cymraeg bellach ar gyfer Mesurau Cadwraeth Effeithiol Eraill ar sail Ardal. Roedd grŵp gweithredu strategol Llywodraeth Cymru yn datblygu ac yn cyflwyno ymgeiswyr.

Fforwm Pysgodfeydd Cymru – 21 Hydref

26. Rhoddodd Steve Ormerod, fel cadeirydd y Fforwm Pysgodfeydd a Fforwm Rheoli Dŵr Cymru, grynodedb o rolau pob un ohonynt.
27. Trafododd y Fforwm Pysgodfeydd ym mis Hydref yr asesiad stoc diweddar o eogiaid a brithyllod môr, a oedd â statws Coch Melyn Gwyrdd o Goch ar gyfer y

rhan fwyaf o Gymru. Trafodwyd hefyd yr ymrwymiadau y byddai Cymru yn eu cyflwyno i Sefydliad Cadwraeth Eogiaid Gogledd yr Iwerydd (NASCO) ar gyfer camau gweithredu allweddol dan bwysau a strategaeth pysgodfeydd ar gyfer CNC a fyddai'n gallu gwrthsefyll newidiadau yn yr hinsawdd.

Fforwm Rheoli Dŵr Cymru – 13 Tachwedd

28. Cyfarfu Fforwm Rheoli Dŵr Cymru ar 13 Tachwedd, gan drafod y broses gyfredol ar gyfer y Cynlluniau Rheoli Basnau Afonydd. Cynhaliwyd gweithdy ochr yn ochr ag Iechyd Cyhoeddus Cymru a gynhaliodd asesiad o'r effaith ar iechyd y broses.

Fforwm Mynediad Cenedlaethol Cymru – 4 Tachwedd

29. Rhoddodd Lesley Jones, fel y cadeirydd, yr wybodaeth ddiweddaraf am y pynciau a drafodwyd yng nghyfarfod mis Tachwedd. Roedd hyn yn cynnwys diweddariad ar y Parc Cenedlaethol arfaethedig a'r broses ymgynghori gysylltiedig. Roedd y drafodaeth hefyd yn ymdrin â gwaith ar ddiweddarau a chyfleu'r Cod Cefn Gwlad, a rhoddodd Llywodraeth Cymru ddiweddariad ar y cynllun peilot cyntaf ar gyfer y Llwybr Cenedlaethol. Cynigiodd y fforwm gyfle i randdeiliaid roi adborth, a thynnwyd sylw at werth ymgysylltu rhwng rhanddeiliaid, CNC a Llywodraeth Cymru.
30. Holodd y cadeirydd a oedd arweinwyr tîm gweithredol ar gyfer pob un o'r fforymau. Cadarnhawyd bod yr holl fforymau o fewn cylch gwaith Cyfarwyddwr Gweithredol Tystiolaeth, Trwyddedu a Pholisi.

Eitem 6. Adroddiad Perfformiad Cyllid

Cyflwynwyr: Mark Collins, Rheolwr Tîm Cyllid Busnes 2

31. Cyflwynwyd yr eitem gan y Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol. Rhoddodd Rheolwr Tîm Cyllid Busnes 2 drosolwg o'r Adroddiad Perfformiad Cyllid, a oedd hefyd wedi'i drafod gyda'r tîm gweithredol a'r Pwyllgor Cyllid. Nododd cadeirydd y Pwyllgor Cyllid fod y Pwyllgor wedi trafod sut y gellid defnyddio'r tanwariant.
32. Trafododd y Bwrdd yr opsiynau sydd ar gael i ddefnyddio'r tanwariant a byddai hyn yn cael ei ddwyn yn ôl i'w drafod ymhellach yn dilyn cynnig cytunedig gan Lywodraeth Cymru. Byddai dadansoddiad o gostau staff a chostau eraill yn cael ei ddarparu mewn cyfarfod yn y dyfodol er mwyn cael eglurhad pellach.

PENDERFYNIAD: Cymeradwywyd y sefyllfa ariannol ddiweddaraf gan y Bwrdd.

Eitem 7. Diweddariad chwarterol Ch2 ar ddangosfwrdd perfformiad y cynllun busnes

Cyflwynwyr: Arweinwyr yr amcanion llesiant; Sarah Williams, Pennaeth y Strategaeth Gorfforaethol a Swyddfa Rheoli Rhaglenni; James Cornelius, Uwch-gynghorydd Arbenigol, Cynllunio a Pherfformiad Corfforaethol

33. Cyflwynodd y Prif Weithredwr Dros Dro yr eitem ac amlinellodd fod y cynllun busnes blynyddol yn seiliedig ar 28 o ymrwymadau a oedd yn gydnaws â'r cynllun corfforaethol a llythyr cylch gwaith Llywodraeth Cymru. Roedd perfformiad CNC wedi gwella yn Chwarter 2, gyda mwy o amcanion wedi'u graddio'n wyrdd a dim yn goch, oherwydd codi'r rhewi mewn recriwtio ac ailflaenoriaethu gweithgareddau allweddol. Roedd cynnydd wedi'i wneud gyda recriwtio, gyda 93 o swyddi yn y cyfnod recriwtio neu hysbysebu, a chyfanswm recriwtio o 515 ers i'r ymarfer ddechrau. Roedd CNC yn recriwtio i strwythur fforddiadwy, gan gynnal lle i fod yn hyblyg yn y gyllideb a defnyddio model economi gymysg ar gyfer cyflawni.
34. Eglurwyd y broses ar gyfer newid statws Coch Melyn Gwyrdd ymrwymadau'r cynllun busnes, ac roedd yn cynnwys craffu gan y tîm cynllunio busnes, y tîm arwain a'r Bwrdd i sicrhau tryloywder a rheolaeth dros adrodd ar berfformiad.
35. Roedd strategaeth ariannol yn cael ei datblygu i gyd-fynd ag amserlen y cynllun corfforaethol, gyda'r nod o egluro'r paramedrau cynllunio aml-flwyddyn. Trafododd y Bwrdd yr angen am ddangosyddion perfformiad allweddol mwy strategol a dangosfwrdd byw i wella goruchwyliaeth a gwneud penderfyniadau.
36. Amlinellwyd canfyddiadau adolygiad Archwilio Cymru o ddynodiadau Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig. Roedd CNC yn defnyddio'r argymhellion i ailosod ac ailganolbwyntio ymdrechion cadwraeth, gyda chmau rheoli cadarn ac ymrwymiad i ddysgu o adolygiadau allanol a mewnol. Trafododd y Bwrdd bwysigrwydd cyfathrebu clir a diweddariadau rheolaidd i sicrhau bod y cyhoedd yn ymwybodol o golledion bioamrywiaeth.
37. Cafodd y Bwrdd yr wybodaeth ddiweddaraf am weithrediad adolygiad portffolio'r tîm gweithredol, gyda recriwtio dros dro ar y gweill ar gyfer rolau cyfarwyddwyr gweithredol allweddol, a chynlluniau ar gyfer ymgyrch recriwtio allanol lawn yn y flwyddyn newydd, wrth sicrhau parhad a chydymffurfedd â disgwyliadau Llywodraeth Cymru.
38. Trafodwyd y Strategaeth Gaffael a Chontractau newydd, a oedd â'r nod o wneud defnydd o gadwyn gyflenwi CNC i ysgogi canlyniadau amgylcheddol cadarnhaol. Roedd y strategaeth wedi'i rhannu â rhanddeiliaid ac fe'i gwelwyd fel dull da o reoli caffael yn y sector cyhoeddus.
39. Rhoddwyd diweddariad ar y cyfnod newydd ar gyfer canolfannau ymwelwyr Coed y Brenin a Bwlch Nant yr Arian. Roedd hyn yn cynnwys lansio'r ymarfer marchnata newydd ar gyfer partneriaid hirdymor a byddai'r trefniadau'n cael eu monitro. Roedd CNC yn chwilio am bartneriaid i wella'r safleoedd er budd y gymuned a busnesau wrth ddiogelu mynediad i'r cyhoedd. Cynlluniwyd y broses i fod yn gynhwysol, gan ganiatáu cynigion gan grwpiau cymunedol, busnesau a mentrau cymdeithasol.
40. Gofynnodd y Bwrdd am sicrwydd ynghylch trefniadau monitro ar gyfer y canolfannau a redir gan y gymuned a chadarnhaodd Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol y byddai monitro mwy ffurfiol yn cael ei

gynnwys mewn contractau ar gyfer y lesedd newydd. Byddai'r tîm masnachol yn rheoli'r broses cyn trosglwyddo i'r timau sy'n seiliedig ar le.

Eitem 8. Unrhyw fater arall

41. Nid oedd unrhyw fater arall.

Eitem 9. Sut wnaethon ni berfformio yn y cyfarfod hwn?

42. Trafododd y Bwrdd y cyfarfod ac roeddent yn canmol y defnydd o'r Gymraeg a'r gwasanaethau cyfieithu a ddefnyddiwyd drwy gydol y cyfarfod. Trafodwyd lleoliad cyfarfod y Bwrdd ym mis Chwefror.

Diwedd y cyfarfod

Sesiwn holi ac ateb gyhoeddus

43. Ymatebodd y Bwrdd i gwestiynau gan y cyhoedd ar ymgysylltu â rheoleiddio niwclear, y Rhaglen Genedlaethol i Adfer Afonydd, rheoli llifogydd, a phapur Adnoddau'r Senedd yn diweddar ar blannu coed.

Cau'r cyfarfod cyhoeddus

Cofnodion Heb eu Cadarnhau

Teitl y cyfarfod:	Cyfarfod Bwrdd CNC (Cyhoeddus)
Lleoliad:	Drwy gyfrwng Microsoft Teams
Dyddiad y cyfarfod:	12 Ionawr 2026
Aelodau yn bresennol:	Neil Sachdev, Cadeirydd Yr Athro Steve Ormerod, Dirprwy Gadeirydd Ceri Davies, Prif Weithredwr Dros Dro Karen Balmer Dr Hushneara Begum Dr Pete Fox Dr Rebecca Colley-Jones Yr Athro Calvin Jones Lesley Jones Yr Athro Rhys Jones Mark McKenna Helen Pittaway Adam Taylor
Aelodau'r Tîm Gweithredol yn bresennol	Prys Davies, Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth, Polisi a Thystiolaeth Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol Dominic Driver, Cyfarwyddwr Gweithredol Dros Dro Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu Lyndsey Rawlinson, Cyfarwyddwr Gweithredol Dros Dro Lle a Gwasanaeth Meinir Wigley, Pennaeth Cyfathrebu a Thrawsnewid Digidol (yn dirprwyo dros Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol)
Hefyd yn bresennol:	Phil Williams, Pennaeth Llywodraethiant ac Ysgrifennydd y Bwrdd (pob eitem) Yvonne Burson, Rheolwr Cyfathrebu Corfforaethol Keith Davies, Prif Gynghorydd, Tirweddau Gwarchodedig – Eitem 2 Ash Pearce, Arweinydd Tîm, Rhaglen Tirweddau Dynodedig – Eitem 2 Bill Cordingly, Brown Jacobson – Eitem 2 Jessica Bannon, Brown Jacobson – Eitem 2

Sylwedyddion yn bresennol:	Richard Sumner, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol, Tirwedd a Harddwch Naturiol Ffion Roberts, Uwch-swyddog Cyfathrebu ac Ymgysylltu Rosie Plummer Julie James Martin Glyn Murray
Ymddiheuriadau:	Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol
Ysgrifenyddiaeth:	Natalie Williams, Dirprwy Ysgrifennydd y Bwrdd ac Arweinydd Tîm Ysgrifenyddiaeth y Bwrdd Rhannon Spencer, Tîm Ysgrifenyddiaeth y Bwrdd
Datganiadau o fuddiant	Karen Balmer – yn byw gerllaw ardal ddynodedig arfaethedig y Parc Cenedlaethol (mynychodd y cyfarfod ar gyfer Eitem 2 fel sylwedydd)

Eitem 1. Dechrau'r cyfarfod

Noddwr a chyflwynydd: Neil Sachdev, Cadeirydd

1. Agorodd y cadeirydd y cyfarfod a chroesawodd bawb. Nodwyd datganiadau o fuddiant ac ymddiheuriadau fel uchod. Cadarnhawyd bod cadeirydd a Phrif Swyddog Gweithredol blaenorol CNC ill dau yn byw yn ardal ddynodiad arfaethedig y Parc Cenedlaethol ac wedi cael eu hymesgusodi o'r trafodaethau a'r casglu tystiolaeth drwy gydol y broses. Ymesgusododd Karen Balmer o'r penderfyniad ar Eitem 2 gan ei bod yn byw gerllaw'r Parc Cenedlaethol arfaethedig ac roedd yn bresennol fel sylwedydd yn unig.

Eitem 2. Penderfyniad ar y Parc Cenedlaethol

Noddwr: Dom Driver, Cyfarwyddwr Gweithredol Dros Dro Gweithrediadau Cenedlaethol
Cyflwynwyr: Keith Davies, Prif Gy nghorydd, Tirweddau Gwarchodedig; Ash Pearce, Arweinydd Tîm, Rhaglen Tirweddau Dynodedig; Bill Cordingly, Brown Jacobson; Jessica Bannon, Brown Jacobson; Richard Sumner, Cy nghorydd Arbenigol Arweiniol, Tirwedd a Harddwch Naturiol; Ffion Roberts, Uwch-swyddog Cyfathrebu ac Ymgysylltu

2. Cyflwynodd Cyfarwyddwr Gweithredol Dros Dro Gweithrediadau Cenedlaethol yr eitem a thynnodd sylw at yr argymhellion ar gyfer y Bwrdd. Cyflwynodd y Prif Gy nghorydd, Tirweddau Gwarchodedig, yr wybodaeth ddiweddaraf am y Rhaglen Tirweddau Dynodedig. Darparodd Bill Cordingly, o Brown Jacobson, y cyd-destun cyfreithiol a'r ystyriaethau perthnasol. Roedd y penderfyniad wedi'i lywodraethu gan Ddeddf Parciau Cenedlaethol a Mynediad i Gefn Gwlad 1949 ac yn cynnig cyfleoedd ar gyfer hamdden yn yr awyr agored.

3. Amlinellwyd cefndir y rhaglen, gan gynnwys y camau o fewn y broses ddynodi gydag CNC a Llywodraeth Cymru. Roedd CNC wedi cynhyrchu a dilyn nodyn cyfarwyddyd clir yn amlinellu pob cam statudol. Cyflwynwyd esblygiad o'r ffin, a oedd yn cynnwys yr ardaloedd a oedd wedi'u hychwanegu at y broses wrth asesu'r dirwedd yn ffurfiol. Roedd y tîm wedi gwerthuso a dadansoddi'r dystiolaeth a'r manylion ac wedi creu map ffurfiol yn 2025.
4. Cyflwynwyd trosolwg o'r ymgynghoriad ac ymatebion rhanddeiliaid, ac yna safbwyntiau'r sector mewn perthynas â ffermio a defnydd tir, ynni adnewyddadwy, mwynau, yr amgylchedd, a hamdden. Roedd yr adborth a ddarparwyd yn cynnwys heriau i'r asesiad a newidiadau i'r ffin, ar ardaloedd ychwanegol ac ar amddiffyn y dirwedd rhag datblygiad. Ymhlith pryderon eraill a godwyd gan yr awdurdodau lleol roedd pryderon ynghylch cyllido hirdymor, goblygiadau gwasanaethau cynllunio, a fforddiadwyedd. Roedd CNC wedi ailadrodd mai ystyriaethau i Lywodraeth Cymru oedd y rhain, nid profion dynodiad statudol, ac amlinellwyd yr ystyriaethau ehangach nad oeddent yn gysylltiedig â'r profion statudol.
5. Cyflwynwyd yr argymhellion a'r camau nesaf. Roedd y tîm yn argymhell bod y Bwrdd yn gwneud Gorchymyn Parc Cenedlaethol Glyndŵr (Dynodi) 2026 o dan bwerau cyfreithiol a ddarperir gan y gweithdrefnau a nodir yn Neddf 1949 ac yn unol â hwy. Pe bai'r Bwrdd yn cymeradwyo'r argymhelliad, byddai'r hysbysiadau statudol ffurfiol mewn cyhoeddiadau penodedig yn cael eu cyhoeddi, a byddai'r gorchymyn a'r map ar gael i'w harchwilio yn yr ardal leol, cyn cyflwyno'r gorchymyn i Weinidogion Cymru ei gadarnhau.
6. Diolchodd y cadeirydd i'r tîm am eu gwaith ar y rhaglen hon. Mewn ymateb i ymholiad, cadarnhawyd bod yr ymgynghorwyr yn cael eu hystyried yn annibynnol, gan fod CNC wedi bod trwy'r broses gaffael. Trafododd y Bwrdd yr argymhelliad ac awgrymwyd y dylid rhannu'r dystiolaeth a gasglwyd gyda Llywodraeth Cymru hefyd, gan gynnwys y dystiolaeth ychwanegol nad oedd y Bwrdd wedi bod yn rhan ohoni. Cydnabu'r Bwrdd y risgiau o amgylch camddealltwriaeth y cyhoedd o rôl CNC.
7. Trafodwyd enw'r Parc Cenedlaethol arfaethedig hefyd. Roedd rhai ymatebion negyddol wedi bod yn flaenorol ynghylch yr enw, ond roedd hyn wedi mynd trwy broses drylwyr a oedd wedi'i chrynhof yn yr adroddiad. Byddai deddfwriaeth yn caniatáu i Lywodraeth Cymru gadarnhau'r gorchymyn, gyda neu heb addasiadau, a phe baent yn dymuno newid yr enw arfaethedig, byddai angen ymgynghori ag CNC. Cadarnhawyd na fyddai adborth yr ymgynghoriad yn cyfiawnhau ailagor dadl ynghylch yr enw arfaethedig.
8. Cytunwyd y dylid pwysleisio'r canlynol i Lywodraeth Cymru: yr angen am gyllid cynaliadwy hirdymor; cynllun clir i fynd i'r afael â phryderon y cyhoedd; a'r angen i sicrhau bod llywodraethiant yn y dyfodol yn cefnogi deddfwriaeth fodern Cymru, yn ogystal â blaenoriaethau o ran yr hinsawdd a byd natur. Cymeradwyodd y Bwrdd yr argymhellion ar gyfer y Gorchymyn Dynodi Parc Cenedlaethol.

PENDERFYNIAD: Cymeradwyodd y Bwrdd yr argymhelliad ar gyfer y Gorchymyn Dynodi Parc Cenedlaethol.

Eitem 3. Penderfyniad ar y gyllideb ar gyfer ardaloedd draenio mewnol

Noddwr: Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol

Cyflwynydd: Pete Fox, Cadeirydd y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd

9. Cyflwynodd cadeirydd y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd yr eitem, gan roi'r wybodaeth ddiweddaraf am y gyllideb ar gyfer ardaloedd draenio mewnol a'i chymeradwyo ar gyfer cymeradwyaeth y Bwrdd, yn dilyn trafodaethau gyda'r Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd. Cadarnhawyd bod hwn yn ofyniad blynyddol i CNC. Y cynnydd arfaethedig cyfartalog oedd 5.5%, a oedd yn adlewyrchu pwysau chwyddiant. Amlinellwyd yr heriau yn ystod yr ymgynghoriad â ffermwyr, ond cytunwyd bod CNC wedi cyflawni gwerth am arian.
10. Trafododd a chymeradwyodd y Bwrdd y gyllideb ar gyfer ardaloedd draenio mewnol.

PENDERFYNIAD: Cymeradwyodd y Bwrdd y gyllideb ar gyfer ardaloedd draenio mewnol.

Cau'r cyfarfod cyhoeddus

Papur Bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru

Dyddiad y cyfarfod:	12 Chwefror 2026
Teitl y papur:	Adroddiad y Prif Weithredwr (Sesiwn Gyhoeddus)
Cyfeirnod y papur:	26-02-B01
Cyflwynwyd y papur gan:	Ceri Davies, Prif Weithredwr Dros Dro
Diben	Gwybodaeth a thrafodaeth
Crynodeb	Mae'r papur yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd am faterion cyfredol.

Cyflwyniad

- Cyflwynwyd ein strwythur newydd ar gyfer y cyfarwyddiaethau yng nghanol mis Rhagfyr. Mae ein cyfarwyddiaethau Gweithrediadau bellach yn cael eu harwain gan Lyndsey Rawlinson a Dom Driver, sy'n goruchwyllo Gweithrediadau (Lle) a Gweithrediadau Cenedlaethol yn y drefn honno. Mae Prys Davies yn arwain ein cyfarwyddiaeth Strategaeth, Polisi a Thystiolaeth newydd, gan gyfuno elfennau o'r hen gyfarwyddiaethau Strategaeth a Datblygu Corfforaethol a Thystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu. Mae ein cyfarwyddiaeth Pobl, Fflyd a Chyfleusterau hefyd yn newydd, gan adlewyrchu'r angen cydnabyddedig am arweinyddiaeth ar lefel weithredol yn y maes hwn, a bydd yn cael ei harwain dros dro gan Louise White. Mae'r cyfarwyddiaethau Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol a Chyllid a Gwasanaethau Corfforaethol yn parhau o dan arweinyddiaeth Sarah Jennings a Rachael Cunningham yn y drefn honno.
- Bydd y broses o alinio adrannau a thimau o fewn y cyfarwyddiaethau newydd yn cymryd ychydig o amser i'w chwblhau'n llawn, wrth i systemau a phrosesau ystafell gefn gael eu diweddarau i adlewyrchu'r strwythur newydd. Mae partneriaethau busnes ar draws y sefydliad yn cael eu hadolygu a'u haddasu lle bo angen. Mae recriwtio parhaol yn parhau ar gyfer rolau allweddol yn y Tîm Arwain ac mae trafodaethau cyllideb ar waith i sicrhau buddsoddiad, ble bynnag y gallwn, mewn timau rheng flaen, yn enwedig y rhai a nodwyd fel meysydd i fuddsoddi ynddynt o dan yr achos dros newid. Mae'r broses hon o adolygu ac adnewyddu yn teimlo'n briodol ac yn optimistaidd wrth i ni ddechrau'r flwyddyn newydd.
- Ym mis Rhagfyr, cynhaliom gyfarfod rheolaidd ein Cyngor Partneriaeth, sy'n bwynt cyswllt pwysig rhwng y sefydliad a'n partneriaid undebau llafur. Rydym yn ymdrechu i gynnal cyfathrebu agored a chysylltiadau gwaith cryf gyda'r undebau llafur ac mae'r cyfarfod hwn bob amser yn teimlo'n adeiladol ac yn gefnogol i'r ddwy ochr. Roedd yr agenda'n cynnwys yr wybodaeth ddiweddaraf arferol am fusnes a chyllid, yr wybodaeth ddiweddaraf ar y Bil Hawliau Cyflogaeth, a thrafodaeth yn cwmpasu

cynllunio adnoddau, yr opsiynau dros cau swyddfa Maes-y-ffynnon, a'r Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol. Mae'r undebau llafur bellach wedi'u cynrychioli ar ein Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid ac mae'n ymddangos bod y trefniant hwn yn gweithio'n dda.

4. Mynychais y Pwyllgor Llesiant, Iechyd a Diogelwch ym mis Rhagfyr hefyd. Gwnaethom ystyried yr elfennau iechyd a diogelwch ar y Gofrestr Risgiau Strategol, yr wybodaeth ddiweddaraf ar systemau gweithio'n unigol PeopleSafe, a'n hardystiad ISO45001 newydd. Daeth y cyflawniad olaf hwn yn dilyn deuddeg diwrnod o archwilio ar draws llawer o'n timau yn ystod mis Tachwedd, a ddatgelodd dri achos bach o ddiffyg cydymffurfio yn unig. Diolch i'n tîm Llesiant, iechyd a diogelwch am eu gwaith caled a'u harweinyddiaeth barhaus wrth sicrhau ein bod yn cynnal safonau mor uchel ar draws yr agweddau amrywiol niferus ar ein gwaith. Rhannwyd y Strategaeth Llesiant, Iechyd a Diogelwch hyd at 2030 yn y cyfarfod hefyd; mae hyn yn rhoi diogelwch wrth wraidd ein sefydliad, yn gosod nodau clir, ac yn ymrwymo i adrodd tryloyw ac atebol ar ddangosyddion allweddol.
5. Hefyd ym mis Rhagfyr, cyfarfûm â James Jesic o Hafren Dyfrdwy, Gail Davies-Walsh o Afonydd Cymru, a Matthew Edwards a Emma Woodcock o Archwilio Cymru. Ynghyd â Gareth O'Shea, Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau, a'r pennaeth lleol, mynychais ein cyfarfod rheolaidd gyda'r Cynghorydd Andrew Morgan o Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf. Mae'r Cynghorydd Morgan hefyd yn arweinydd Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, yr ydym yn cydweithio'n agos â hi ar amrywiaeth o faterion. Roedd ein trafodaeth yn ymdrin ag amddiffynfeydd afonydd a llifogydd yn ddiweddar, a pharatoadau ar gyfer misoedd y gaeaf. Mae gennym berthnasoedd gwaith adeiladol iawn gyda Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a Rhondda Cynon Taf o dan arweinyddiaeth y Cynghorydd Morgan.
6. Cefais gyfarfod â Phrif Swyddogion Gweithredol y Cyrff Cadwraeth Natur Statudol – fy swyddogion cyfatebol yn Natural England, NatureScot, Asiantaeth yr Amgylchedd Gogledd Iwerddon, a'r Cyd-bwyllgor Cadwraeth Natur. Roedd hon yn drafodaeth ddefnyddiol ac eang ei chwmpas, yn ymdrin â'n cynnydd gyda 30 erbyn 30, newid diwylliant a chydweithrediad. Cytunwyd ar gynnwys y llythyr at y Grŵp Rhyngweinidogol ar gyfer yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig: Archwiliad Dwfn Bioamrywiaeth a gynhelir ym mis Chwefror. Trafodwyd hefyd y blaenoriaethau ar gyfer cyfarfod nesaf y cadeiryddion a'r Prif Swyddogion Gweithredol a gynhelir gan CNC ddechrau'r haf.
7. Gwnaethon gyfarfod â'n tîm nawdd yn Llywodraeth Cymru yn ystod mis Rhagfyr hefyd. Mae eu sylw'n anochel yn symud tuag at yr etholiad sydd ar ddod ym mis Mai ac rydym wedi eu sicrhau ein bod yn paratoi ar gyfer y nifer uwch o Aelodau'r Senedd a'r potensial am gynydd mewn gohebiaeth ynghylch agweddau ar ein gwaith. Mae Llywodraeth Cymru yn fodlon ar ein cynnydd da yn ystod y monitro gwell y maent wedi'i wneud dros y flwyddyn ddiwethaf. Rydym yn parhau i weithio'n agos gyda nhw ar y Model Hunanasesu ar gyfer Cymru - holiadur ar gyfer cyrff cyhoeddus hyd braich a fwiadwyd fel gwiriad iechyd o berfformiad, effeithlonrwydd, llywodraethiant ac atebolrwydd - a Chynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol. Mae gan bob un o'n Tîm Gweithredol amcanion penodol sy'n gysylltiedig â'r olaf ac â chydaddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant, er mwyn sicrhau ein bod yn ymgorffori ac yn dangos yr ymddygiadau cywir o'r brig i lawr. Rwyf wedi cael sgysiau ar wahân gydag Usha Ladwa-Thomas o Brifysgol Caerdydd, a ysgogodd ddatblygiad Cynllun Gweithredu

Cymru Wrth-hiliol ac sy'n parhau i gefnogi ei gyflwyniad, er mwyn deall sut y gallwn ni greu diwylliant croesawgar, cynhwysol a mwy amrywiol o fewn CNC.

8. Yn gynnar ym mis Ionawr, cyrhaeddodd ni garreg filltir arwyddocaol yn y broses o ddynodi Parc Cenedlaethol newydd yn y Gogledd-ddwyrain. Yn dilyn cytundeb y Bwrdd bod Parc Cenedlaethol Glyndŵr arfaethedig a'i ffin yn bodloni'r gofynion statudol ar gyfer dynodiad, gwnaethom lofnodi a selio'r gorchymyn dynodi a dechrau cyfnod ymgynghoriad cyhoeddus terfynol pellach. Bydd Llywodraeth Cymru yn gwneud y penderfyniad ynghylch creu'r Parc Cenedlaethol newydd ar ôl ystyried yr holl dystiolaeth a'r sylwadau a wnaed gan bartïon â diddordeb.
9. Roedd y ffocws ar ddechrau mis Ionawr ar baratoi ar gyfer ein sesiwn graffu flynyddol ym Mhwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith y Senedd. Mae'r sesiwn hon yn rhoi cyfle i'r pwyllgor ofyn cwestiynau am waith CNC a'n dal i gyfrif am ein perfformiad a'n darpariaeth. Mynychais ochr yn ochr â'n cadeirydd a Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol. Er bod gennym rywfaint o syniad o feysydd y cwestiynau, mae ein paratoadau'n eang ac yn ddwys; rwy'n ddiolchgar iawn am gefnogaeth cydweithwyr ar draws pob agwedd ar ein gwaith am yr amser maen nhw'n ei neilltuo i ddarparu gwybodaeth a briffiau.
10. Ar y diwrnod, roedd yr holi yn gadarn fel bob amser. Gofynnwyd i'n cadeirydd roi ei fyfyrddau ar ei fisoedd cyntaf, ac aethom ymlaen o'r fan honno at gwestiynau am ein paratoadau ar gyfer etholiadau'r Senedd sydd ar ddod, ein cyllidebau, a phynciau sy'n cynnwys diwygio'r diwydiant dŵr, darogan llifogydd, safleoedd gwarchodedig a phlannu coed. Mynegodd aelodau'r pwyllgor eu bod nhw wedi eu plesio gyda'n dogfen, 'Y Deg Gofyn', sy'n nodi ein galw ar arweinwyr nesaf Cymru i gefnogi cynlluniau clir, beiddgar ac ymarferol sy'n amddiffyn ein hamgylchedd, ein cymunedau a'n hinsawdd am genedlaethau i ddod.
11. Ym mis Ionawr, cyfarfûm â Roch Cheroux, Prif Swyddog Gweithredol newydd Dŵr Cymru, a chynhaliwyd sesiwn ar y cyd gyda thîm Dŵr Cymru gyda'n Tîm Gweithredol, a oedd yn canolbwyntio ar adeiladu ein perthnasoedd i hwyluso mwy o ymgysylltu strategol wrth i ni ddechrau ar y cyfnod buddsoddi mwyaf uchelgeisiol hyd yma. Wedi hynny, mynychais gyfarfod Water UK yng Nghanolfan Ymwelwyr Cronfeydd Dŵr Llysfaen a Llanisien gyda David Henderson, Prif Swyddog Gweithredol Water UK, a chynrychiolwyr o Dŵr Cymru a Llywodraeth Cymru. Ar wahân, cyfarfûm â Chris Walters, Prif Swyddog Gweithredol dros dro Ofwat, sy'n arwain y sefydliad drwy'r cyfnod pontio presennol.
12. Ym mis Ionawr, dymunom ymddeoliad hapus i Gareth O'Shea, Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau. Mae Gareth wedi bod gydag CNC a'i sefydliadau rhagflaenol ers 42 o flynyddoedd a bydd ei gydweithwyr ar draws y sefydliad yn gweld ei eisiau'n fawr. Gyda'i brofiad hir a'i wybodaeth am CNC a'n hamgylchedd gwaith ehangach, mae wedi bod yn ffynhonnell amhrisiadwy o gyngor a chefnogaeth ddoeth i mi fel Prif Weithredwr dros dro.

Diweddariadau Strategol

Y Tasglu Gweinidogol ar gyfer Maethynnau

13. Bydd y tasglu gweinidogol, a sefydlwyd yn wreiddiol ar ddiwedd yr hydref i gyfarfod chwe gwaith, yn parhau i gyfarfod yn ystod y gwanwyn. Mae hyn wedi canolbwyntio ar faethynnau morol, sef nitrogen anorganig toddedig a methiannau yng nghyrrff dŵr Cilfach Tywyn Fewnol a'r Ddau Gledau Mewnol. Y nod fu cefnogi'r awdurdodau cynllunio lleol yr effeithiwyd arnynt - yn benodol Abertawe, Sir Gaerfyrddin, Sir Benfro, Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro, ac, i raddau llawer yn llai, Castell-nedd - fel awdurdodau cymwys i allu llywio'r Rheoliadau Cynefinoedd wrth wneud penderfyniadau sy'n ymwneud â chynllunio datblygu.
14. Cyhoeddwyd datganiad gweinidogol gan Jayne Bryant AS, Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol a Thai, cyn gwyliau'r Nadolig yn nodi bod cyfarfodydd y tasglu – sy'n dwyn ynghyd uwch-swyddogion o Lywodraeth Cymru, Cyfoeth Naturiol Cymru, awdurdodau lleol a Dŵr Cymru – wedi bod yn adeiladol ac yn gydweithredol, gan adlewyrchu'r uchelgais a rennir gan bob plaid i ddod o hyd i atebion cynaliadwy gyda'r brys mwyaf posib. Cadarnhaodd y datganiad fod cydrannau hanfodol ar gyfer ateb llwyddiannus wedi'u nodi a'u cyflymu, gan gynnwys y cyfrifwr maethynnau a chanllawiau dan arweiniad arbenigwyr, llawlyfr dan arweiniad yr awdurdodau lleol ar gyfer datblygwyr, sydd dan ddatblygiad ac wedi cyrraedd cam datblygedig iawn, a grŵp masnachu credydau maethynnau cenedlaethol, sy'n cyfarfod yn rheolaidd. Bydd yr offer a'r canllawiau hyn yn caniatáu i ddatblygwyr a swyddogion cynllunio nodi cyfraniad maethynnau eu datblygiadau a rhoi mesurau lliniaru effeithiol ar waith. Mae'r datganiad yn dod i'r casgliad bod optimistiaeth bod llwybr clir yn cael ei greu er mwyn i ddatblygiadau ailddechrau.

Gorsaf Bŵer Cei Connah, Sir y Fflint

15. Mae Gorsaf Bŵer Cei Connah yn Sir y Fflint wedi'i nodi fel datblygiad blaenoriaeth i ymuno â Hynet, clwstwr o ddiwydiannau yng Ngogledd Cymru a Lloegr sy'n anelu at ddal maint enfawr o garbon a'i storio mewn meysydd nwy sydd wedi'u disbyddu o dan wely'r môr. Mae'r Gwasanaeth Cyngori ar Drwyddedu a Chynllunio Datblygu wedi cael gwahoddiad i gyfarfod â'r Adran Diogeledd Ynni a Sero Net i drafod cyflymu'r broses gynllunio barhaus ar gyfer Gorchymyn Cydsyniad Datblygu. Rydym yn ymdrin â hyn yn ofalus gan fod ein sylwadau i'r Arolygiaeth Gynllunio wedi tynnu sylw at bryderon sylweddol yn flaenorol ynghylch effeithiau Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd / Ardal Cadwraeth Arbennig, gan gynnwys effeithiau ar ansawdd aer. Wedi hynny, cyhoeddodd yr Arolygiaeth Gynllunio benderfyniad gweithdrefnol yn gofyn i'r ymgeisydd gyflwyno gwybodaeth i gefnogi achos rhanddirymiad Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd sy'n dangos rhesymau hanfodol, sef er budd cyhoeddus tra phwysig, erbyn diwedd y llynedd.

Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol

16. Yn dilyn ei gyhoeddi ym mis Rhagfyr, lansiwyd ein Hadroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2025 yn ffurfiol ar 29 Ionawr mewn digwyddiad yn SPARK yng Nghaerdydd. Wedi'i gyhoeddi i gyd-fynd â thymor y Senedd, mae'r Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol yn sylfaen dystiolaeth awdurdodol Cymru ar reoli ein hadnoddau naturiol yn gynaliadwy.
17. Ynghyd â chyfraniadau gan ein cadeirydd a chydweithwyr yn CNC, roedd y siaradwyr allweddol yn y digwyddiad yn cynnwys y Dirprwy Brif Weinidog Huw Irranca-Davies AS, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Derek Walker, ac Elspeth Jones, Gwarcheidwad Natur gyda Chomisiwn Seilwaith Cenedlaethol Cymru. Roedd y

digwyddiad yn nodi rhyddhad ffurfiol yr adroddiad, ac yn gyfle i ddechrau sgwrs ehangach gyda'r nod o sbarduno rhanddeiliaid i rannu syniadau ar gyfer camau trawsnewidiol sy'n lleihau pwysau ar yr amgylchedd. Roedd y lansiad hefyd yn gyfle i ni gyflwyno *Pontydd i'r Dyfodol*, fframwaith ymarferol sy'n rhoi tystiolaeth yr Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol ar waith i newid systemau yng Nghymru – rhywbeth y mae'n rhaid ei gyflawni.

Cytundeb Cydweithrediad yr Awdurdod Adfer Safleoedd Mwyngloddio

18. Mae'r Awdurdod Adfer Safleoedd Mwyngloddio ac CNC yn gweithio ar gytundeb llorweddol pum mlynedd newydd er mwyn i'r awdurdod ddarparu sicrwydd geodechnegol a chyfundrefn archwilio tomenni glo. Rydym yn gweithio drwy gwestiynau ynghylch maint yr atebolrwydd a gwnaethom gyfarfod ym mis Rhagfyr i ddeall cwestiynau terfynol yr awdurdod. Maen nhw wedi cadarnhau y byddan nhw'n parhau i ddarparu gwasanaethau tomenni i CNC nes bod y cytundeb wedi'i gytuno a'i lofnodi.
19. Rydym wrthi'n cyflwyno cais am grant diogelwch tomenni glo o £10,409,469 i gwmpasu'r tair blynedd nesaf. Mae hyn yn adeiladu ar gydweithrediad Llywodraeth y DU â Llywodraeth Cymru ym maes diogelwch tomenni glo. Bydd sicrwydd cyllidebol dros y tair blynedd nesaf ar gyfer Cynllun Grant Diogelwch Tomenni Glo aml-flwyddyn yn cefnogi dyfarnu contractau mwy o faint a mwy effeithlon, gan leihau costau tendro ailadroddus a rhoi gwell eglurder a mwy o hyblygrwydd wrth gynllunio a chyflawni ein cynlluniau.

Diweddariadau Gweithredol

Piblinell y De-ddwyrain, Gwastadeddau Gwent

20. Mae Piblinell y De-ddwyrain yn brif gyflenwad 33 cilometr sy'n cludo carthion dan bwysau i dir uwch o Gas-gwent i waith trin dŵr gwastraff Trefonnen. Mae'n croesi pedwar o Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig Gwastadeddau Gwent a thir sydd wedi'i gysylltu'n swyddogaethol ag Ardal Cadwraeth Arbennig, Ardal Gwarchodaeth Arbennig a Safle Ramsar Aber Afon Hafren. Mae'r bibell wedi methu ac wedi arwain at nifer o ddigwyddiadau llygredd sylweddol dros y blynnyddoedd diwethaf. Gyda'n cefnogaeth ni, sicrhodd Dŵr Cymru gymeradwyaeth Ofwat yn eu cynllun busnes Adolygiad Prisïau 24 am £81 miliwn sy'n gysylltiedig ag ysgogiad i wella bioamrywiaeth i ddatrys y mater.
21. Mae nifer o opsiynau'n cael eu hystyried ar hyn o bryd ac mae Dŵr Cymru wedi cael cais i gyflwyno arfarniad o'r opsiynau fel y gellir cytuno ar yr ateb terfynol gyda'r rheoleiddwyr a dechrau'r gwaith cyn gynted â phosibl. O ystyried maint, y cymhlethdod a'r angen i sicrhau ateb sy'n cyd-fynd ag egwyddorion rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy, a chydymffurfedd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a Pholisi Cynllunio Cymru, mae'r broses o ddethol opsiynau yn hanfodol. Mae grŵp rhanddeiliaid sy'n cynnwys CNC, Llywodraeth Cymru, Ofwat a Dŵr Cymru yn cyfarfod yn rheolaidd i oruchwylio'r gwaith.

Troseddau Gwastraff – Whitewall, Magwyr

22. Mae tipio anghyfreithlon a throseddau gwastraff yn broblem sy'n difetha Gwastadeddau Gwent ac rydym yn delio â nifer o gwynion am y mater hwn. Rydym yn gweithio mewn partneriaeth â'r awdurdodau lleol ledled y De-ddwyrain i benderfynu pwy sydd fwyaf priodol i ddelio â'r troseddau hyn a sut orau y gall yr asiantaethau ddefnyddio pwerau ac adnoddau i fynd i'r afael â'r mater. Mae gweithio amlasiantaethol yn allweddol.
23. Un safle sy'n denu llawer o ddiddordeb cyhoeddus yw Whitewall, Magwyr. Rydym yn gweithio'n agos gyda Chyngor Sir Fynwy a Heddlu Gwent i sicrhau'r canlyniad gorau ar gyfer y safle a diogelu'r amgylchedd. Mae gennym ystod o opsiynau gorfodi ar gael i ni ac rydym yn bwrw ymlaen â champau yn erbyn y rhai sy'n gyfrifol. Mae hwn yn safle cymhleth iawn sy'n cymryd peth amser i'w ddatrys.

Camlas Sir Fynwy a Brycheiniog

24. Mae diddordeb gwleidyddol yn nyfodol Camlas Sir Fynwy a Brycheiniog yn parhau i fod yn uchel, gyda chyhoeddiad ym mis Rhagfyr gan y Dirprwy Brif Weinidog, Huw Irranca-Davies AS, o gyllid wedi'i warantu o hyd at £400,000 bob blwyddyn am y pum mlynedd nesaf i gefnogi'r cyflenwad parhaus o ddŵr cymorth o gronfa Llyn Wysg gan Dŵr Cymru. Byddai Glandŵr Cymru yn cyfrannu £100,000 ychwanegol bob blwyddyn am y pum mlynedd nesaf.
25. Mae Grŵp Gorchwyl a Gorffen y Dirprwy Brif Weinidog, a sefydlwyd i ystyried opsiynau atodol eraill ar gyfer cyflenwi dŵr i'r gamlas, wedi sefydlu dau is-grŵp pellach, sef grŵp cynghori technegol a grŵp awdurdodau lleol. Mae cylch gorchwyl ac aelodaeth y grwpiau hyn yn y broses o gael eu cytuno. Bydd gan CNC sedd ar y ddau is-grŵp.
26. Rydym yn parhau i weithio gyda Glandŵr Cymru ar welliannau i'w seilwaith er mwyn galluogi gwell monitro a rheolaeth o'r dŵr maen nhw'n ei dynnu ar gyfer y gamlas o afon Wysg ger Cored Aberhonddu, a fydd yn helpu i sicrhau gwell rheolaeth ar eu tynnu dŵr a lleihau'r tebygolrwydd o or-dynnu yn ystod llifoedd isel yn afon Wysg.

Safle Tirlenwi Withyhedge, Sir Benfro

27. Rydym wedi gweld cynnydd mewn arogleuon dros y ddau fis diwethaf (gyda adroddiadau mewn ffigurau dwbl ar rai dyddiau), o bosibl yn deillio o Safle Tirlenwi Withyhedge. Mewn ymateb, mae aelodau o Dîm Rheoleiddio Diwydiant y De-orllewin wedi gofyn am gymorth gan Gyngor Sir Penfro i gynnal asesiadau arogl, ac wedi mynychu'r safle ym mis Rhagfyr a mis Ionawr i gynnal archwiliadau rheoleiddiol. Rydym wedi nodi bod nwy tirlenwi yn cael ei gynhyrchu o Gell 9 (a lenwyd rhwng mis Ionawr a mis Medi y llynedd) a hefyd o Gell 10A (a lenwyd o fis Medi i fis Rhagfyr). Fodd bynnag, mae seilwaith ar waith i gasglu nwy tirlenwi yn y ddwy ardal.
28. Achoswyd yr arogleuon a ddaeth i'r amlwg yn ystod mis Rhagfyr gan allyriadau o ran o Gell 9 nad oedd wedi'i chapio ar y pryd. Cwblhawyd y gwaith peirianeg o gapio'r gell ddiwedd mis Rhagfyr. Gallai arogleuon mwy diweddar oddi ar y safle fod o Gell 10A. Dechreuodd y tymor agored ar gyfer gwasgaru slyri ar 16 Ionawr felly efallai y bydd achosion lle gallai adroddiadau am arogl o Withyhedge fod mewn gwirionedd yn wasgariad amaethyddol a gallai hyn wneud profi digwyddiadau yn fwy heriol, ond byddwn yn parhau i asesu unrhyw adroddiadau a ddaw i law yn unol â'n

gweithdrefnau ac yn gweithio'n agos gyda'r gweithredwr yn ôl yr angen i ddatrys unrhyw broblemau sy'n gysylltiedig â safleoedd tirlenwi.

29. Mae arweinydd y grŵp ymgyrchu Stop the Stink wedi cysylltu â ni, gan nodi eu bod wedi ailgychwyn eu camau gweithredu yn erbyn y safle tirlenwi, er nad yw'n glir ar hyn o bryd pa gamau y maent yn bwriadu eu cymryd. Ymwelsom â dau gynrychiolydd y grŵp ym mis Rhagfyr i roi diweddariad llafar ar waith rheoleiddio ar y safle. Mae'r ymchwiliad i droseddau a amheuir yn erbyn Rheoliadau Diogelu'r Amgylchedd (torri trwyddedau) yn agosáu at y camau terfynol, gyda gofyn i weithredwr y safle tirlenwi fynychu cyfweiliad o dan rybuddiad.

Hufenfa Dairy Partners, Sir Gaerfyrddin

30. Yn ystod y tri mis olaf yn 2025, daeth dros 100 o adroddiadau i CNC am arogleuon o safle Hufenfa Dairy Partners yng Nghastellnewydd Emlyn. Mynychodd swyddogion rheoleiddio o Dîm Rheoleiddio Diwydiant y De-orllewin y safle a chadarnhau bod arogleuon oddi ar y safle ar bedwar achlysur yn ystod y cyfnod hwn. Ym mis Tachwedd, priodolwyd arogleuon i seilwaith wedi'i ddifrodi (cloriau tanciau a fentiau) a digwyddiad o orlif slwtsh a oedd yn rhwystro system cyfyngiadau arogleuon. Ymddengys fod y diffygion o ran cynnal a chadw'r offer yn hysbys i'r gweithredwr, ond nid aethpwyd i'r afael â nhw nes i'n swyddogion eu nodi.
31. Rydym yn parhau i gael cwynion yn rheolaidd am sŵn mewn cysylltiad â'r safle. Cytunwyd ar gynlluniau gweithredu ar gyfer gwelliannau i ffynonellau arogl a sŵn posibl, a bydd cynnydd yn cael ei asesu yn eu herbyn yn y misoedd nesaf. Mae'r gweithredwr wedi nodi dosio ychwanegol o'r gwaith trin elifion ar ddiwedd 2025 mewn ymateb i amrywiadau yn y mewnlif. Bydd hwn yn ffocws arall ar gyfer craffu rheoleiddiol sydd ar ddod gan CNC.
32. Mae'r berthynas rhwng y gweithredwr a'r trigolion yn hynod o wrthwynebus ac mae'n dod yn heriol i ni reoli ein perthnasoedd ein hunain â nhw. Mae pryder cynyddol ynghylch yr adnodd sydd ei angen i reoleiddio'r safle, a'r effaith gyfyngedig y mae'n ymddangos y mae hyn yn ei chael. Mae'n debygol mai'r safle fydd y gosodiad sy'n perfformio waethaf yng Nghymru eto yn 2025. Rydym hefyd yn deall bod y safle ar werth ar hyn o bryd.

Cais Datblygiad o Arwyddocâd Cenedlaethol Parc Ynni Nant Mithil

33. Mae Parc Ynni Nant Mithil yn gynnig ar gyfer tri deg o dyrbinau gwynt, cynhyrchu solar a storio batris ym Mhowys. Fel ymgynghorai statudol, rydym wedi cyflwyno gwrthwynebiad i'r cais datblygiad o arwyddocâd cenedlaethol, yn seiliedig ar sail tirwedd ac amwynder gweledol ynghyd â phryderon pellach ynghylch ecoleg, mawn, ac effeithiau ar safleoedd gwarchodedig. Mae pryderon yn ymwneud â'r effeithiau gweledol sylweddol y byddai'r cynnig yn eu cael ar Barc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog a lleoliad y safle arfaethedig y tu allan i Ardal Cyn-Asesu 4 (lleoliad penodol a ddynodwyd ar gyfer datblygu ynni gwynt) Cymru'r Dyfodol: Y Cynllun Cenedlaethol 2040, sef fframwaith datblygu cenedlaethol Llywodraeth Cymru i Gymru.

Lansio'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy

34. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, mae arbenigwyr CNC wedi cyfrannu cyngor i gefnogi Llywodraeth Cymru wrth ddrafftio safonau rheoli cynefinoedd, manylebau technegol ar

gyfer camau rheoli, a chanllawiau ymarferol i ffermwyr, gan sicrhau y gall y rhain weithio gyda'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy i gyflawni canlyniadau amgylcheddol. Rydym hefyd wedi cefnogi ymgysylltiad â ffermwyr, rheolwyr tir a rhanddeiliaid eraill drwy gymryd rhan mewn cyfres o sioeau teithiol Llywodraeth Cymru drwy gydol yr hydref, i helpu i ateb cwestiynau am y cynllun a chasglu adborth ar sefyllfaoedd yn y byd go iawn, gan helpu i sicrhau bod y cynllun yn ymarferol ac yn effeithiol. Lansiodd y Cynllun Ffermio Cynaliadwy ar ddechrau mis Ionawr a bydd yn raddol yn disodli Cynllun y Taliad Sylfaenol fel prif ffynhonnell cymorth ffermydd Cymru.

35. Mae gennym gynrychiolwyr ar y Grŵp Rhanddeiliaid Coed a Choetiroedd ac rydym wedi cyfrannu at waith ar nodi a dod o hyd i atebion i "rwystrau i greu coetiroedd", sef un agwedd ar weithredu'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy. Mae Gweithred Gyffredinol 10 y Cynllun Ffermio Cynaliadwy yn ei gwneud yn ofynnol i ymgeiswyr gwblhau cynllun cyfle coetir sy'n benodol i'r fferm a dangos cynnydd tuag at y cynllun hwnnw. Felly, rydym yn rhagweld cynnydd yn nifer y ceisiadau am wasanaeth cyngor cyn ymgeisio ein tîm Rhaglen Coetiroedd, a'r gwiriad dilynol o'r cynlluniau a gyflwynwyd. Mae gwaith yn parhau, ar y cyd â Pholisi Coedwigaeth Llywodraeth Cymru, i sicrhau bod y gwasanaeth yn parhau i fod yn effeithlon ac yn effeithiol wrth ystyried y cynnydd disgwyledig mewn ceisiadau.
36. Gan edrych ymlaen, rydym yn paratoi i ddarparu gwasanaeth newydd i weithio gyda ffermwyr i ddatblygu cynlluniau rheoli safleoedd dynodedig, i gefnogi'r cynllun. Mae tîm o swyddogion y Cynllun Ffermio Cynaliadwy wedi cael eu recriwtio ac maent yn cael eu hyfforddi i allu lansio'r gwasanaeth llawn ym mis Mehefin, unwaith y byddwn wedi cael cadarnhad ynghylch pa ffermwyr sydd wedi ymuno â'r cynllun. Bydd hyn yn cefnogi'r ymrwymiad i sicrhau bod 30% o ardaloedd gwarchodedig Cymru dan reolaeth effeithiol erbyn 2030.

Rhaglen Dalgylchoedd Afonydd Trefol Canol De Cymru

37. Mae ein Rhaglen Dalgylchoedd Afonydd yn darparu fframwaith trawsnewidiol ar gyfer partneriaethau integredig ac atebion i'r problemau cymhleth sy'n amgylchynu ein hafonydd trefol. Mae'r problemau hyn yn gynyddol heriol oherwydd y pwysau cronus o weithgarwch diwydiannol hanesyddol, trefoli dwys, seilwaith sy'n heneiddio, llygredd, a newid hinsawdd, sy'n gwaethygu'r problemau.
38. Mae ein dull dalgylch ar gyfer afonydd trefol yn cael ei gymhwyso ledled Canol De Cymru, gan gynnwys afon Ogwr (dyfroedd ymdrochi), afon Taf (perygl llifogydd) ac afon Elái (ansawdd dŵr), gan fynd i'r afael â ffactorau ysgogol statudol megis perygl llifogydd a chydymffurfedd â'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr mewn ffordd integredig. Mae'n cefnogi gwelliant amgylcheddol hirdymor, adfer byd natur, gwydnwch cymunedol, llesiant, ac addasu i'r hinsawdd. Mae newid hinsawdd yn un o bum prif ffactor sy'n achosi colled bioamrywiaeth.
39. Cryfder diffiniol y dull hwn yw ei ffocws ar bartneriaeth effeithiol o ran llywodraethiant a chyflawni, gan gydnabod na all unrhyw sefydliad sengl ddatrys yr heriau hyn ar ei ben ei hun. Mae'n troi ein huchelgais genedlaethol yn ddarpariaeth sy'n seiliedig ar leoedd, gan ddangos enghraifft gref o'r fframwaith trawsnewidiol gyda'r ffocws ar ddulliau gweithio i reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy, a gwerthfawrogi partneriaethau teg, tra bod yr amgylchedd yn cael ei roi wrth wraidd y broses o wneud penderfyniadau, fel y disgrifir yn Natganiad Ardal Canol De Cymru.

Asesiadau Risg Newid Hinsawdd Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus

40. Mae tri Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yng Nghanol De Cymru, ac rydym yn manteisio ar bŵer y partneriaethau hyn, gan wneud cynnydd da o ran nodi risgiau newid hinsawdd lleol a gwaith pellach. Mae Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus Caerdydd a Chwm Taf Morgannwg wedi cynnal Asesiadau o Risgiau Newid Hinsawdd lleol ac yn symud ymlaen i'r camau nesaf, ac mae disgwyl i Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Bro Morgannwg gwblhau ei asesiad ef ym mis Mawrth. Yna Canol De Cymru fydd y lle cyntaf i gael set gyfan o Asesiadau o Risgiau Newid Hinsawdd gan y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.
41. Er bod yr holl risgiau a nodwyd yr un mor bwysig, hoffem dynnu sylw at ddau: yn gyntaf y risg o lifogydd i bobl, cymunedau, busnesau, seilwaith gwasanaethau ac asedau; ac yn ail y risg i ymateb sefydliadol, enw da a phwysau ariannol.
42. Rydym wedi hyrwyddo Rhaglen Dalgylchoedd Afonydd Trefol Canol De Cymru yn llwyddiannus i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus Caerdydd a Chwm Taf Morgannwg. Mae bod yn y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn rhoi mynediad i arweinwyr lleol, gan ganiatáu inni ennill eu cefnogaeth a chael dechrau llyfn wrth adeiladu partneriaethau a llywodraethiant effeithiol ar gyfer y rhaglen. Rydym hefyd yn arwain Grŵp Gorchwyl Ôl-ddiwydiannol Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Cwm Taf Morgannwg, lle rydym yn creu gweledigaeth gyffredin ar gyfer tirwedd ôl-ddiwydiannol Cwm Taf Morgannwg. Y rhaglen dalgylchoedd afonydd fydd prif ysgogydd y grŵp gorchwyl hwn, gan gyflwyno cyfleoedd a dysgu ar y cyd a nodi atebion i risgiau newid hinsawdd i bob agwedd ar lesiant, gan fod o fudd i bawb.

Prosiect GlawLif Abertawe yn ennill Gwobr Ystradau Cymru

43. Mae man trefol dan fygythiad llifogydd y tu allan i ysgol gynradd yn Abertawe wedi'i drawsnewid yn ateb bywiog ar sail natur ar gyfer rheoli dŵr glaw, hybu bioamrywiaeth a gwella mynediad. Mewn partneriaeth â Chyngor Abertawe, Urban Foundry a chymuned Sandfields, rydym yn falch o nodi cwblhau prosiect trawsnewidiol GlawLif yn Ysgol Gynradd San Helen. Mae'r cynllun arloesol hwn, a gynlluniwyd gan Robert Bray Associates, yn ailddechrau sut y gall mannau trefol reoli dŵr glaw, cefnogi bioamrywiaeth, a chreu llwybrau mwy diogel a hygyrch ar gyfer cerdded a beicio.
44. Mae'r prosiect wedi darparu deuddeg gardd law, palmentydd athraidd a nodweddion chwareus wedi'u cynllunio gyda'r gymuned ac ar ei chyfer. Mae wedi darparu atebion ar sail natur sy'n arafu, glanhau ac amsugno dŵr glaw, gan leihau'r perygl o lifogydd, lleddfu'r pwysau ar garthffosydd cyfun, a gwella ansawdd dŵr i lawr yr afon. Mae'r cynllun hefyd yn gwella mynediad i Ysgol Gynradd San Helen am y tro cyntaf ers 150 mlynedd, gyda nodweddion dylunio cynhwysol sy'n adlewyrchu anghenion teuluoedd lleol. Mae ymylon pren wedi'u codi, pyst cynefin gwenyn a phlanhigion bioamrywiol yn creu gofod sy'n addysgiadol, yn ymarferol ac yn hardd.
45. Ariannwyd y cynllun gan Lywodraeth Cymru gyda chymorth Trafnidiaeth Cymru drwy'r Grant Teithio Llesol, cyllid Lleodedd Lleol ar gyfer Natur Llywodraeth Cymru, a Rhaglen Gyfalaf Dŵr Cronfa Argyfwng Natur a Hinsawdd Llywodraeth Cymru, a ddarparwyd gan CNC. Yn ddiweddar, cafodd ei gydnabod yng ngwobrau Ystradau Cymru, sy'n dathlu rhagoriaeth mewn rheoli tir ac eiddo cydweithredol yn y sector cyhoeddus yng Nghymru, gan ennill y wobwr gyffredinol am arwain cydweithredol. Ymwelodd Jayne

Bryant AS, Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol a Thai, â'r cynllun ym mis Ionawr i gyflwyno'r wobr.

Gwaith Ffensio ar Afon Conwy

46. Mae gwaith yn mynd rhagddo gyda thri pherchennog tir eleni i ymgymryd â gwaith ffensio ar hyd afon Conwy. Mae ffensio ar hyd glan yr afon yn atal gwartheg rhag mynd i'r afon ac yn darparu llain glustogi i amddiffyn ansawdd y dŵr yn rhannau uchaf y dalgylch, yn enwedig pan fydd gwasgaru slyri yn digwydd. Bydd y ffensys yn caniatáu i goed ac isdyfiant dyfu ar hyd glannau'r afon, gan helpu i gysylltu ardaloedd coetir darniog, a bydd hefyd o fudd i Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig Porfeydd Eidda yn Nhŷ Uchaf Eidda, gan ei fod yn galluogi merlod a gwartheg i bori'r ddôl – gan atal brwyn a glaswellt caled a chaniatáu i flodau prin y ddôl i ffynnu. Mae cafnau solar wedi'u gosod i atal da byw rhag yfed yn uniongyrchol o'r afon.

Amnewid Cwlfert Afon Lwynor

47. Cwblhawyd cynllun yn ddiweddar i ddisodli cwlfert gyda phont rhychwant clir ar afon Lwynor. Dyma oedd y ffordd fwyaf costeffeithiol o adfer mynediad i bob rhywogaeth o bysgod ac adfer deinameg naturiol yr afon. Mae'r gwaith yn gwella statws cadwraeth rhywogaethau'r Ardal Cadwraeth Arbennig yn nalgylch afon Tywi. Ar hyn o bryd, mae gan y corff dŵr statws 'cymedrol' o dan y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr ar gyfer pysgod.
48. Roedd y cwlfert yn rhan o groesfan llwybr coedwigaeth ac yn achosi rhwystr sylweddol i fudo pysgod oherwydd llifoedd bas cyflym trwy bibell ar oledf a oedd yn 12 metr o hyd. Cyfyngodd y bibell yr afon hefyd, gan amharu ar symudiad graean a deinameg naturiol sianel yr afon. Mae'r gwaith gwella wedi datgloi tua 4.5 o gilometrau o gynefin i fyny afon Brân (Llanymddyfri) a rhan o afon Tywi, a bydd o fudd i rywogaethau megis eogiaid, brithyllod, pennau lletwad, llyswennod pendoll yr afon a llyswennod pendoll y nant, ac yn cyfrannu at y gwelliant sydd ei angen i fynd i'r afael â'r methiant o ran pysgod o dan Reoliadau'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr.

Y Rhaglen Weithredu Genedlaethol ar Fawndiroedd

49. Ar Ddiwrnod Pridd y Byd ym mis Rhagfyr, lansiwyd y cynllun uwchraddio amlinellol ar gyfer 2025–2030 ar gyfer y pum mlynedd nesaf o weithio mewn partneriaeth drwy Gweithredu Mawndiroedd Cymru gan y Rhaglen Weithredu Genedlaethol ar Fawndiroedd, CNC a Llywodraeth Cymru. Mae'r cynllun newydd yn cynnwys adfer mwy o fawndir, gan gynnwys drwy gynyddu cyllid i bartneriaid, cynyddu'r capasiti ar gyfer swyddi gwyrdd a chontractio, mireinio'r gwaith monitro a'r dystiolaeth, a pharhau i rannu arbenigedd mawndir gyda llunwyr polisi ac wrth gynllunio. Mae dogfen adolygu gyhoeddus y Rhaglen Weithredu Genedlaethol ar Fawndiroedd ar gyfer 2020–2025 hefyd ar gael ar-lein, gan nodi cryfder partneriaeth Gweithredu Mawndiroedd Cymru a phum mlynedd llwyddiannus o gyflawni.

Arolwg Adar Hirgoes sy'n Bridio Cymru 2026

50. Mae paratodau ar y gweill ar gyfer arolwg adar hirgoes ledled Cymru sy'n canolbwyntio ar y gylfinir ac a fydd hefyd yn cofnodi gornchwiglod, g'iachod cyffredin, cwtiaid aur, pibyddion y mawn a phibyddion coesgoch sy'n bridio. Mae'r arolwg wedi'i ariannu gan Lywodraeth Cymru a bydd yn gwella ein dealltwriaeth o ble mae'r

rhywogaethau hyn yn aros er mwyn sicrhau bod cymorth y llywodraeth ar gyfer creu coetiroedd yn cael ei dargedu yn yr ardaloedd cywir. Cysylltwyd â thirfeddianwyr yn uniongyrchol i ofyn am ganiatâd mynediad ac mae erthyglau wedi'u cyhoeddi yng nghylchlythyr *Gwlad*, yng nghylchlythyrau Undeb Amaethwyr Cymru a'r Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr, ac ar ein gwefan.

Fforwm Afancod Cymru

51. Cynhelir cyfarfod cyntaf Fforwm Afancod Cymru ym mis Chwefror yng Nghanolfan Bywyd Gwyllt Dyfi. Steve Ormerod fydd cadeirydd y fforwm, gyda'r Dirprwy Brif Weinidog yn arwain y cyfarfod cychwynnol. Bydd yr aelodaeth yn cynnwys ystod o randdeiliaid o sefydliadau rheoli tir, pysgodfeydd a chadwraeth natur.

Diweddariadau Masnachol

Gwerthiannau Pren

52. Mae ein gweithrediadau wedi ymateb yn ffafriol yn sgil Storm Darragh ym mis Rhagfyr 2024, gyda chynnydd yn y cynnig o bren i'r farchnad y llynedd, gan gyrraedd y terfynau targed uchaf o 850,000m³. Mae'r farchnad bresennol yn parhau i fod yn sefydlog gyda rhagolwg o incwm is cyffredinol ar gyfer Ystad Goetir Llywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn ariannol hon. Mae'r effeithiau sy'n achosi'r incwm is hwn yn cynnwys arafu yn y farchnad oherwydd llai o hyder yn yr economi ymhlith adeiladu tai, symud adnoddau i'r sector preifat i ddelio â chnydau sydd wedi'u difrodi gan stormydd, a llai o adnoddau contractwyr i'r sector coedwigaeth ymgymryd â'r gweithrediadau cynaeafu.
53. Mae sefyllfa bresennol y farchnad, ac effaith Storm Darragh, wedi arwain cwsmeriaid i gaffael pren o'r farchnad ehangach. Bydd yr ymrwymïadau mewnforio pren crwn presennol, sy'n deillio o lwerddon ac Ynys Manaw i ddociau Birkenhead, yn ei gwneud yn ofynnol i felinau llifio Cymru anrhydeddu contractau cyflenwi o'r fath cyn adfer capasiti llawn ar Ystad Goetir Llywodraeth Cymru.
54. Mae rhagolwg incwm pren is o £31.4 miliwn, o gyllideb agoriadol ar gyfer y flwyddyn o £32.5 miliwn, yn parhau i gael ei warantu gan Lywodraeth Cymru er mwyn caniatáu i'n gweithgareddau rheoli Ystad Goetir Llywodraeth Cymru gael eu cyflawni yn y flwyddyn ariannol. Mae ein rhagolygon parhaus am incwm pren yn gwella'n barhaus yn dilyn sawl blwyddyn o ragweld ac adnabod tueddiadau yn y farchnad. Mae'r gwaith hwn wedi'i ategu gan gwblhau fframwaith sicrwydd gwerthiannau pren gan ein tîm llywodraethiant, i gynnig ail a thrydedd linell amddiffyn wrth gynnal statws sicrwydd ein gweithgareddau.

Ynni Adnewyddadwy

55. Mae ein rôl o ran galluogi a hwyluso datblygiadau ynni adnewyddadwy ar Ystad Goetir Llywodraeth Cymru wedi cyflawni llwyddiannau ac wedi wynebu heriau. Rhagwelir y bydd ein hincwm ynni adnewyddadwy y flwyddyn ariannol hon yn cyrraedd £26 miliwn yn dilyn adennill costau gwirioneddol CNC, gydag £11 miliwn o gronfeydd net yn cael eu sicrhau gan Lywodraeth Cymru. Mae caniatâd cynllunio llwyddiannus ar gyfer cynllun datblygu ynni gwynt pellach yng Nghoedwig Clocaenog yn y Gogledd-ddwyrain

wedi sicrhau gwaith datblygu a pharatoi pellach. Rydym hefyd yn gweithio'n agos gyda Thrydan Gwyrdd Cymru i ddatblygu cynllun fferm wynt Glyn Cothi yn Sir Gaerfyrddin. Rydym yn ceisio datblygu cyfres o astudiaethau achos gyda Thrydan Gwyrdd Cymru i gefnogi datblygiadau yn y dyfodol i gyflwyno a chyflawni cynigion rhagorol, er budd natur a chymunedau.

56. Mae risg wedi'i nodi o ran sicrhau cyllid ar gyfer creu coetiroedd cydbwysu yn y dyfodol, ar gyfer ymrwymadau cynllunio pellach ar gyfer cynlluniau piblinell, o fewn rhaglen Trydan Gwyrdd Cymru. Rydym yn gweithio gyda thimau Stiwardiaeth Tir a Nawdd Llywodraeth Cymru i sicrhau ein bod yn cael piblinell gydbwysu dryloyw ac yn adennill costau'n llawn ar gyfer cynlluniau yn y dyfodol er mwyn cynnal maint Ystad Goetir Llywodraeth Cymru a photensial cynhyrchiol yr ystad. Rydym wedi ein rhwymo o dan contract gan y trefniadau ariannu ar gynlluniau cyfredol hyd at 2030.
57. Bydd yr ymrwymadau i sicrhau coetir cymysg a gwydn a chadw achrediad Safon Coedwigaeth y DU ein coedwigoedd yn ei gwneud yn ofynnol i ni gynnal potensial cynhyrchiol pren meddal yr ystad a chreu mwy o goetiroedd yn ôl arwynebedd. Mae arwyddion cynnar yn cynnig cefnogaeth i'r dull hwn gan dîm Noddi Llywodraeth Cymru.
58. Rydym yn datblygu ein rhagolygon incwm o ynni adnewyddadwy ac yn ceisio datblygu offer rhagweld mewn cydweithrediad â datblygwyr a gweithredwyr. Bydd model darogan gwell yn rhoi mwy o sicrwydd ac yn cefnogi ein rôl gyllid wrth reoli'r cymorth grant a'r broses o dynnu arian i lawr gan Lywodraeth Cymru, a hynny ar draws y sefydliad.

Mynydd Cilfái

59. Mae ildio prydles a throsglwyddo asedau coetiroedd Mynydd Cilfái, yn Abertawe, wedi'u cwblhau rhwng CNC a Chyngor Abertawe. Mae'r elw wedi'i gomisiynu i'n tîm Stiwardiaeth Tir i geisio caffael tir cydbwysu ar gyfer creu coetiroedd newydd ac ehangu Ystad Goetir Llywodraeth Cymru.

Strategaeth Twf a Gwerth

60. Yn dilyn adborth parhaus ar ein Strategaeth Twf a Gwerth arfaethedig, rydym yn dechrau cyfnod o ymgysylltu ehangach â staff CNC, cwsmeriaid allanol a rhanddeiliaid ar draws ystod o feysydd pwnc, gan gynnwys pren, ynni adnewyddadwy, hamdden masnachol a datblygu busnes. Hyd yma, mae cyflwyniadau wedi cynnwys y Pwyllgor Ystadau Tir, y Tîm Gweithredol, y Grŵp Stiwardiaeth Tir a Busnes Masnachol, ac adrannau Llywodraeth Cymru, gan gynnwys ein tîm noddi a'r Gyfarwyddiaeth Tir, Natur a Choedwigaeth.
61. Mae cynllun drafft wedi'i baratoi a bydd cyflwyniad ar-lein a holiadur ymgysylltu cysylltiedig, sydd wrthi'n cael ei ddatblygu gyda chefnogaeth y tîm cyfathrebu. Cafodd cyhoeddiad o'r cynllun ymgysylltu a'r cynigion yn cael ei gwblhau ym mis Ionawr a bydd cyfres o weminarau a gweithgareddau ymgysylltu yn cael ei chynnal i geisio barn a syniadau gan ystod eang o randdeiliaid. Gofynnir i'r Tîm Gweithredol gymeradwyo'r strategaeth newydd ym mis Ebrill 2026 a'r bwriad yw lansio'r strategaeth yn yr haf, yn dilyn yr etholiadau ym mis Mai.

62. Maes datblygu busnes cyllid gwyrdd sy'n creu'r lefel fwyaf o ddiddordeb ar hyn o bryd. Bydd y gwaith hwn yn galw am groestoriad o randdeiliaid mewnol ac allanol sydd â diddordeb. Bydd angen i ni sicrhau ein bod yn archwilio'r cyfleoedd yn llawn ac yn canolbwyntio ar gamau gweithredu sy'n cefnogi cyflawni ein cynllun corfforaethol ac yn bodloni'r safonau uchel o gydymffurfedd a llywodraethiant a ddisgwylir gan gorff cyhoeddus. Bydd y maes gwaith hwn yn galw am aliniad â'n Strategaeth Caffael a Chontractau a'r Strategaeth Cyllid sydd ar ddod.

Diweddariadau Mewnol

Ardystiad ISO14001

63. Mae system reoli amgylcheddol CNC wedi'i hardystio i safon amgylcheddol ISO14001. Rydym yn cael ein harchwilio'n allanol yn flynyddol gan y Sefydliad Safonau Prydeinig i gynnal ein hardystiad, ac mae hyn yn rhoi sicrwydd trydydd parti i Lywodraeth Cymru a'r cyhoedd ein bod yn rheoli ein heffeithiau amgylcheddol yn gyfrifol ac yn effeithiol. Ym mis Tachwedd 2025, cafodd CNC ei ailardystio'n ffurfiol i safon amgylcheddol ISO14001 am dair blynedd arall.
64. Mae manteision ardystiad ISO14001 yn cynnwys fel a ganlyn:
- Cydymffurfedd rheoleiddiol: Yn sicrhau cydymffurfedd â deddfau a rheoliadau amgylcheddol.
 - Arbedion cost: Yn symleiddio gweithrediadau i leihau costau sy'n gysylltiedig â rheoli gwastraff a defnyddio adnoddau.
 - Lleihau effaith amgylcheddol: Yn lleihau ein hól troed amgylcheddol drwy leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr a rheoli gwastraff yn effeithlon.
 - Ymddiriedaeth rhanddeiliaid: Yn gwella enw da a hyder rhanddeiliaid drwy ddangos ymrwymiad i gynaliadwyedd.
 - Ymgysylltiad gweithwyr: Yn hybu morâl ac yn denu talent drwy feithrin diwylliant o gyfrifoldeb amgylcheddol.
65. Cawsom ein hardystio gyntaf i safon ISO14001 yn 2014, ac mae archwilwyr allanol wedi cydnabod bod CNC yn dilyn arferion gorau ym meysydd rheoli archwilio, cydymffurfedd cyfreithiol a chydymffurfedd arall, a'i ddull o osod amcanion. Disgwylir cyhoeddi fersiwn newydd o ISO14001 ym mis Ebrill 2026; bydd hyn yn darparu eglurder ac yn ychwanegu gwerth i gadw'r safon yn berthnasol wrth i arferion rheoli amgylcheddol esblygu.

Recriwtio Prif Swyddog Gweithredol

66. Cynhaliwyd cyfweiliadau ar gyfer rôl y Prif Swyddog Gweithredol ar 4 Chwefror. Yn dilyn y broses hidlo, aeth pedwar ymgeisydd trwy gyfweiliadau cychwynnol ac asesiadau seicometrig gyda'n hymgynghorwyr recriwtio, Odgers. Roedd camau pellach o'r asesiad yn cynnwys panel ymgysylltu â staff, asesiad cyfryngau, a'r cyfweiliad panel ffurfiol. Roedd y panel cyfweld yn cynnwys ein cadeirydd gyda chefnogaeth dau gyfarwyddwr anweithredol, Mark McKenna a Helen Pittaway, a chynrychiolaeth o Lywodraeth Cymru.

Cyfathrebu

Cyfathrebu Corfforaethol

67. Anfonwyd cyfathrebiadau i groesawu ein cadeirydd newydd at gydweithwyr, partneriaid a'n cymunedau ehangach, gan arwain at sylw ar draws wyth allfa newyddion. Ddechrau mis Chwefror, byddwn yn nodi carreg filltir "100 diwrnod yn y swydd" y cadeirydd gyda nifer o gyfweiliadau yn y cyfryngau.
68. Roedd ein presenoldeb yn Ffair Aeaf Sioe Frenhinol Cymru ym mis Tachwedd yn rhoi llwyfan gwerthfawr i CNC ymgysylltu â sefydliadau perchnogion tir a ffermwyr. Ym mis Tachwedd hefyd, lansiwyd ein hymarfer marchnata i ddod o hyd i bartneriaid cynaliadwy hirdymor i redeg y canolfannau ymwelwyr a'r ardaloedd cyfagos ym Mwlich Nant yr Arian a Choed y Brenin. Mae'r broses, sy'n rhedeg tan haf 2026, wedi'i chynllunio i roi'r cyfle, yr amser a'r cymorth i amrywiaeth o bartïon â diddordeb posibl – o grwpiau cymunedol, mentrau bach a busnesau newydd i fusnesau masnachol – wneud cais.
69. Gwnaethon ddathlu gwaith caled ac arloesedd cydweithwyr y chwarter hwn, gan gynnwys ennill Rhagoriaeth mewn Cynllunio ac Asesu Tirwedd a Gwobr y Llywydd yng ngwobrau tirwedd gorau'r DU. Cafodd ein gweithgor awyr dywyll gydnabyddiaeth hefyd am ei arferion da arloesol ar warchod a gwella awyr dywyll Cymru.

Cyfathrebu ac Ymgysylltu Mewnol

70. Rydym wedi bod yn adeiladu sylfaen dystiolaeth i newid sut rydym yn cyfathrebu'n fewnol. Mae ymchwil yn dangos bod ein dull gweithredu presennol yn brysur ac yn ddarniog, gan arwain at golli gwybodaeth a gorlethu. Rydym yn datblygu offer a strategaeth gliriach i wella'r hyn rydym yn ei rannu, pryd rydym yn ei rannu, a'r sianeli sydd ar gael ar gyfer cyfathrebu.
71. Fel rhan o'r prosiect hwn, rydym yn gweithio gyda'n tîm digidol ar welliannau i'n mewnwrwyd. Ein ffocws yw creu naratif sengl, cydlynol sy'n adlewyrchu ein gwerthoedd a'n gwaith trawsnewidiol. Mae hyn yn cynnwys lle canolog ar gyfer diweddariadau sefydliadol, blogiau gan arweinwyr, a chynnwys sy'n ysbrydoli newid ymddygiad. Byddwn hefyd yn cefnogi timau i arddangos sut mae gwaith bob dydd yn dangos ein gwerthoedd. Un uchafbwynt yn ddiweddar oedd cefnogi'r cadeirydd newydd i gysylltu â chydweithwyr trwy ei neges fideo gyntaf. Cafodd y neges, a rannwyd ochr yn ochr â'i gyfarchiad Nadolig, adborth cadarnhaol am ei chyffyrddiad personol a'i photensial i gryfhau ymgysylltiad ar draws y sefydliad.

Materion Allanol

72. Mae ein harchwiliad o ganfyddiadau rhanddeiliaid – ein hasesiad ffurfiol cyntaf o sut mae rhanddeiliaid yn ein gweld – bellach ar waith. Mae'r holiadur wedi'i ddosbarthu'n genedlaethol ac yn lleol mewn cydweithrediad â thimau Pobl a Lleoedd i nodi tueddiadau ar y ddwy lefel. Mae ail elfen y prosiect, cyfweiliadau archwilio dwfn mwy ffurfiol gyda sampl gynrychioliadol, wedi'i chynnal ym mis Ionawr. Bydd canfyddiadau'r ddwy elfen yn llywio ein heffaith, ein henw da, ansawdd ein perthynas, ein potensial i gydweithio, a'n meysydd i'w gwella.
73. Mae gwaith hefyd yn parhau i baratoi pecyn cymorth cynhwysfawr ar gyfer ymgysylltu â rhanddeiliaid ar gyfer staff, ac rydym yn disgwyl lansio hwn cyn diwedd y flwyddyn ariannol hon. Bydd y ddau brosiect hyn yn ein helpu i fodloni'r gofynion archwilio mewnol sydd heb eu bodloni eto.

74. Rydym wedi chwarae rhan ganolog wrth gefnogi lansio *Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2025: Pontydd i'r Dyfodol*, a ddigwyddodd yng Nghaerdydd ym mis Ionawr. Gwnaethon gydlyn cyfathrebu, yn sicrhau sylw yn y cyfryngau cenedlaethol a sectoraidd, a chynhyrchu cynnwys sy'n atgyfnerthu arweinyddiaeth CNC mewn mewnwelediadau yn seiliedig ar dystiolaeth a chydweithio ar heriau adnoddau naturiol Cymru.
75. Rydym yn paratoi'n weithredol ar gyfer etholiad nodedig y Senedd ar 7 Mai. I baratoi ar gyfer nifer cynyddol o Aelodau'r Senedd, a newidiadau i ffiniau, rydym wedi mapio'r etholaethau newydd yn erbyn ein map lleoedd ac wedi rhannu'r wybodaeth hon gyda chydweithwyr. Yn allanol, rydym wedi mynychu cyfres o ddigwyddiadau gydag Aelodau'r Senedd ac ymgeiswyr ar draws y sbectwm gwleidyddol yn amlinellu blaenoriaethau eu maniffesto. Rydym wedi cynnal cyfarfodydd dwyochrog gydag Aelodau'r Senedd, ymchwilyr a chynghorwyr i drafod ein *Camau Beiddgar ar gyfer 2026 a Thu Hwnt* a'n Deg Gofyn ar gyfer tymor nesaf y Senedd. Rydym yn disgwyl i fanifestos a rhestrau llawn o ymgeiswyr gael eu cyhoeddi cyn mis Mawrth.
76. Ar ôl yr etholiad, bydd angen penodi Prif Weinidog erbyn 4 Mehefin, gyda phenodiadau Gweinidogion y Cabinet, y strwythur pwyllograu a'r Rhaglen Lywodraethu i ddilyn hynny.

Olrhain Gwastraff

77. Mae'r Ganolfan Cwsmeriaid yn paratoi ar gyfer lansio cyfnod beta cyhoeddus Olrhain Gwastraff drwy ddarparu cymorth cwsmeriaid yn y Gymraeg. Rydym yn gweithio'n agos gydag Asiantaeth yr Amgylchedd, Defra a'n tîm Diwygio Rheoleiddio Gwastraff i gydlynio hyfforddiant a chanllawiau a mapio teithiau cwsmeriaid, gan sicrhau bod cwsmeriaid sy'n siarad Cymraeg yn cael gwasanaeth o safon gyfartal. Mae'r cydweithrediad hwn yn cefnogi rhaglen a reolir gan Defra ac yn cynnwys sicrhau cyllid blynyddol ar gyfer y ddarpariaeth yn Gymraeg.
78. Mae arbenigedd presennol ein tîm mewn ymholiadau rheoleiddio sy'n ymwneud â gwastraff yn ein galluogi i ddatrys tua 80% o gysylltiadau wrth gwsmeriaid, gan helpu cwsmeriaid i lywio'r system newydd a'r gofynion polisi a thrwyddedu presennol. Bydd y gwasanaeth yn cryfhau mewnwelediad sefydliadol i symudiadau gwastraff ledled Cymru, gan gefnogi canlyniadau rheoleiddiol ac amgylcheddol da.

Mae Cymunedau'n Gallu Gwrthsefyll y Newid yn yr Hinsawdd

79. Roedd cyfleu ein rôl wrth baratoi ar gyfer perygl llifogydd ac ymateb iddo yn ffocws mawr yn ystod y cyfnod hwn, yn enwedig wrth ystyried effeithiau sylweddol a brofwyd yn Nhrefynwy ac yn Sir Gaerfyrddin yn ystod glaw'r gaeaf hwn. Neilltuwyd adnoddau sylweddol i rybuddio a hysbysu'r cyhoedd, ymgysylltu â phartneriaid cyfathrebu a rheoli diddordeb y cyfryngau yn y digwyddiadau hyn, ac egluro'r cyflwr parhaus o'r perygl llifogydd uwch yr oeddem ynddo dros y cyfnod hwn. Gwnaeth ein galluogi i gyfleu negeseuon allweddol ynghylch ein gwasanaethau llifogydd ar-lein a'r heriau sy'n ymwneud â rheoli perygl llifogydd yn y dyfodol, wrth dynnu sylw at y gwaith sy'n mynd ymlaen i archwilio ac atgyweirio asedau yn dilyn digwyddiadau o'r fath.

Llygredd yn Cael ei Atal Hyd yr Eithaf

80. Rhoddodd cyhoeddi'r adroddiad rheoleiddiol blynyddol y cyfle nid yn unig i dynnu sylw at ystadegau ac effaith gref ein gwaith rheoleiddiol a gorfodi, ond hefyd i atgyfnerthu effaith addasu ein dull strategol a rhoi'r adnoddau lle gallant wneud y gwahaniaeth mwyaf.
81. Mae'r tîm cyfathrebu wedi gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru i fynd i'r afael â'r risgiau i enw da sy'n deillio o heriau ac effeithiau cynigion niwtraliaeth maethynnau ar y sector datblygu tai. Roedd ein hymgysylltiad rhagweithiol â'r BBC, wedi'i ategu gan ddatganiadau a chyfweliadau wedi'u paratoi'n dda a oedd yn pwysleisio cydweithio ac ymrwymiad ar y cyd i ddod o hyd i atebion ar y mater sensitif hwn, yn allweddol wrth sicrhau sylw cytbwys.
82. Rydym yn parhau i dynnu sylw at bwysigrwydd ein gwaith cydymffurfedd i leihau risgiau llygredd. Gwnaethon weithio gyda chydweithwyr Gweithrediadau yn y Gogledd-ddwyrain i hyrwyddo ymweliadau ein swyddogion ag Ystad Ddiwydiannol Llai, lle gwnaethon nhw gynnig cyngor ymarferol ar sut i leihau risgiau llygredd a gwella arferion amgylcheddol. Mae'r ymweliadau hyn bob amser yn cael sylw cryf yn y cyfryngau lleol, ac yn rhoi persbectif ehangach i'r cyhoedd ar y lled sydd i'n gwaith rheoleiddiol a gorfodi. Rydym hefyd yn parhau i godi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd ein gwaith rheoleiddiol, gan rannu canlyniadau camau gorfodi a gymerwyd yn erbyn achosion o wastraff tecstilau halogedig a adawir yn anghyfreithlon, a gweithredu safle pren gwastraff heb y drwydded amgylcheddol ofynnol.
83. Gwnaethon hefyd arddangos y mesurau llai adnabyddus rydyn ni'n eu cymryd i fynd i'r afael â risgiau llygredd yn eu ffynonellau. Roedd hyn yn cynnwys hyrwyddo ein gwaith partneriaeth gyda chwmnïau dŵr ac awdurdodau lleol i ddatrys camgysylltiadau yn y Gogledd-ddwyrain a Chaerdydd, yn ogystal â thynnu sylw at y grantiau a ddyfarnwyd i gefnogi atebion draenio trefol cynaliadwy.

Mae Natur yn Gwella

84. Gwnaeth cyhoeddi adroddiad *Rhywogaethau mewn Perygl* ym mis Tachwedd helpu i osod CNC fel sefydliad arbenigol, gan arwain y ffordd wrth ddatblygu tystiolaeth newydd sy'n llywio sut rydym yn gweithio, gan gynnwys gyda phartneriaid, i sicrhau adfer byd natur. Mae'r adroddiad yn gwneud Cymru y wlad gyntaf yn y DU i nodi ei rhywogaethau prinnaf yn seiliedig ar ba mor gyfyngedig yn ddaearyddol ydyn nhw, yn hytrach na defnyddio dulliau asesu traddodiadol. Sicraodd ein paratoadau, gan weithio ochr yn ochr â chydweithwyr Polisi a Gweithrediadau, ein bod yn gallu cynnig pecyn stori cryf i'r cyfryngau. Cafodd cyfweliadau wedi'u recordio ymlaen llaw gyda'n harbenigwyr, a gasglwyd ar leoliad yn Niwbwrch, ynghyd â chyfweliadau byw ar y diwrnod, sylw cadarnhaol ar raglen *Today* Radio 4, ar y BBC ac yn *The Guardian*.
85. Cyflwynodd adroddiad Archwilio Cymru ar ddull CNC o ddynodi Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd, her i'r sefydliad. Gwnaethon gydweithio'n agos â chydweithwyr a gyda Llywodraeth Cymru i ddatblygu ymateb a oedd yn cydnabod yr heriau ac yn tynnu sylw at ein hymrwymiad i weithredu argymhellion yr adroddiad wrth ddatblygu ein gwaith i gefnogi adfer byd natur fel rhan o strategaeth ehangach o ymyriadau.
86. Ar Ddiwrnod Pridd y Byd ym mis Rhagfyr, gwnaethon ddathlu llwyddiant pum mlynedd cyntaf y Cynllun Gweithredu Mawndiroedd Cenedlaethol gyda lansio'r cam nesaf – cynllun pum mlynedd sy'n nodi targedau hyd yn oed yn fwy uchelgeisiol ar gyfer adfer

mawndiroedd. Gwnaethom hefyd hyrwyddo ein cydweithrediad â Phrifysgol Caerwysg ar ymchwil o amgylch gwelyau maerl y Ddau Gleddau, gan helpu i amlygu'r ymddiriedaeth a roddir yn ein harbenigwyr ac atgyfnerthu ein safle fel awdurdod uchel ei barch mewn cadwraeth forol.

Crynodeb o Gwynion, Canmoliaeth a Gohebiaeth

87. Mae'r tîm Gohebiaeth Ganolog wedi rheoli gwaith achos ar Lynnoedd Cosmeston ynghylch bioddiogelwch a gwarchodaeth y Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, gan gynnwys camau dilynol gyda Chyngor Bro Morgannwg. Maent wedi cydlyn cyfathrebiadau rheoleiddiol ar Kronospan, gan gynnwys yr wybodaeth ddiweddaraf am ailgyflwyno cynllun sŵn, cydymffurfedd â llwch, ac ymchwiliadau parhaus i arogleuon. O ran dalgylch afon Ogwr, cadarnhaodd y tîm ymrwymiad CNC i leihau llygredd a gwella ansawdd dŵr drwy reoleiddio, cydweithrediad, a thîm prosiect dyfroedd ymdrochi newydd, gan egluro bod ffynonellau llygredd ar draws dalgylchoedd yn cael eu hymchwilio gyda phartneriaid, gydag archwiliadau a chynlluniau buddsoddi yn cael eu datblygu i wella eu cyflwr.
88. Mae sesiwn friffio wedi'i darparu i Samantha Dixon AS ynghylch sylweddau poly- a pherffiworoalcyll yn nalgylch afon Dyfrdwy. Mae hi'n rhedeg grŵp Uwchgynhadledd Dyfrdwy ac roedd y sesiwn friffio o ddiddordeb arbennig iddi hi a'i hetholwyr. Cadarnhaodd ein hymateb fod rheolaethau rheoleiddiol llym, nad oes unrhyw lefelau pryderus yn aber afon Dyfrdwy ar hyn o bryd, a'n gwaith trawslywodraethol parhaus ar halogion etifeddol.
89. Cawsom ganmoliaeth gan aelod o'r cyhoedd mewn perthynas â'r llifogydd ym mis Tachwedd yn Sir Fynwy. Rhoddodd ein Pennaeth Gweithrediadau ar gyfer y Gogledd-orllewin, Sian Williams, gyfweiliad rhagorol ar BBC Radio Cymru, gan drafod y llifogydd. Cafodd ei chanmol am ei gwybodaeth, ei harbenigedd a'i phroffesiynoldeb wrth fynd i'r afael â phwnc sy'n bersonol iawn i lawer yn ein cymunedau. Yn y cydestun anodd hwn, cynrychiolodd Sian CNC mewn modd cadarnhaol iawn.
90. Mae canmoliaeth fel hyn yn y cyfryngau yn brin, yn enwedig yn ystod llifogydd, lle mae cymaint o bobl yn cael eu heffeithio. Mae'r gydnabyddiaeth benodol hon yn ymestyn i bob aelod o'n timau llifogydd: y rhai allan yn y maes, y rhai sy'n gweithio y tu ôl i'r llenni, a'r rhai ar ddyletswydd hir ac oriau wrth gefn ar y penwythnos.

Rhagolwg

- Dydd Iau, 26 Chwefror – Pwyllgor Ardaloedd Gwarchodedig
- Dydd Mercher, 4 Mawrth – Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid
- Dydd Iau, 5 Mawrth – Pwyllgor Archwilio a Rheoli Risg
- Dydd Iau, 12 Mawrth – Pwyllgor Cyllid
- Dydd Mercher a Dydd Iau, 18 a 19 Mawrth – Cyfarfod y Bwrdd mis Mawrth
- Dydd Iau, 16 Ebrill – Diwrnod Datblygu'r Bwrdd

- Dydd Mercher, 22 Ebrill – Galwad am y Newyddion Diweddaraf gan y Bwrdd
- Dydd Mercher, 29 Ebrill – Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd

Papur Bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC)

Dyddiad y cyfarfod:	12 Chwefror 2026
Teitl y papur:	Diweddariad y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg i'r Bwrdd
Cyfeirnod y papur:	26-02-B02
Noddwyd y papur gan:	Karen Balmer, Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg
Paratowyd y papur gan:	Ysgrifenyddiaeth y Bwrdd
Cyflwynwyd y papur gan:	Karen Balmer, Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg
Diben y papur	Er gwybodaeth
Crynodeb	I roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd mewn perthynas â chyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a gynhaliwyd ar 9 Rhagfyr 2025.

Cefndir

1. Mae'r diweddariad hwn i'r Bwrdd yn ymwneud â chyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a gynhaliwyd ar 9 Rhagfyr 2025. Roedd Llywodraeth Cymru wedi mynychu cyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg fel arsylwr am y tro cyntaf.

Diweddariad

Archwilio Cymru

2. Rhoddwyd diweddariad ar drosolwg o'r adroddiad ar y Fenter Twyll Genedlaethol gan Archwilio Cymru, gan dynnu sylw at y nifer o barau data yn y Fenter Twyll Genedlaethol a gafwyd gan CNC yn 2024-25. Croesawyd dull rhagweithiol CNC o ran eu gwaith gyda'r Fenter Twyll Genedlaethol. Trafodwyd gwerth cyfranogiad parhaus yn y Fenter Twyll Genedlaethol gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a chytunwyd i adolygu data cymharol dros amser i asesu'r gwerth parhaus.

Archwilio Cymru – Adroddiad Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig

3. Darparwyd trosolwg o'r adroddiad ar Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, gan gynnwys yr argymhellion ar gyfer gwella a'r papur ar ymateb rheolwyr. Trafodwyd

yr adroddiad gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a chafwyd sicrwydd bod Archwilio Cymru yn fodlon ag ymateb CNC. Cydnabuwyd yr heriau a wynebwyd oherwydd cyfyngiadau adnoddau a phroblemau o ran capasiti. Ymhlith y materion eraill a drafodwyd roedd trawsnewid digidol, y cynnydd tuag at y targed bioamrywiaeth 30 erbyn 30, a diffyg gweledigaeth glir ar gyfer Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig.

4. Cytunodd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg fod Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig yn offeryn pwysig ond nid yr unig ffocws, ac y dylai'r cynllun cyflawni nodi'n glir flaenoriaethau, cyfleoedd ariannu, a rolau ar gyfer partneriaid eraill. Cadarnhawyd bod ymateb y rheolwyr wedi'i gymeradwyo, y byddai'r Pwyllgor Ardaloedd Gwarchodedig yn gyfrifol am oruchwylio, ac y byddai cynnydd yn cael ei adrodd i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg.

Rheoli risg

5. Rhoddwyd diweddariad ar reoli risg, gan gynnwys sganio'r gorwel allanol, cynnydd ar weithredu datganiadau parodrwydd i dderbyn risg, digwyddiadau seiber, a chynnig ar gyfer sesiynau rhoi sylw i risg. Eglurwyd y broses ar gyfer diffinio sgoriau risg targed ar gyfer y Gofrestr Risgiau Strategol a'u halinio â'r datganiadau parodrwydd i dderbyn risg. Cyflwynir y gwaith i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a'r Bwrdd yn 2026.
6. Trafodwyd sgoriau'r risgiau strategol. Nid oedd adrodd drwy PowerBI yn fyw eto, ond unwaith y byddai'n cael ei actifadu, byddai hyn yn darparu sicrwydd a goruchwyliaeth o gamau lliniaru. Byddai'r adroddiad PowerBI hefyd yn helpu i ddelweddu'r cysylltiadau rhwng y Gofrestr Risgiau Strategol a cofrestrau risgiau oddi tani.
7. Croesawyd y sesiynau rhoi sylw a chymeradwywyd y dull arfaethedig gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, gan awgrymu sesiwn ar reoli digwyddiadau.

Diweddariad cyllid

8. Cafodd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg ddiweddariad cyllid, gan gynnwys gwrth-dwyll. Cynhaliwyd trafodaeth ar y meysydd twyll risg uchel a'r Strategaeth Gwrth-dwyll. Trafodwyd hefyd oblygiadau model hunan-yswiriant CNC gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg.

Rhwymedigaethau amodol ac achosion cyfreithiol risg uchel

9. Cafodd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg yr wybodaeth ddiweddaraf am y rhwymedigaethau amodol cyfredol a'r achosion cyfreithiol risg uchel.

Diweddariad chwarterol archwilio mewnol

10. Cyflwynwyd diweddariad chwarterol archwilio mewnol i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, gan gynnwys y Cynllun Archwilio Mewnol. Roedd uchafbwyntiau eraill yn cynnwys defnyddio technoleg o fewn archwilio mewnol a dangosyddion perfformiad allweddol.

Crynodeb gweithredol adroddiadau archwilio mewnol

11. Derbyniwyd dau adroddiad. Cynigiodd yr adroddiad ar ddyraniadau costau mewnol prosiectau farn gymedrol, a chynigiodd yr adroddiad ar fynediad a chaniatadau hamdden farn gyfyngedig. Trafodwyd hefyd yr Adroddiad Gwersi a Ddysgwyd IR35.

Adolygiad cylch gorchwyl blynyddol y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg

12. Darparwyd trosolwg o'r adolygiad a chymeradwywyd y cylch gorchwyl diwygiedig gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg.

Llywodraethiant y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg

13. Cytunodd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg ar y rhagolwg a darparwyd adborth ar y cyfarfod.

Papur Bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC)

Dyddiad y cyfarfod:	12 Chwefror 2026
Teitl y papur:	Adroddiad y Bwrdd Rheoli Perygl Llifogydd
Cyfeirnod y papur:	26-02-B04
Noddwyd y papur gan:	Peter Fox, Cadeirydd y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd
Paratowyd y papur gan:	Ysgrifenyddiaeth y Bwrdd
Cyflwynwyd y papur gan:	Peter Fox, Cadeirydd y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd
Diben y papur	Er gwybodaeth
Crynodeb	I roi'r wybodaeth ddiweddaraf am gyfarfod eithriadol y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd a gynhaliwyd ar 17 Rhagfyr 2025 a'r cyfarfod llawn a gynhaliwyd ar 15 Ionawr 2026.

Cefndir

1. Mae'r crynodeb hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am faterion y dylid, ym marn cadeirydd y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd, eu dwyn i sylw'r Bwrdd cyfan yn dilyn cyfarfod eithriadol y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd, a gynhaliwyd ar 17 Rhagfyr 2025, a'r cyfarfod llawn a gynhaliwyd ar 15 Ionawr 2026.
2. I gael rhagor o fanylion, gall holl aelodau'r Bwrdd weld agendâu, papurau a chofnodion cyfarfodydd y pwyllgor drwy'r porth Diligent.

Diweddariad

17 Rhagfyr 2025

Cyfarfod arbennig i drafod ardaloedd draenio mewnol: ardollau, praeseptau a chyfraddau 2026-27

1. Cyflwynwyd y praeseptau, yr ardoll a'r cyfraddau arbennig arfaethedig ar gyfer 2026-27 i'w craffu gan y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd. Roedd y cynnydd ar draws pob maes ac yn unol â chwyddiant a chostau cynnal a chadw. Crynhowyd adborth o gyfarfod

diweddar Bwrdd Draenio Mewnol Powysland ac, yn dilyn cais, darparwyd rhagor o wybodaeth am gostau'r ardaloedd draenio mewnol.

3. Trafodwyd Powysland yn benodol gan y pwyllgor gydag esboniadau o'r oedi i'r gwaith yn ystod 2025-26 a'r cynnydd mewn costau. Eglurwyd y dylai CNC ddatblygu'r cynigion yn seiliedig ar anghenion unigol pob ardal draenio mewnol, yn hytrach na chynnig cyffredinol.
4. Cymeradwywyd y cynigion gan y pwyllgor a'u hargymell i'r Bwrdd eu cymeradwyo.

15 Ionawr 2026

Adroddiad diweddarar ar reoli perygl llifogydd

5. Darparwyd yr wybodaeth ddiweddaraf am effeithiau'r stormydd yn y cyfnod cyn y Nadolig, rhagolygon tywydd hirdymor y Swyddfa Dywydd ar gyfer y cyfnod rhwng mis Ionawr a mis Mawrth 2026, ac argymhellion adroddiad y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith, yn enwedig argymhelliad un.
6. Trafodwyd yr angen i wella rhagolygon gan y pwyllgor, fel y'i hamlygwyd yn yr argymhelliad, gan gynnwys rhagolygon tebygolrwydd a chywirdeb rhagolygon chwe awr. Cadarnhaodd ymholiadau pellach fod setiau data yn cael eu diweddarar bob pedair awr gyda gwybodaeth a gymerwyd o fesuryddion afonydd Cymru.

Diweddariad ar Raglen Gyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd

7. Cyflwynwyd trosolwg o'r gyllideb ar gyfer rheoli perygl llifogydd yn 2024-25. Roedd amrywiadau'r rhaglen yn ymddangos yn unol â'r targed ers y cyfarfod blaenorol ac amlinellwyd y risgiau allweddol. Croesawyd rheolaeth gyllidebol rhaglen 2024-25 gan y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd a diolchwyd i bawb a oedd yn gysylltiedig.
8. Cyflwynwyd yr opsiynau ar gyfer Rhaglen Gyfalaf Llifogydd 2025-26, gan gynnwys y dull, tri opsiwn ariannu, a lefel y gor-raglennu. Yn dilyn ymholiadau gan yr aelodau, trafodwyd lefel y cyllid ar gyfer prosiectau newydd yn ogystal â'r mecanwaith ar gyfer asesu risgiau.
9. Tynnwyd sylw at yr angen am waith senario buddsoddi hirdymor i nodi'r lefel fuddsoddi flynyddol sydd ei hangen i gadw i fyny â'r perygl o lifogydd, gan gynnwys manteision cynllunio aml-flwyddyn. Trafodwyd hefyd sut roedd y sefydliad ehangach yn ymgorffori atebion llifogydd naturiol.
10. Cymeradwywyd yr opsiwn a argymhellwyd a lefel y gor-raglennu gan y pwyllgor.

Trosolwg o'r Rhaglen Refeniw Llifogydd

11. Cyflwynwyd trosolwg o'r Rhaglen Refeniw Rheoli Perygl Llifogydd, gan gynnwys yr egwyddorion sylfaenol, tueddiadau cyllidebol, pecynnau gwaith o weithgareddau, a dosbarthiad adnoddau staff. Darparwyd rhagor o fanylion am y rhaglen cynnal a chadw arferol hefyd, ynghyd â'r fethodoleg dyrannu refeniw ar sail risg a oedd wedi'i datblygu.

12. Trafodwyd ymgysylltiad a chydnerthedd cymunedol yn ogystal â'r cyfleoedd o weithio gyda'r trydydd sector, cymunedau lleol a rhanddeiliaid eraill. Tynnwyd sylw at y model economi gymysg. Byddai eitem ar y fethodoleg dyrannu refeniw ar sail risg yn cael ei chyflwyno i gyfarfod yn y dyfodol.

Papur newid y Prosiect Telemetreg

13. Cyflwynwyd manylion am gymhlethdod y prosiect a'r rhesymau dros y newidiadau. Codwyd pryderon gan y pwyllgor ynghylch yr oedi i'r prosiect ac, yn dilyn cais, rhoddwyd sicrwydd bod yr holl faterion wedi'u datrys. Fodd bynnag, gallai tywydd gwael effeithio ar y dyddiad mynd yn fyw o hyd. Trafodwyd yr ymarfer gwersi a ddysgwyd arfaethedig hefyd ac awgrymodd y cadeirydd, unwaith y bydd y prosiect wedi'i gau, y dylai Gwasanaethau Archwilio Mewnol ystyried adolygiad ffurfiol.
14. Cymeradwywyd y papur newid gan y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd ac argymhellwyd ei gymeradwyo.

Diweddariad ar Uwchgynllun Afon Taf

15. Darparwyd cyflwyniad ar Gynllun Rheoli Llifogydd Strategol Dalgylch Taf. Disgrifiwyd y dull gweithredu, y risgiau, a'r rhestr hir ar gyfer cyfleoedd. Amlygwyd bod gweithio'n dda gyda rhanddeiliaid yn agwedd bwysig ar y prosiect. Amlinellwyd y camau nesaf i gyflawni dalgylch afon Taf sy'n gallu gwrthsefyll llifogydd ynghyd ag atebion ar sail natur a dulliau rheoli tir.
16. Croesawyd y gwaith gan y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd ac awgrymwyd y byddai'r pwyllgor yn elwa o ymweld â'r ardal, gyda'r potensial o gyfarfod â rhanddeiliaid.

Adolygiad o effeithiolrwydd y pwyllgor: canlyniadau ac argymhellion

17. Tynnwyd sylw at y canlyniadau a'r argymhellion o adolygiad o effeithiolrwydd y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd. Roedd canfyddiadau cyffredinol yr adolygiad yn gyson ar y cyfan â chanfyddiadau pwyllgorau eraill.
18. Trafodwyd y canfyddiadau gan y pwyllgor, gan gytuno bod yr argymhellion yn ymddangos yn gyffredin ar draws y pwyllgorau. Cafwyd sylwadau ynghylch cyd-fynd â'r amcanion llesiant, ymgysylltu â rhanddeiliaid, eglurder rolau a gorgyffwrdd â phwyllgorau eraill, a bylchau sgiliau a phrofiad aelodau bwrdd y pwyllgor.

Papur bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC)

Dyddiad y cyfarfod:	12 Chwefror 2026
Teitl y papur:	Diweddariad y Pwyllgor Ystadau Tir
Cyfeirnod y papur:	26-02-B05
Noddwyd y papur gan:	Calvin Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Ystadau Tir
Cyflwynwyd y papur gan:	Calvin Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Ystadau Tir
Diben y papur	Er gwybodaeth
Crynodeb	Rhoi trosolwg o gyfarfod y Pwyllgor Ystadau Tir ar gyfer diweddariad llafar y cadeirydd ar 22 Ionawr.

Adroddiad y penaethiaid busnes

Adroddiad y Pennaeth Datblygu Masnachol Cynaliadwy

1. Cafodd y pwyllgor yr wybodaeth ddiweddaraf am y prif weithgareddau masnachol, yn cynnwys gwerthiant pren, ynni adnewyddadwy, canolfannau ymwelwyr a Mynydd Cilfái.
2. Ceisiodd y pwyllgor sicrwydd ynghylch prisiau gwerthu pren, a darparwyd rhagor o fanylion am werth pren, effeithiau difrod stormydd ar gynhyrchu pren, y marchnadoedd pren a sut y defnyddiwyd modelu.

Adroddiad y Pennaeth Stiwardiaeth Tir

3. Cyflwynwyd y Pennaeth Stiwardiaeth Tir Dros Dro newydd a darparwyd diweddariad ar gynnydd cytundeb meistr gydag undeb beicio modur. Roedd diweddariadau eraill yn cynnwys cyflwyno cais am gyllid seilwaith, a gwaith i gysylltu cynhyrchu pren â chanlyniadau rheoli coedwigoedd ehangach yn well.
4. Trafodwyd chwaraeon moduro ar Ystâd Goetir Llywodraeth Cymru gan y pwyllgor a'r angen am gysondeb â'r Strategaeth Hamdden a deddfwriaeth amgylcheddol.

Strategaeth Twf a Gwerth

5. Roedd drafft amlinellol o Strategaeth Twf a Gwerth a chynllun cyfathrebu cysylltiedig wedi'u paratoi ar gyfer ymgynghori. Roedd yn cael ei ddatblygu ochr yn ochr ag adolygiad y Cynllun Gwerthiannau a Marchnata Pren.
6. Rhoddodd y pwyllgor eu barn ar archwilio cyfleoedd cyllid gwyrdd. Cydnabuwyd yr angen am ddiwydrwydd dyladwy trylwyr, partneriaethau priodol, llywodraethu clir a thryloywder.

Sut rydym yn rhagweld ac yn adrodd ar ein holl ffrydiau incwm

7. Amlinellwyd yr angen i wella rhagolygon yn yr eitem. Roedd rhagolygon gwerthiant pren wedi gwella'n fawr, a'r uchelgais oedd gwneud yr un peth ar gyfer meysydd eraill.
8. Cwestiynwyd a ddylai CNC fod yn buddsoddi amser ac adnoddau i wella rhagolygon ar gyfer incwm y gellid ei ildio gan aelodau'r pwyllgor ac awgrymwyd y gallai byffer ariannol neu fecanwaith ariannu gwahanol ddileu'r angen am ragolygon mor fanwl.

Pecyn Cymorth Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy

9. Rhoddwyd cyflwyniad i'r pwyllgor ar becyn cymorth Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy. Amlinellwyd enghreifftiau o'r cyfleoedd o fewn ecosystemau glaswelltir, mynyddoedd, rhostir a gweundir. Cyflwynwyd y pecyn cymorth yn ogystal â sut y byddai'n cael ei ddefnyddio.
10. Diolchwyd i'r tîm a oedd yn gyfrifol am y pecyn cymorth gan y pwyllgor. Nodwyd y cysylltiadau rhyngddo a'r drafodaeth ar gyllid gwyrdd ac awgrymwyd y gellid hysbysu a chyhoeddi'r enghreifftiau.

Adolygiad o effeithiolrwydd y pwyllgor: Canlyniadau ac argymhellion

11. Tynnwyd sylw at ganlyniadau ac argymhellion Adolygiad o Effeithiolrwydd y Pwyllgor Ystadau Tir a nodwyd y tebygrwydd rhyngddo ag argymhellion yr Adolygiad Rheoli Perygl Llifogydd.
12. Trafodwyd y cysylltiadau â rhanddeiliaid allanol yn ogystal â dod ag arbenigedd i'r bwrdd. Roedd cydbwysedd lefel y manylder i roi sicrwydd i aelodau'r bwrdd heb eu gorrwytho yn bwysig.

Papur Bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru

Dyddiad y cyfarfod:	12 Chwefror 2026
Teitl y papur:	Yr wybodaeth ddiweddaraf gan y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid
Cyfeirnod y papur:	26-02-B06
Noddwyd y papur gan:	Mark McKenna, Cadeirydd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid
Paratowyd y papur gan:	Ysgrifenyddiaeth y Bwrdd
Cyflwynwyd y papur gan:	Mark McKenna, Cadeirydd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid
Diben y papur	Er gwybodaeth
Crynodeb	I roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd ynghylch cyfarfod y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid a gynhaliwyd ar 4 Rhagfyr 2025.

Cefndir

1. Mae'r diweddariad hwn i'r Bwrdd mewn perthynas â chyfarfod y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid a gynhaliwyd ar 4 Rhagfyr 2025. Gall aelodau'r Bwrdd gyrchu holl bapurau a chofnodion y pwyllgor drwy'r porth Diligent.

Adnoddau a recriwtio

2. Darparwyd yr wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid ac roedd y gwaith a wnaed gan y tîm recriwtio ers codi'r rheolaethau recriwtio yn cael ei werthfawrogi. Trafododd y pwyllgor yr angen i ddenu ymgeiswyr iau mewn rolau lefel mynediad er mwyn sicrhau cyflenwad cryf o dalentau. Trafodwyd data amrywiaeth hefyd ac roedd y gyfran isel o geisiadau ethnig yn destun pryder, ond croesawyd gwaith i adolygu dulliau ymgeisio cyfredol a'r hyfforddiant rhagfarn ddjarwybod. Awgrymodd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid y llwybr 'Go Gwyrdd' newydd.

Diweddariad llafar ar y risgiau a phroblemau presennol

3. Rhoddwyd diweddariad llafar i'r Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid ar y risgiau a'r materion cyfredol o safbwynt pobl, gan gynnwys effaith terfynu taliadau atodol ar sail y farchnad ar rai staff, ond cafodd y pwyllgor sicrwydd bod y risg yn cael ei rheoli. Tynnwyd sylw hefyd at y newidiadau strwythurol i'r swyddogaeth pobl, yr heriau adnoddau ar gyfer cynllunio'r gweithlu'n strategol, a'r Fframwaith Rheoli Risg newydd. Roedd y pwyllgor yn gwerthfawrogi'r diweddariad a'r gwaith parhaus i liniaru'r problemau hyn.

4. O safbwynt cwsmeriaid a chyfathrebu, roedd y risgiau a'r materion a amlygwyd yn cynnwys yr ansicrwydd a deimlwyd ledled y sefydliad o ran y newidiadau mewn rolau arweinwyr, ond deallwyd bod hyn hefyd yn cyflwyno cyfleoedd. Trafododd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid ansicrwydd allanol gyda'r etholiadau sydd ar ddod a chroesawodd waith cyfathrebu i dynnu sylw at ffocws CNC ar gyflawni a chamau gweithredu i adrodd y stori. Roedd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid hefyd yn gwerthfawrogi'r berthynas gref oedd gan y tîm gweithredol â'r tîm arwain a'r tîm rheoli.

Y Cynllun Strategol Materion Allanol i gynnwys canfyddiadau'r Archwiliad Blynnyddol o Farn Wleidyddol a Chyhoeddus

5. Cyflwynwyd a chymeradwywyd y dull materion allanol newydd gan y pwyllgor, a theimlwyd ei fod yn adlewyrchu gweledigaeth y sefydliad. Trafododd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid rôl y Bwrdd fel hyrwyddwyr gweladwy a chawsant sicrwydd y byddai aliniad ag ymrwymïadau'r Bwrdd ac adolygiadau'r pwyllgor. Anogwyd cefnogi cymunedau lleol a rhannu straeon llwyddiant. Trafodwyd yr archwiliad barn hefyd. Roedd perthnasau unigol staff CNC â rhanddeiliaid allanol yn gadarnhaol. Fodd bynnag, roedd y farn am CNC yn llai cadarnhaol ac roedd gwaith yn mynd rhagddo i ddeall y farn hon yn well a'i gwella mewn cydweithrediad â phenaethiaid lle a oedd â'r cysylltiadau lleol hynny.

Ymgysylltiad yr undebau llafur

6. Cododd yr undebau llafur faterion cyfredol yr oeddent yn cefnogi aelodau arnynt, a oedd yn cynnwys adolygu trefniadau gweithio y tu allan i oriau gwaith, cau swyddfa Maes-y-ffynnon, cyflwyniad araf o'r seilwaith gwefru cerbydau trydan, a staff yn y gronfa adnoddau hyblyg yn dilyn yr achos dros newid. Croesawodd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid y drafodaeth a diolchodd i'r undebau llafur am eu cefnogaeth drwy gydol yr achos dros newid.

Strategaeth Llesiant, Iechyd a Diogelwch 2026–2030

7. Cyflwynwyd a thrafodwyd Strategaeth Llesiant, Iechyd a Diogelwch 2026–2030. Cynigiodd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid awgrymiadau i gryfhau'r elfennau sy'n wynebu allan a deall ei rôl wrth helpu i gyflawni Amcan Llesiant 4. Cymeradwyodd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid y strategaeth.

Adroddiad Llesiant, Iechyd a Diogelwch Chwarter 2

8. Darparwyd pwyntiau allweddol o Adroddiad Llesiant, Iechyd a Diogelwch Chwarter 2: un Adolygiad o Ddigwyddiad Difrifol ac adroddiadau am ddau anaf sy'n hysbysadwy o dan y Rheoliadau Adrodd ar Anafiadau, Clefydau neu Ddigwyddiadau Peryglus. Croesawodd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid yr arddull newydd o adrodd a holodd am gamau gweithredu hwyr yr Adolygiad o Ddigwyddiad Difrifol. Cymeradwyodd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid Adroddiad Llesiant, Iechyd a Diogelwch Chwarter 2.

Adolygiad blynyddol o gylch gorchwyl y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid

9. Amlinellwyd y newidiadau arfaethedig i gylch gorchwyl y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid ynghyd ag awgrymiadau ychwanegol. Cymeradwyodd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid y cylch gorchwyl diwygiedig.

Adolygiad blynyddol o atebolrwydd y cyflogwr a pholisi'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

10. Cymeradwyodd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid yr adolygiad blynyddol o atebolrwydd y cyflogwr a pholisi blynyddol y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Rhaglen Trawsnewid Pobl

11. Cyflwynwyd diweddariad ar y rhaglen i'r Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid. Deallwyd y byddai gwaith o'r rhaglen hon yn rhan o Amcan Llesiant 4 yn y dyfodol ac anogodd y pwyllgor i'r gwaith hwn gael ei gysoni â'r gwaith ar gynllunio'r gweithlu'n strategol a'r gwaith ar recriwtio ac adnoddau.

Cynllunio'r gweithlu'n strategol

12. Cyflwynwyd diweddariad ar y gweithdai staff a gynhaliwyd a'r camau nesaf i'w cymryd i'r Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid. Trafododd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid yr angen i ddenu ymgeiswyr iau a mwy amrywiol. Roedd angen i'r staff gael y sgiliau llawn i ymdopi â heriau'r dyfodol.

Eitemau gwybodaeth a sicrwydd

13. Croesawodd a nododd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid adroddiadau Chwarter 2 gan feysydd cyfathrebu a materion allanol a chwsmeriaid, a'r wybodaeth ddiweddaraf ar wybodaeth rheoli pobl a pholisïau pobl. Rhoddwyd diweddariad ar archwiliadau mewnol.

Busnes safonol y pwyllgor

14. Adolygwyd y rhagolwg. Wrth fyfyrio ar sut aeth y cyfarfod, rhoddodd cadeirydd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid wybodaeth gryno am gyfarfod llawn ond o safon a diolchodd yn arbennig i'r Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol am ei ymagweddiad, y rôl a chwaraeodd ganddo, a'i gyfraniad at y pwyllgor.

Papur Bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru

Dyddiad y cyfarfod:	12 Chwefror 2026
Teitl y papur:	Strategaeth Llesiant, Iechyd a Diogelwch 2026–2030
Cyfeirnod y papur:	26-02-B07
Noddwyd y papur gan:	Prys Davies, Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol
Paratowyd y papur gan:	Charlotte Morgan, Rheolwr Llesiant, Iechyd a Diogelwch
Cyflwynwyd y papur gan:	Mark McKenna, Cadeirydd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid
Diben y papur	Craffu a chymeradwyaeth
Crynodeb	Mae'r ddogfen yn nodi'r dull strategol o ymdrin â llesiant, iechyd a diogelwch ar gyfer y pedair blynedd nesaf

Cefndir

1. Dyma Strategaeth Llesiant, Iechyd a Diogelwch 2026–2030 ar gyfer CNC.
2. Mae'r ddogfen yn nodi'r dull strategol o ymdrin â llesiant, iechyd a diogelwch ar gyfer y pedair blynedd nesaf. Mae'n egluro sut y byddwn yn strwythuro ein hymdrechion i sicrhau cydymffurfedd cyfreithiol fel llinell sylfaen wrth feithrin diwylliant cadarnhaol a chynaliadwy sy'n blaenoriaethu llesiant, iechyd a diogelwch. Ein nod yw ysgogi gwelliant parhaus mewn perfformiad.

Risgiau, y parodrwydd i dderbyn risg a chyfleoedd

3. Bydd y sefydliad yn parhau i reoli risgiau llesiant, iechyd a diogelwch, gyda chydgyssylltu a goruchwyliaeth yn cael eu darparu gan y tîm llesiant, iechyd a diogelwch. Wrth edrych ymlaen, rhaid i CNC gynnal a chryfhau'r diwylliant o fonitro a dysgu ym maes llesiant, iechyd a diogelwch. Bydd yr ymrwymiad hwn yn parhau i fod yn elfen graidd o'n strategaeth yn y dyfodol i ysgogi cynnydd.
4. Bydd y tîm llesiant, iechyd a diogelwch yn defnyddio'r wybodaeth a gesglir a'r gwersi a ddysgir o ganlyniad i'n monitro rheolaidd i lywio datblygiad ein strategaeth a'n cynllun gweithredu ar gyfer y dyfodol.

Rhestr atodiadau

Atodiad 1 – Strategaeth Llesiant, Iechyd a Diogelwch ddrafft

Y broses gymeradwyo / ymgynghori

Y broses gymeradwyo / ymgynghori Cyfrifoldeb: Pwy sydd wedi datblygu'r papur/proses, a phwy sydd wedi rhoi mewnbwn?	Mae'r strategaeth wedi'i datblygu gan y tîm Llesiant, Iechyd a Diogelwch mewn ymgynghoriad â rhanddeiliaid, e.e. y tîm gweithredol, yr undebau llafur ac ati.
Yn atebol: Pwy sy'n atebol am y gymeradwyaeth derfynol? Pwy fydd yn cymeradwyo, neu pwy y gofynnir iddo gymeradwyo?	Gofynnir i'r Bwrdd gymeradwyo'r strategaeth.
Ymgynghori: Â phwy yr ymgynghorwyd hyd yma? Pan fydd angen cymeradwyaeth, a ydyw ar waith? A fydd angen ymgynghori pellach?	Ymgynghorwyd â Phwyllgor Gweithredol yr Undebau Llafur, y tîm gweithredol, Pwyllgor Cenedlaethol Llesiant, Iechyd a Diogelwch, a fforymau Llesiant, Iechyd a Diogelwch y cyfarwyddiaethau i gael eu sylwadau a'u hadborth ynghylch y strategaeth ddrafft. Mae sylwadau/adborth a gafwyd wedi cael eu hystyried ac mae'r rhan fwyaf o'r gwelliannau wedi cael eu hystyried ac mae'r strategaeth wedi'i diweddaru.
Hysbysu: Pwy sydd wedi cael gwybod, neu pwy sydd angen gwybodaeth bellach am y gwaith?	Ar ôl ei chymeradwyo, bydd y strategaeth yn cael ei lansio ar y fewnrwyd ac yn y rhifyn misol i reolwyr Llesiant, Iechyd a Diogelwch.

Wellbeing, Health and Safety (WH&S) Strategy 2026-2030

Contents

The What:

- [Introduction](#)
- [The WH&S team](#)
- [Safety at the heart of NRW](#)

The Why

- [Why now?](#)
- [Safer Together](#)
- [Why everyone is involved](#)
- [Why everyone is responsible](#)
- [Why leadership matters](#)

The How

- [How Safer Together works](#)
- [Our WH&S focus areas](#)
- [How our strategy will raise standards](#)
- [How we measure performance](#)

The future

- [Monitoring our strategy](#)

The What

Introduction

Welcome to our new WH&S Strategy for 2026-2030.

As the largest Welsh Government Sponsored Body and principal adviser on environmental and natural resource issues, we work with government, industry, communities, and the voluntary sector to protect and enhance Wales's environment.

We employ around 2,500 staff across Wales and support additional roles through contracts and volunteering. Our corporate vision—nature and people thriving together—inspires us to deliver solutions that benefit communities and future generations.

WH&S is central to our culture. This strategy sets out our goals, approach, and the leadership role in creating a safe, healthy, and caring environment. It reinforces that WH&S is everyone's responsibility, extending to all those affected by our activities.

Good health and wellbeing are essential for a motivated, engaged workforce and bring reputational and financial benefits. We are committed to promoting and maintaining physical and psychological health across our organization.

This strategy requires proactive action to prevent injury and ill health for colleagues and those who work with us. It defines our direction for the next four years, ensuring legal compliance as a minimum and fostering a positive, sustainable WH&S culture for continuous improvement

Signed by CEO and Chair

The WH&S team

Our WH&S Team provides competent advice to all colleagues and acts as custodian of the high-level health and safety management system, including the WH&S Policy. The team supports the organisation by offering guidance, promoting positive wellbeing and safety behaviours, and monitoring performance through active engagement.

The team's core purpose is to:

- Provide competent WH&S advice by coordinating, supporting, and maintaining the effectiveness of the management system.”
- Enable leaders and managers to create a safe, healthy workplace and ensure compliance with statutory duties.

The WH&S Team delivers its core purpose by prioritizing activities based on NRW's most significant hazards, available resources, and realistic delivery timescales.

Safety at the heart of our organisation

Our strategy will drive us toward our WH&S goals—setting new standards and supporting our vision of nature and people thriving together. It reflects our commitment to keeping people safe and well every day and creating a lasting legacy for future generations in Wales. Our WH&S practices will actively consider diverse needs or actions to ensure inclusivity is a principle, with consideration of diverse needs and demonstrates commitment to equitable safety practices.

We will commit to explore safe external reporting for transparency and accountability by publishing high level WH&S performance indicators.

WH&S contributes to emergency preparedness and recovery with resilience training for staff and integrations with wider risk frameworks which strengthens our resilience message.

The Why: refreshing our strategy

Why now?

Our first strategy launched in 2015, following the creation of NRW from three legacy organisations. Today, with most of our workforce operating in hybrid and field-based roles, the risks we face have evolved significantly as our scope of work has expanded.

As a public organisation committed to continual improvement, this new strategy redefines our approach to WH&S for the next four years—keeping pace with legislative changes and modern management thinking. We aim to move beyond reactive or “tick-box” compliance and create a culture where all staff feel engaged and empowered to contribute to a safer, healthier workplace.

We will achieve this by:

- Providing clarity on health and safety roles and responsibilities.
- Making training, information, and guidance easily accessible.
- Encouraging ownership of work-related risks across the organisation.

Against a backdrop of evolving risks, this refreshed WH&S strategy ensures everyone understands the importance of health, safety, and wellbeing in everything we do.

Safer Together

Protecting our colleagues is at the heart of our values and the foundation of everything we do. If people are not safe—or do not feel safe—we cannot achieve our vision of nature and people thriving together.

That’s why WH&S underpins all our activities. Every colleague is empowered to speak up and step in whenever something feels unsafe.

Our commitment is captured in our new framework, Safer Together, launching in 2025/2026. This framework focuses on key risk areas, enabling us to measure progress and achieve our strategic WH&S goals.

Through Safer Together, WH&S is integrated into everyday work. The framework is built on three pillars designed to connect everyone to our shared actions and behaviours—ensuring we do everything possible to keep people safe and well and leave a lasting legacy for future generations

Why everyone is involved

The choices we make as individuals, team leaders and collectively with our external partners are crucial to keeping our workforce safer and healthier. This is detailed below:

- As individuals, we choose to protect ourselves and others from harm every day.
- As leaders, we choose to make decisions that will better protect people now and in the future.
- Together, we strive to achieve our objectives and seek outstanding wellbeing, health and safety performance.

Everyone in our organisation and our extended external partners and stakeholders have a part to play in taking action to put the WH&S of our colleagues, customers, contractors and local communities at the heart of the work we do.

Why everyone is responsible

Effective leadership at all levels in our organisation is key to achieving our strategy for WH&S. Showing leadership requires every leader, including colleagues, staff, customers, contractors, members of the public and visitors to think, act and behave in a way that:

- puts WH&S first in every decision and action; and
- demonstrates commitment, accountability and honesty.

Everyone is responsible for WH&S, from our colleagues, our supervisors to our Executive Team and Board.

Why leadership matters

Everyone involved and connected with our organisation has a role to play in continually improving our WH&S performance. However, it is our leaders who set the tone for our WH&S safety culture. Our leaders will focus on setting exemplary WH&S standards; taking safety critical decisions that could affect our performance and reputation, be visible and accessible and reviewing performance and identifying and implementing collective responses and interventions within their areas.

Our opportunity

A mechanism will be developed for regular feedback from contractors, community partners and other stakeholders with a commitment to collaborate improvement in WH&S standards.

We are collaborating with external partners and stakeholders e.g. HSE, FISA, WG, Forestry & Land Scotland, Forestry England and Environment Agency whose leaders share our values and commitment to set industry-changing health and safety standards.

Through collaborative leadership and our Safer Together approach, we will:

- ensure we have a consistent culture with wellbeing, health and safety at its core
- empower our workforce to take care of themselves and others; and
- inspire everyone to contribute to a legacy for our future generations

The how

How our strategy works

Safer Together is how we bring our approach to WH&S to life at our organisation. It is both a mindset and a practical way of working that helps everyone feel personally connected to what we do—and how we do it. It is all about looking out for each other, making sure we stay safe and well, and building something positive that lasts into the future.

Our *Safer Together* framework is built around three clear pillars

- **I care** – Everyone is responsible for acting with care and helping maintain a safe, respectful environment.
- **You count** – Every team is accountable for managing health, safety, and wellbeing risks to prevent ill health and injury. We empower teams to make informed decisions and take responsible actions that drive meaningful improvements across the organisation.
- **We matter** – Together, we make safety a shared priority and collective achievement.

By embedding the Safer Together approach into everything we do—and living our core value of safety—we stay focused on protecting one another. This commitment is central to achieving our strategy

Living our value of safety and creating an environment of exceptional WH&S cannot be taken for granted. It needs a strategic approach that includes:

- effective leadership
- fairness, consistency and transparency in our work
- respecting the people and places where we undertake activities

Through Safer Together our approach to WH&S is integrated into every aspect of our work. We achieve this in the following three ways.

- We embed health and safety into our culture, giving wellbeing equal priority to prevent harm.
- We design WH&S into our systems, placing safety at the heart of every process.
- We design health and safety into all NRW operations, ensuring colleagues and the public remain safe. Planning and risk assessments put WH&S at the core of our work.

Our H&S focus areas

At the core of our WH&S strategy are five key focus areas. These represent the critical risks and controls identified across all NRW operations. By concentrating on these priorities, we can direct our efforts where they will have the greatest impact, delivering significant improvements in wellbeing, health, and safety.

These focus areas are informed by insights from Serious Incident Reviews (SIRs), active monitoring, and trend analysis. They also reflect our forward-looking approach to enhancing wellbeing, health, and safety across the organisation

Behavioural Safety

We will plan and risk assess all operations to ensure that they are safe for our workforce, and all involved in our activities. Our commitment is to:

Short term aims Year 1

- Ensure WH&S is designed in when developing work programmes.
- Launch the Safer Together culture across the organisation.
- Ensure H&S risks are managed and controlled in a sensible, proportionate and enabling manner.
- Launch the chemical management system in two workforce area (IWF and forestry).
- Support better workplace safety discussions and increase management visibility.”.

Medium term aims Year 2

- Embed the Safer Together culture across the organisation.
- Ensure WH&S is designed in when developing work programmes.
- Ensure H&S risks are managed and controlled in a sensible, proportionate and enabling manner.
- Launch the chemical management system in two areas (Lab and Land management).

- Increase WH&S ownership for all.
- Enhance commitment and involvement in wellbeing health and safety from all.

Longer term aims Year 3

- Monitor Safer Together culture across the organisation empowering every individual to speak up and make safe decisions.
- Ensure H&S risks are embedded, managed and controlled in a sensible, proportionate and enabling manner.
- Launch the chemical management system in further areas
- Improvement employee engagement in safety via drop in sessions, WH&S forums and active monitoring.

Longer term aims Year 4

- Evaluate Safer Together culture across the organisation empowering every individual to speak up and make safe decisions.
- Ensure H&S risks are embedded, managed and controlled in a sensible, proportionate and enabling manner.

Evaluate the employee engagement in the wellbeing, health and safety field

Occupational health and wellbeing

We believe occupational health and wellbeing matters as much as safety. Our commitment is to:

Short term aims Year 1

- Raise the profile of occupational health and wellbeing
- Monitor sickness absence consistently and implement appropriate interventions.
- Design and develop with Public Health Wales (PHW) the new Public Sector organisation peer group implementation scheme.
- Launch wellbeing days (health checks).
- Carry out a stress check survey across the organisation and communicate the findings.

Medium term aims Year 2

- Launch the new Public Sector organisation peer group implementation scheme.
- Review health surveillance for operational workforce.
- Focus on key health issues and provide advice, guidance, and signposting
- Research ISO 45003, which guides managing psychological aspects of workplace health and safety by identifying and controlling psychosocial risks like stress, burnout, and anxiety.

Longer term aims Year 3

- Lead the new Public Sector organisation peer group implementation scheme.
- Bring our practices into alignment with ISO 45003..

Longer term aims Year 4

- Evaluate the public sector organisation peer group mentoring scheme.
- Investigate the process for registering or certifying to ISO 45003.
- Research BS 30416 – Menstrual and menopausal health matters in your workplace and BS 30480 – suicide awareness.

Technology and Compliance in Safety

We believe every member of our workforce, has the right to go home unharmed at the end of the working day. Our commitment is to:

Short term aims Year 1

- Leverage technology and adopt smarter ways of working
- Retain ISO 45001 registration
- Ensure ongoing legal compliance and proactively adapt to evolving legislative requirements.
- Review risk assessments in safety-critical, high-risk areas .

Medium term aims Year 2

- Leverage technology and smarter working practices, exploring ideas for new developments .
- Retain ISO45001 registration
- Maintain compliance and proactively keep pace with evolving legislation..

Longer term aims Year 3

- Embed technology and smarter working practices, encouraging ideas for future development.
- Retain ISO45001 registration
- Maintain compliance and proactively adapt to evolving legislative requirements.

Longer term aims Year 4

- Evaluate the current use of technology and smarter working.
- Retain ISO45001 registration.
- Maintain compliance and proactively adapt to evolving legislative requirements .

Learning and development

We believe every employee should have access to high-quality information, instruction, and training to support their personal and professional growth. Our commitment includes:

Short term aims Year 1

- Build a culture where people feel safe to report and the organization acts on lessons learned .
- H&S training requirements are clearly defined and accessible in the LMS. .
- All Executive Team to undertake training to strengthen their understanding and awareness of health and safety responsibilities.
- Establish competency frameworks for chainsaw use, forest works manager and manual handling.
- Undertake gap analysis work in relation to the Training Needs Analysis (TNA).

Medium term aims Year 2

- Foster a learning culture where staff feel empowered to report and the business acts on lessons learned.
- Ensure all leadership complete training to strengthen safety awareness..
- Establish competency frameworks for working in/near water, wildlife teams.
- Continue gap analysis on the Training Needs Assessment (TNA).

Longer term aims Year 3

- Monitor the learning culture where people feel empowered to report and where the business takes action to embed learning.
- Ensure all managers complete training to strengthen safety awareness..
- Develop competency frameworks for Integrated Engineering and Internal Drainage Teams.
- Continue gap analysis aligned with the TNA.

Longer terms aims Year 4

- Evaluate the learning culture so people feel empowered to report and where the business takes action to embed learning.
- Establish competency frameworks for further teams.
- Continue to undertake gap analysis work in relation to the TNA.

Safe supply chain management

We will engage all supply chain tiers to raise health and safety standards and support project success. . Our commitment is to:

Short term aims Year 1

- Continue managing procurement and strengthen supplier relationships to enhance site health and safety.
- Revise the procurement of contractor procedure.

Medium term aims Year 2

- Improve staff awareness of contractor procurement procedures.

Longer term aims Year 3

- Monitor supply chain wellbeing and safety to ensure compliance.

Longer term aims Year 4

- Evaluate and report supply chain wellbeing and safety compliance .

How our strategy will raise standards

The primary objective of our WH&S strategy is to ensure that everyone connected with or affected by our work remains safe, and that their wellbeing is never compromised by our actions. As a publicly accountable organisation, we uphold a zero-tolerance approach to behaviours or decisions that fall short of this commitment.

Our strategy is underpinned by NRW's WH&S goal, which fosters a culture of learning, innovation, and continuous improvement. Each phase of the strategy will be delivered by applying lessons learned, strengthening the integration of wellbeing and safety practices, and consistently measuring performance.

We invest in our people to provide the skills, support, and behaviours required to achieve world-class standards in WH&S—both now and for future generations.

We will do this by:-

Building a culture of trust

We will conduct all investigations into wellbeing, health, and safety incidents in a fair, transparent, and open manner. Our focus is on learning and improving performance rather than assigning blame. This approach helps build confidence and encourages our workforce to report unsafe behaviours, systems, and working conditions.

Capturing and sharing good practice

In addition to learning from incidents, we will recognise positive behaviours, highlight good practice and celebrate our WH&S achievements..

Accelerating learning from incidents

We are committed to continuously improving our incident investigation processes to ensure timely and effective capture, sharing and embedding of lessons learnt. By working collaboratively, we aim to identify and understand the root causes of incidents, prevent recurrence and create a safer, healthier working environment for everyone.

Developing skills and behaviours

We are committed to clearly defining the skills, knowledge, and behaviours expected of our workforce. Positive behaviours that demonstrate our *Safer Together* principles and contribute to achieving our goals will be recognised and rewarded. How we measure performance

To establish a strong foundation for exceptional WH&S performance, we apply a comprehensive measurement framework comprising:

- **Proactive indicators** – ensuring accountability for achieving key milestones, supported by continuous monitoring and evaluation of behavioural interventions.
- **Reactive indicators** – assessing wellbeing, health, and safety performance across five core focus areas.

Clear, defined targets enable us to monitor performance across diverse business areas, identify emerging issues, and implement targeted improvements to strengthen health, safety, and organisational culture.

The future: Monitoring our strategy

A Strategy for today and tomorrow

Working in partnership with our stakeholders, we are setting new benchmarks for WH&S as we plan for the future. Our commitment is clear: to do everything possible to keep people safe and well every day, while creating a lasting legacy for future generations.

Our refreshed WH&S strategy outlines our aspirations and establishes a strong foundation that will remain constant. At the same time, the strategy is designed to adapt and evolve as we gain new insights and as our organisation continues to develop.

Through our new WH&S, we will hold ourselves accountable for delivering our Safer Together commitments against five key risk focus areas. Day by day, we will demonstrate that individual actions matter, team decisions count, and our collective efforts shape the culture and legacy we leave behind.

Papur y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid

Dyddiad y cyfarfod:	12 Chwefror 2026
Teitl y papur:	Diweddariad Chwarter 2 ar Lesiant, Iechyd a Diogelwch
Cyfeirnod y papur:	26-02-B08
Noddwyd y papur gan:	Prys Davies, Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol
Paratowyd y papur gan:	Charlotte Morgan, Rheolwr Llesiant, Iechyd a Diogelwch
Cyflwynwyd y papur gan:	Mark McKenna, Cadeirydd y Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid
Diben y papur	Cymeradwyo
Crynodeb	I gymeradwyo'r diweddariad ar lesiant, iechyd a diogelwch ar gyfer Chwarter 2 2025/26.

Cefndir

1. Dyma grynodeb Chwarter 2 o'n perfformiad llesiant, iechyd a diogelwch ar gyfer Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC). Mae'r adroddiad yn rhoi trosolwg o sut mae CNC wedi rheoli llesiant, iechyd a diogelwch yn ystod Chwarter 2 2025/26.

Crynodeb

2. Mae'r adroddiad hwn wedi'i ddiwygio i wella'r data a gyflwynir a gwneud y meysydd ffocws allweddol yn gliriach. Mae data mwy manwl mewn rhai meysydd wedi'i ddarparu yn yr atodiadau. Mae yna hefyd adran rhagolwg sydd wedi'i hychwanegu i gynorthwyo rheolaeth ragweithiol o lesiant, iechyd a diogelwch.

Mae'r penawdau o Chwarter 2 2025/26 yn cynnwys y canlynol:

3. Adolygiadau o ddigwyddiadau difrifol. Ni chomisiynwyd unrhyw adolygiadau o ddigwyddiadau difrifol yn Chwarter 2 2025/26. Mae pedwar adolygiad o ddigwyddiad difrifol heb eu cwblhau sydd wedi cael eu gohirio oherwydd ffactorau allanol, yn cynnwys aros am adroddiad y crwner. Mae dau adolygiad o ddigwyddiad difrifol yn y cyfnod ymchwilio.

4. Adrodd ar ddigwyddiadau sy'n hysbysadwy o dan y Rheoliadau Adrodd ar Anafiadau, Clefydau neu Ddigwyddiadau Peryglus ac ar anafiadau lle collwyd amser. Ni chafodd unrhyw ddigwyddiadau eu hadrodd o dan y Rheoliadau Adrodd ar Anafiadau, Clefydau neu Ddigwyddiadau Peryglus gan CNC yn Chwarter 2. Roedd dau anaf lle collwyd amser yn Chwarter 2.
5. Cyflwynwyd nifer o fentrau llesiant.

Goblygiadau ehangach

6. **Cyllid:** Cydnabyddir bod goblygiadau ariannol sylweddol yn gallu dod yn sgil camreoli materion yn ymwneud â llesiant, iechyd a diogelwch. Mae'r tîm llesiant, iechyd a diogelwch, wrth weithio gyda'r busnes, yn parhau i roi systemau newydd ar waith er mwyn rheoli ein risgiau o ran llesiant, iechyd a diogelwch ac felly lleihau unrhyw gostau. Yn ogystal â diogelu ein staff a'r bobl hynny sy'n gweithio ar yr ystad y mae CNC yn ei rheoli ac yn ei defnyddio, gallai fod goblygiadau ariannol sylweddol yn sgil methiannau i roi system llesiant, iechyd a diogelwch gadarn ar waith.

Y camau gweithredu nesaf

7. Bydd y tîm llesiant, iechyd a diogelwch yn parhau i gefnogi'r busnes i sicrhau bod risgiau o ran llesiant, iechyd a diogelwch yn cael eu rheoli'n effeithiol gan CNC. Wrth edrych i'r dyfodol, bydd angen i CNC gynnal, a datblygu a gwella hefyd, ein diwylliant cryf o fonitro a dysgu mewn perthynas â llesiant, iechyd a diogelwch. Bydd hyn yn parhau i fod yn elfen hollbwysig o'n strategaeth i symud ymlaen.
8. Cynhelir adolygiad o'r lefel risg strategol wrth symud i'r gofrestr risgiau newydd.
9. Bydd y tîm llesiant, iechyd a diogelwch yn defnyddio'r wybodaeth a gasglwyd, a'r gwersi a ddysgwyd, wrth ddatblygu ein strategaeth a'n cynllun gweithredu ar gyfer y dyfodol.

Argymhelliad

10. Gofynnir i'r Bwrdd gymeradwyo'r diweddariad ar lesiant, iechyd a diogelwch ar gyfer Chwarter 2 2025/26.

Rhestr atodiadau

Darparwch unrhyw wybodaeth ategol:

Atodiad 1 – Adroddiad Llesiant, Iechyd a Diogelwch – Chwarter 2 – 2025/26

Y broses gymeradwyo / ymgynghori

Y broses gymeradwyo / ymgynghori Cyfrifoldeb: Pwy sydd wedi datblygu'r papur / proses, a phwy sydd wedi rhoi mewnbwn?	Datblygwyd y papur gan y tîm llesiant, iechyd a diogelwch.
Yn atebol: Pwy sy'n atebol am y gymeradwyaeth derfynol? Pwy fydd yn cymeradwyo, neu pwy y gofynnir iddo gymeradwyo?	Gofynnir i'r Bwrdd gymeradwyo'r diweddariad ar lesiant, iechyd a diogelwch ar gyfer Chwarter 2 2025/26.
Ymgynghori: Â phwy yr ymgynghorwyd hyd yma? Pan fydd angen cymeradwyaeth, a ydyw ar waith? A fydd angen ymgynghori pellach?	Amherthnasol
Hysbysu: Pwy sydd wedi cael gwybod, neu pwy sydd angen gwybodaeth bellach am y gwaith?	Amherthnasol

Wellbeing Health and Safety Q2 2025/2026

Highlights

In summary, Q2 2025/26 had no Serious Incident Reviews (SIRs) commissioned.

There were no RIDDOR reportable incidents during Q2 2025/26 and there were two lost time injuries (LTI). Neither of these LTIs were related to NRW work activities.

Positives from this quarter includes several wellbeing initiatives being delivered, an increase in near miss report and a decrease in staff injuries.

Following feedback, changes have been made to this pack.

The main content has been reduced to help highlight the key points, with additional supporting information being supplied in the appendix. The SIR section of the report has seen a distinct reduction in content, due to this focus. There is now also a forward look section provided to help look at previous trends and aid point for discussion with directorates for the forthcoming quarter.

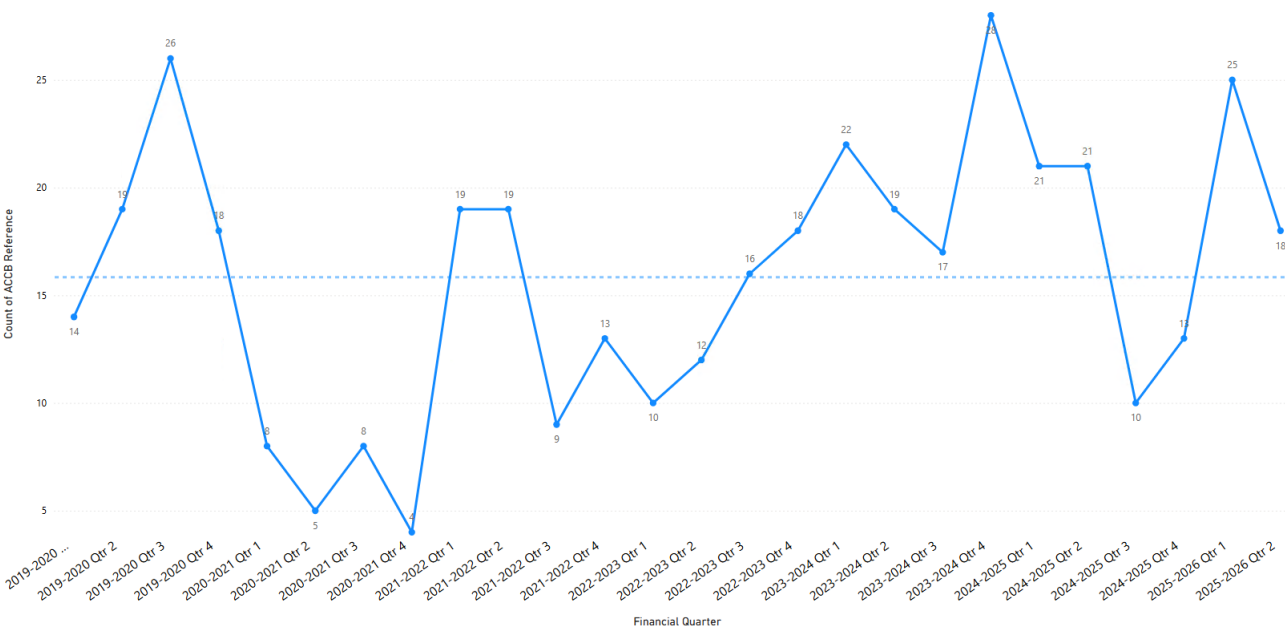
Incidents in NRW

There were 92 incidents reported in NRW in Q2 25-26.

See [Appendix 1](#) for statistics table.

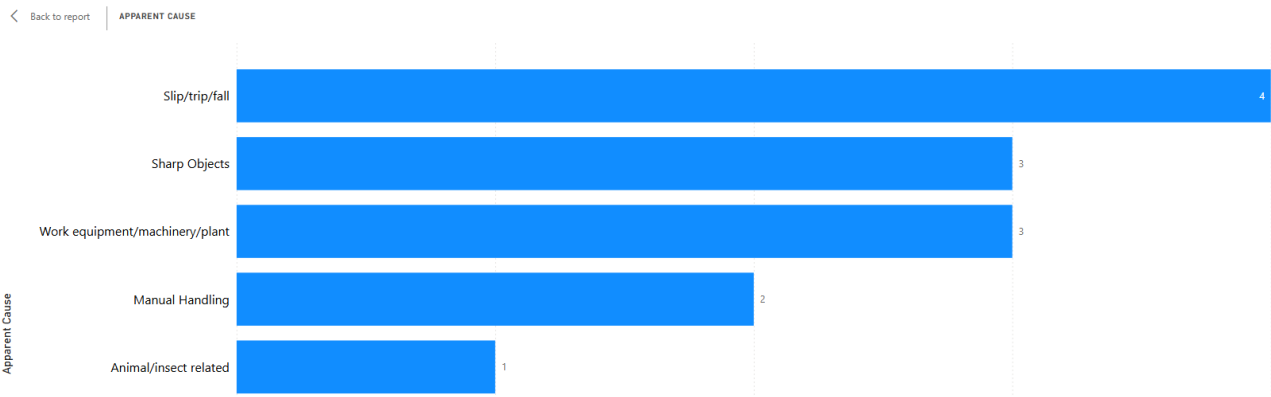
Injuries

- Injury reporting

Staff injury trends have seen a decrease in reporting in Q2 25-26 compared to Q1 25-26. This is due to Q2 covering the summer months and there being decrease in colleagues being onsite. A breakdown of reports by directorate can be found in [Appendix 2](#).

- Cause of Injuries

This is the top 5 causes of injuries.

Slips, trips and falls were the highest reported cause of injury during Q2, with ankle injuries being the more likely injured part of the body.

Typically, we would expect to find slips, trips and falls in the winter months due to the wet weather and worse ground conditions, however the statistics show that within NRW, Slips trips and falls are historically the highest cause of injury all year round. The outdoor nature of our work will be a large factor in this.

September's WH&S Managers Monthly contained guidance on Slips, trips and falls and there is also a toolbox talk available on the WH&S intranet page. October's WH&S Managers Monthly contained an article about working in winter months and asking managers to undertake active monitoring to check the condition of PPE. These will be cascaded again through the organisation.

Fatalities

There were two member of the public fatalities in Q2 25/26. These were:

- Scramble bike fatality in Radnor Forest.
- Unknown member of the public fatality where police informed us of the incident.

Historic fatality numbers can be found in [Appendix 3](#).

RIDDOR reports

There were no RIDDOR reportable staff injuries in Q2.

Lost Time Injuries

There were two lost time injuries to colleagues during Q2.

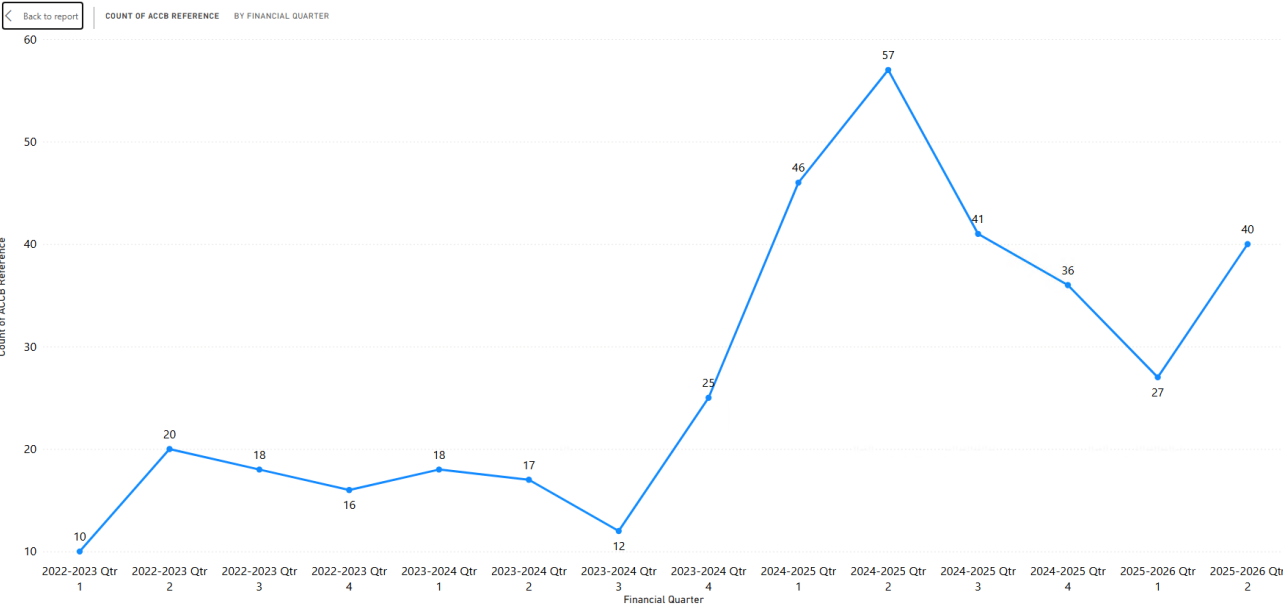
- A member of staff suffered from an anaphylactic shock. This resulted in one day of lost time.

The control measures in place to support the officer are being reviewed.

- A member of staff had a fall when on non-NRW land. The member of staff is still off but is due back into work in the middle of November.

Near Misses

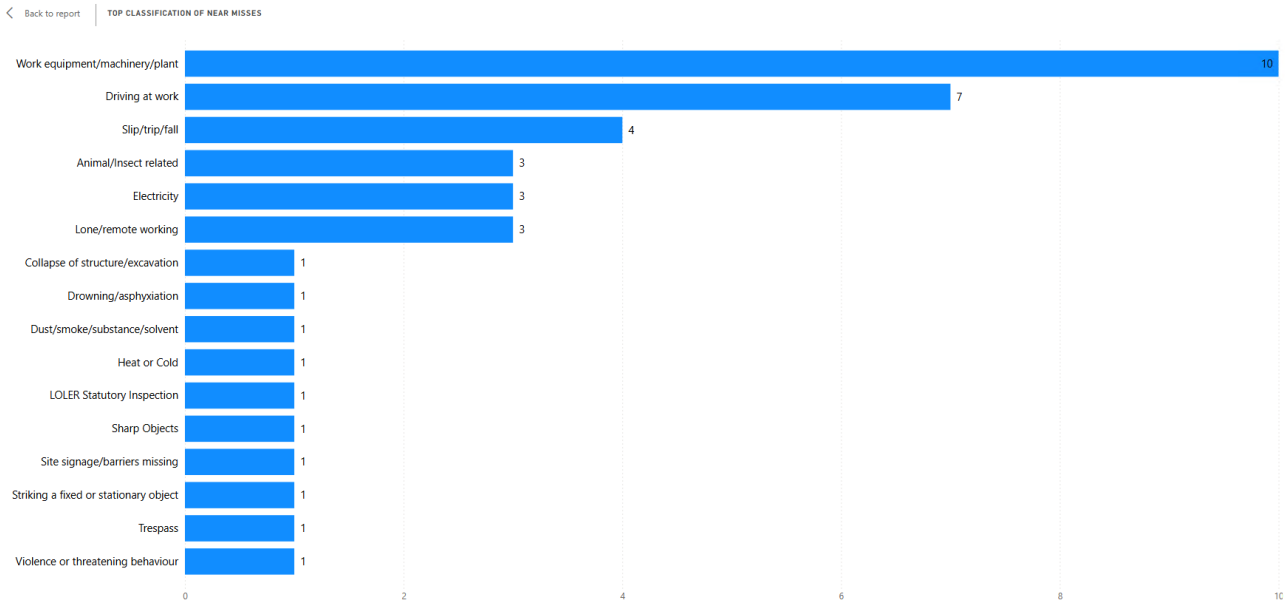
Near Miss Reporting

There have been 40 staff related near misses reported in Q2 25/26, this is in comparison to 57 reported in Q2 24/25.

Whilst this is a decrease, it is possible to see that over all near miss reporting had decreased since Q2 24/25 (to a low of 57), reporting has increased over the last three quarters and all near miss reporting sits at 76 for Q2 25-26, compared to 81 for Q2 24-25 - [Appendix 4](#). This increase over the last three quarters shows that the campaign for near miss reporting is working. Furthermore, licences for all operations staff to have access to the mobile app for reporting has been approved. Once this has been rolled out, colleagues will be able to report in the moment and we should see a further increase.

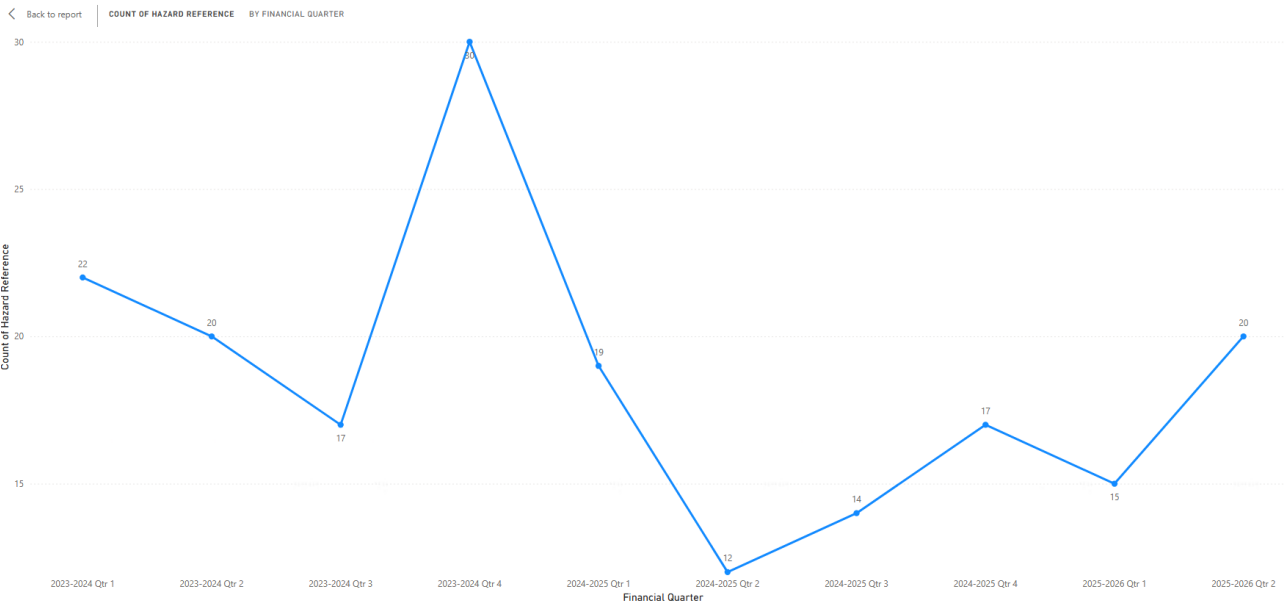
Cause of Near Misses

Work equipment was the highest cause of near misses to employees over Q2 25-26. The work equipment is made up of 4 different issues within the labs and 6 other different issues including a faulty gas monitor, incorrectly sealed buckets and a mobile phone that had run out of battery.

Driving at work was the second highest cause of near misses for Q2 25-26. There has been a emphasis on driving at work from both Fleet and WH&S which will have focused the staff attention and therefore contributed to the reporting.

Hazard Reporting Q2

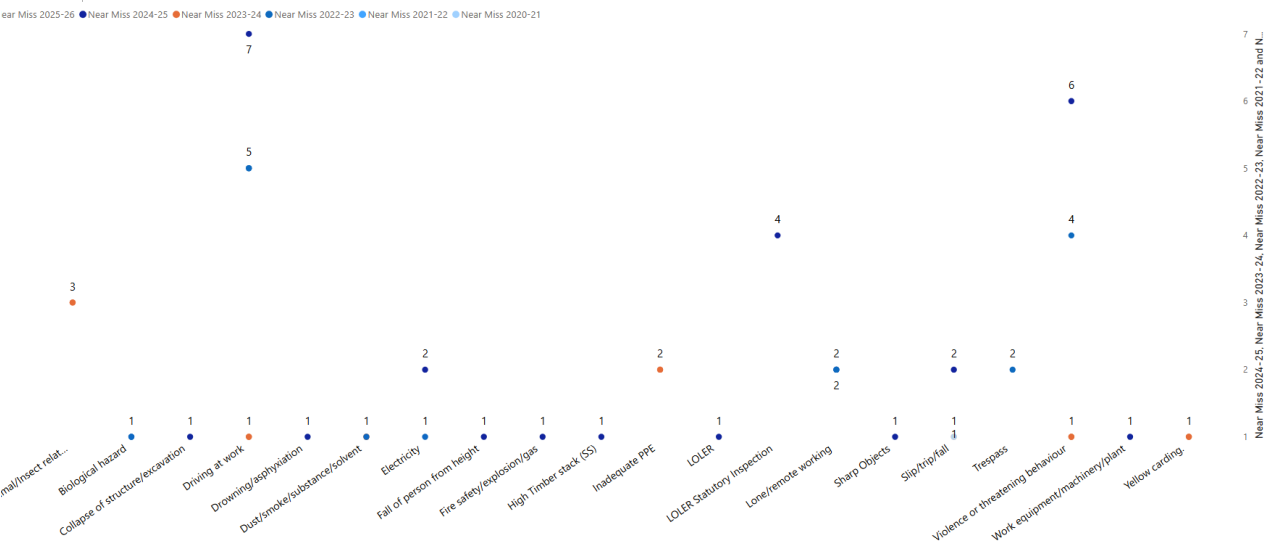
Hazard reporting has increased in Q2 25-26 compared to both last quarter and Q2 24-26. This shows that the campaign for reporting has been successful. Furthermore, licences for

all operations staff to have access to the mobile app for reporting has been approved. Once this has been rolled out, colleagues will be able to report in the moment and we should see a further increase.

Forward Look into Quarter 3

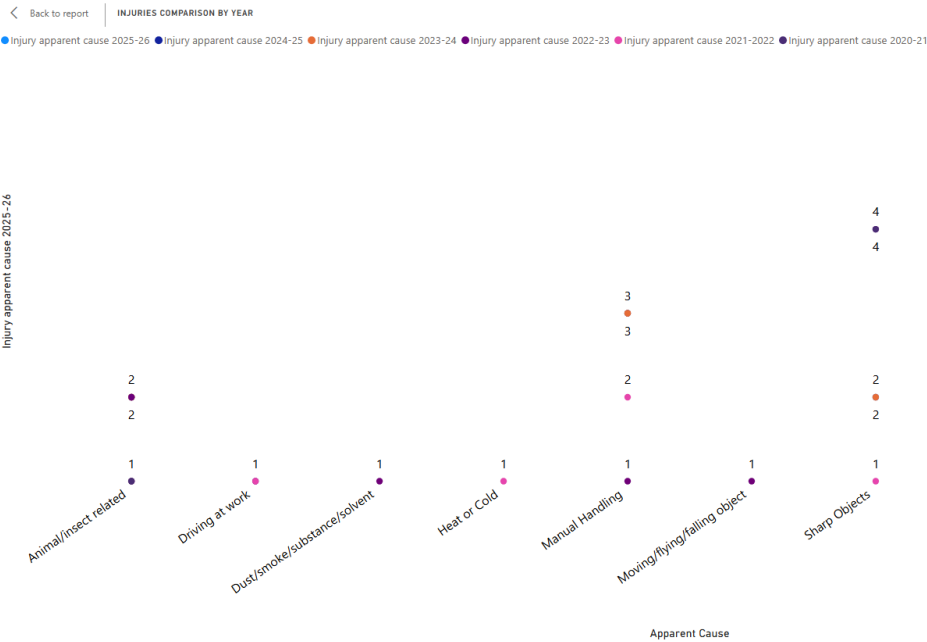
By looking backwards at Q3 in previous years, it is possible to see if there have been any trends and look to put initiatives in place to support staff in advance.

Near Misses Q3

Historically Violence at work and Driving at work have been high causes of near misses in Q3. WH&S will be sharing a toolbox talk on violence at work and working with fleet to share a driving toolbox talk.

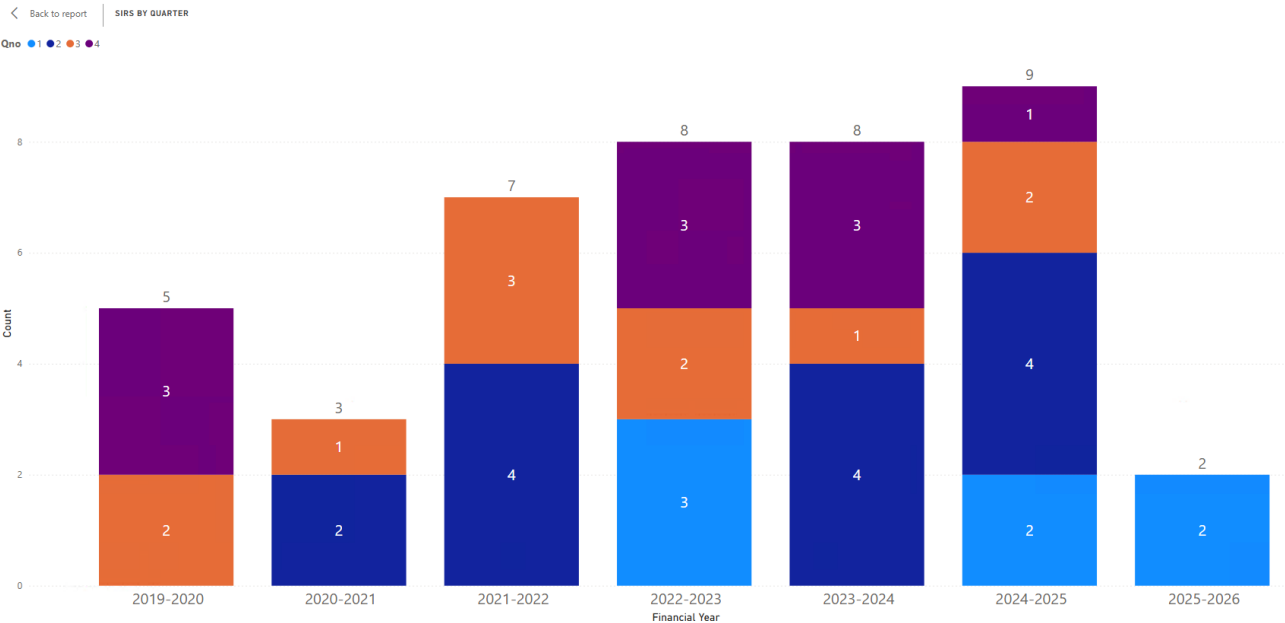
Injuries Q3

Historically, slips, trips, falls have been the highest cause of injuries during Q3. A toolbox talk will be shared as a reminder of steps that can be taken to reduce the likelihood of slips, trips and falls.

Serious Incident Reviews

During Q2, there were no Serious Incident Reviews (SIR) commissioned.

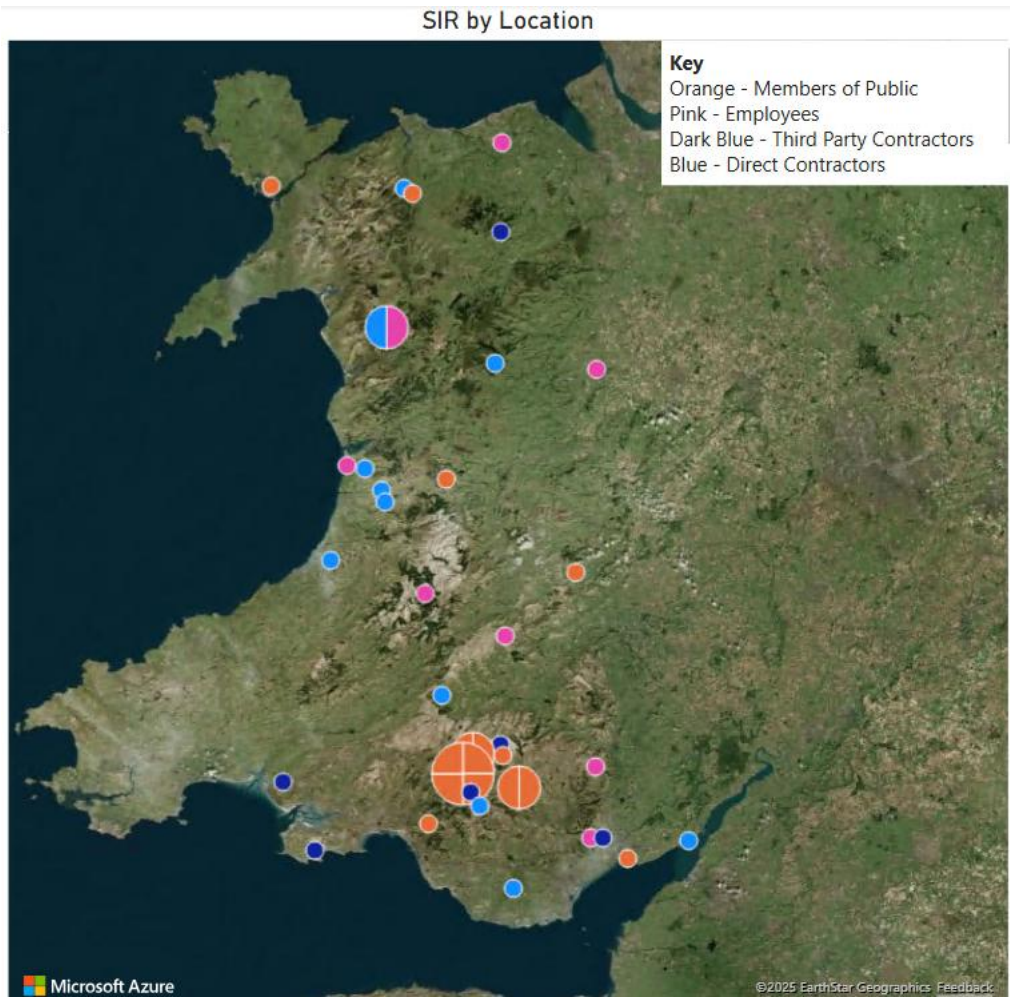

SIR Status

Status	SIR Name	SIR Type	Brief Description	Incident Date
Complete - Actions in progress	Failure of lifting equipment	Dangerous Occurrence	Boom became detached on one side. The worked immediately stopped works and removed the machine from site to prevent any environmental issues	21 October 2019
Complete - Actions in progress	Millwood	Injury	Contractor injury when hit by splitting tree	15 December 2023
Complete - Actions in progress	Car collision	Injury	3rd party vehicle collision with NRW vehicle	27 March 2024
Complete - Actions in progress	RSPB - Newport wetlands	Injury	MOP fell out of a scooter which is paid for by NRW but managed by a 3rd party	13 April 2024
Complete - Actions in progress	Strata Top - Employee	Injury	Employee slip, trip, fall during site survey work	13 August 2024
Complete - Actions in progress	Car Roll	Incident	NRW vehicle collision with 3rd Party	28 August 2024
Complete - Actions in progress	Pen Y Cymoedd windfarm	Incident	Contractor crossed underground cables	25 September 2024
Complete - Actions in progress	Clocaenog windfarm - 3rd Party Contractor	Incident	Third party contractor drove forwarder into 6m underground electricity exclusion zone before stacking timber in unauthorised area directly above cable array.	07 October 2024
Open - Investigation stage	Hafod Fawr SSSI - Contractor	Hazard	Glyphosate herbicide sprayed in field without notification	03 March 2025
Open - With Action Owners	Car Jack	Near Miss	Car fell off jack during vehicle repair	12 May 2025

See [Appendix 5](#) for more details on all open and awaiting closure SIRs.

Serious Incident Review Locations

The cluster of Member of public (orange) SIRs in South Wales is predominately made up of Waterfalls incidents. Following the section 28 notice, a report was commissioned and staff have been appointed to undertake the actions required by the notice. These are being managed by the Operations Directorate.

SIR Open Actions

All open actions are being chased through ET members as agreed in the WH&S committee meeting.

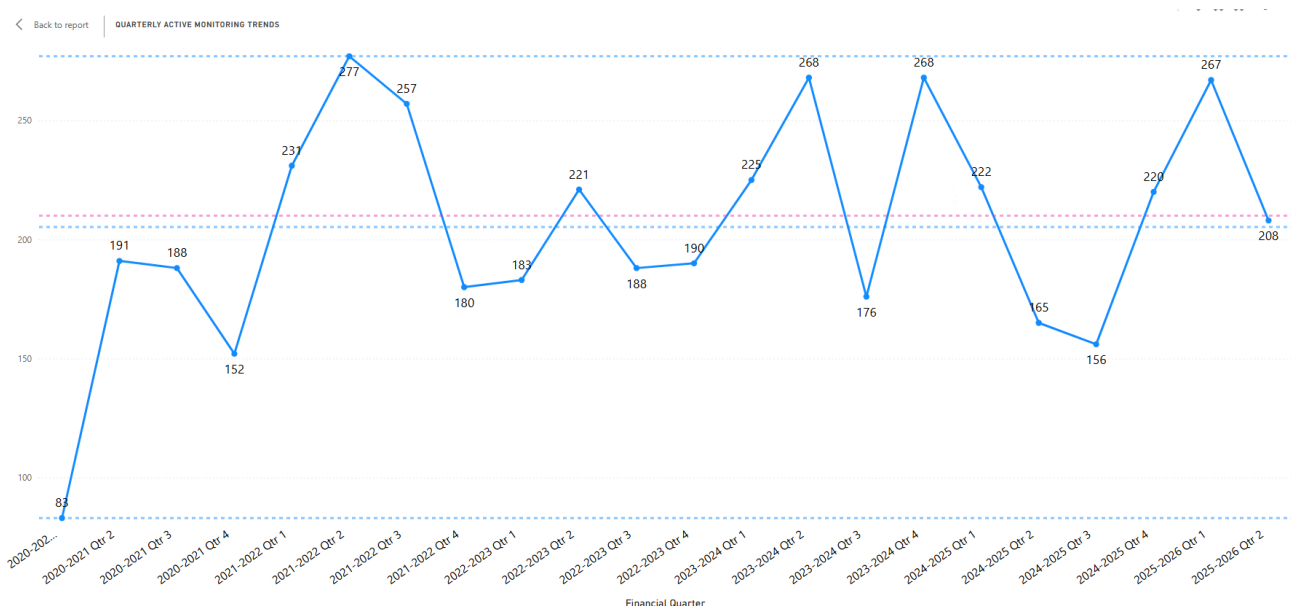
There are 40 actions open following SIR reviews.

There are 31 actions that are overdue. 20 of these have agreed extensions, but as per the agreement with the WH&S committee, the original due date will not change.

There are a further 6 actions due in Q3.

The full list of SIR actions can be found in [Appendix 6](#).

Active Monitoring

The pink line is quarterly target for active monitoring (70 reports per month, 210 per quarter). For the mid year point (Q1 and Q2 combined), active monitoring is currently over target.

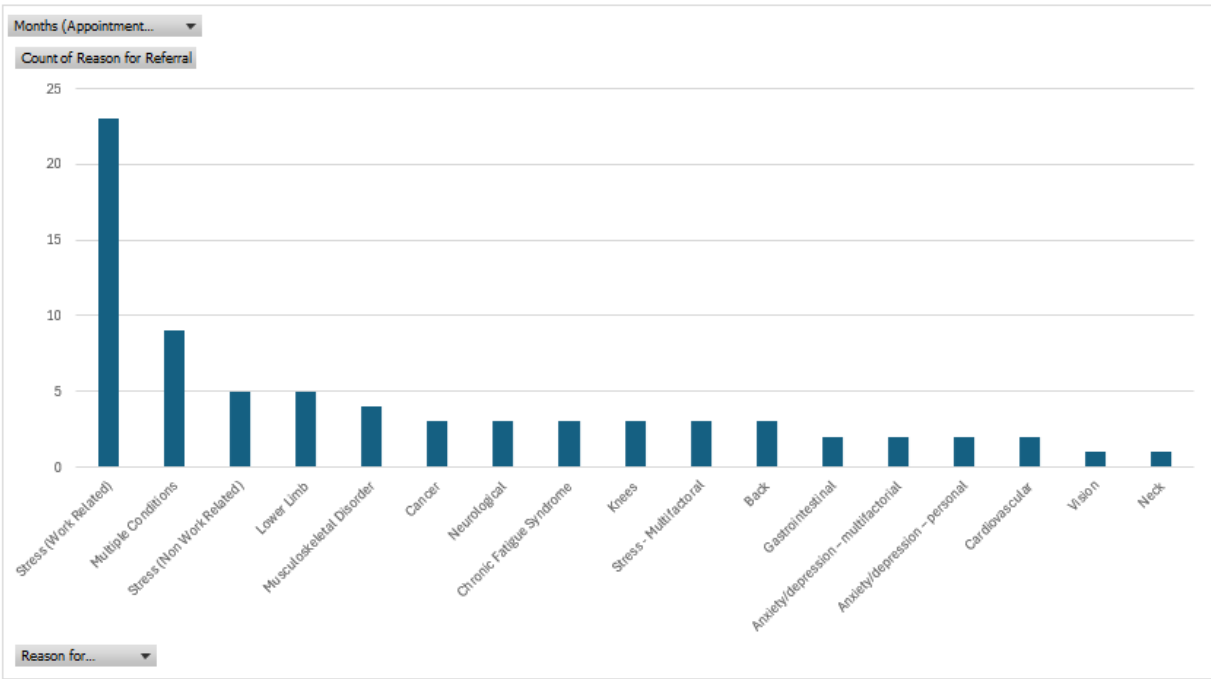
Active Monitoring has seen a decrease in the number of reports in Q2 25/26 compared to Q1 25/26. Due to Q2 being over the summer holidays, there is reduced working taking place. This could be due to holidays or due to species protection orders in place on a number of sites (often in place May – September).

There has been an increase in reporting when compared to Q2 24/25. There has been a reporting campaign and training has been provided to teams over the last year. The directorates need to continue the efforts undertaken so far to keep the progress (See [Appendix 7](#) for directorate break down for Q2).

NRW occupational health statistics

Q2 2024/25	Q2 2025/26
97 referrals	74 referrals

Reason for referral

In Q2 2025/26, the main reasons for work related stress. This was closely followed by referrals for multiple conditions and stress (non work related).

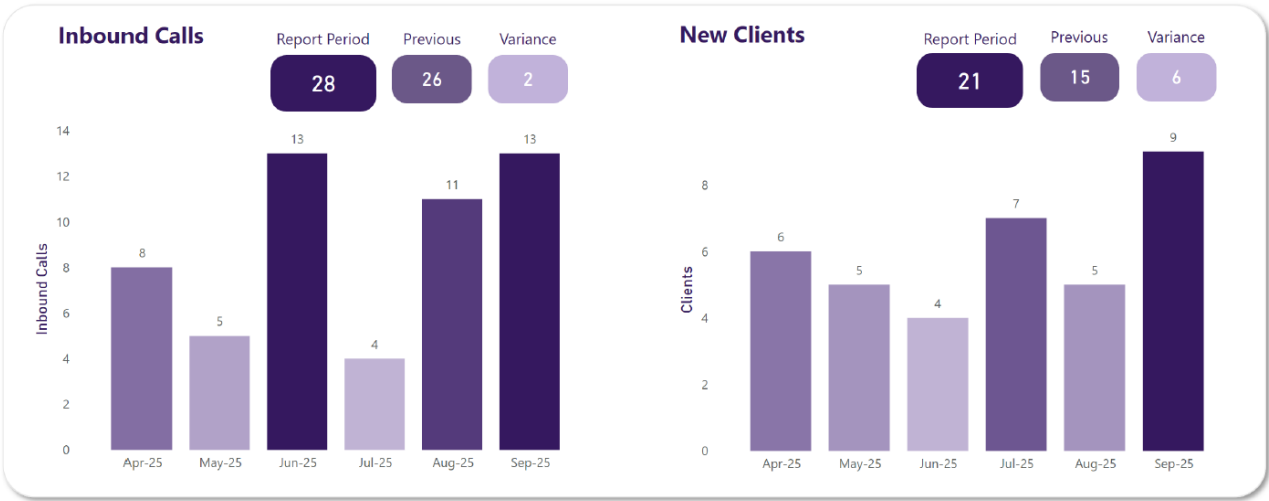
NRW Employee Assistance Programme statistics

Accessing 24/7 helpline

Every new caller to our 24/7 EAP helpline receives a clinically led telephone triage. This includes an initial risk assessment and access to in-the-moment emotional support when needed.

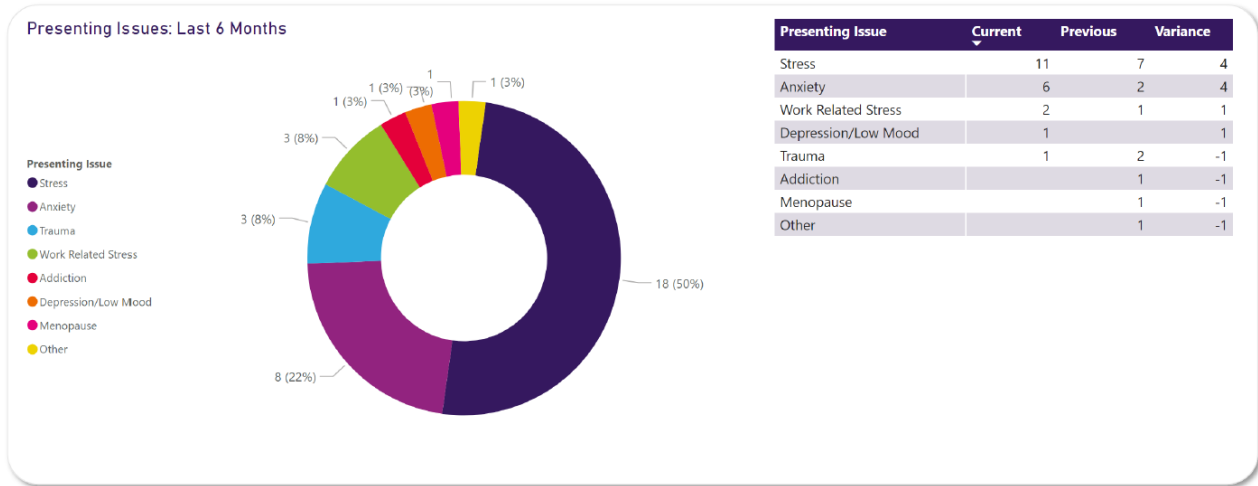
Where appropriate, individuals are booked in for a full clinical assessment with a qualified counsellor, covering their presenting concerns and any risks. If a client presents with elevated risk, the EAP respond promptly with tailored care planning and case

management, ensuring safety and continuity of support. The below graph shows the number of calls received by the EAP and the amount of new staff who have been triaged.

Presenting issues

The graph below captures the core concerns brought forward by clients during their clinical assessment. These issues offer a snapshot of the emotional and psychological pressures affecting our workforce – ranging from stress and anxiety to relationship difficulties or workplace challenges.

Wellbeing initiatives and developments

- August we launched the new cancer in the workplace procedure which provides managers with advice on how to support a colleague who is affected by cancer. We also launched the new critical illness procedure which is to help and support any of our colleagues who are affected in some way by the diagnoses of a critical illness.
- We were awarded the Bronze Payroll Giving Quality Mark award from the Charities Aid Foundation for 2024-2025 which recognises our efforts to grow employee engagement in our Give as You Earn Scheme.

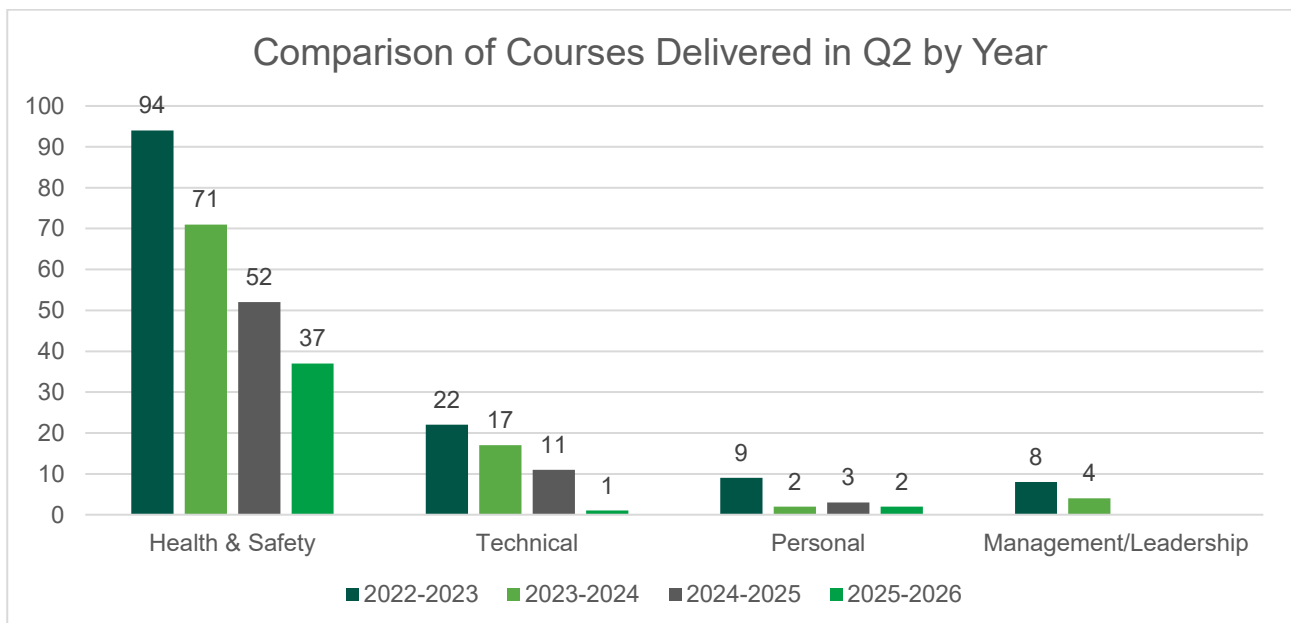
- World Suicide prevention day was held in September, reminding us of the need to talk openly and honestly about mental health and suicide. We advertised the Green Cross Globals free webinar to raise awareness, deepend understanding and inspire change.
- We continue to support Mental Health First Aiders (MHFA) and are having quarterly check ins. We continue to feed any issues raised to our leadership team and executive team member.

Learning and Development (L&D)

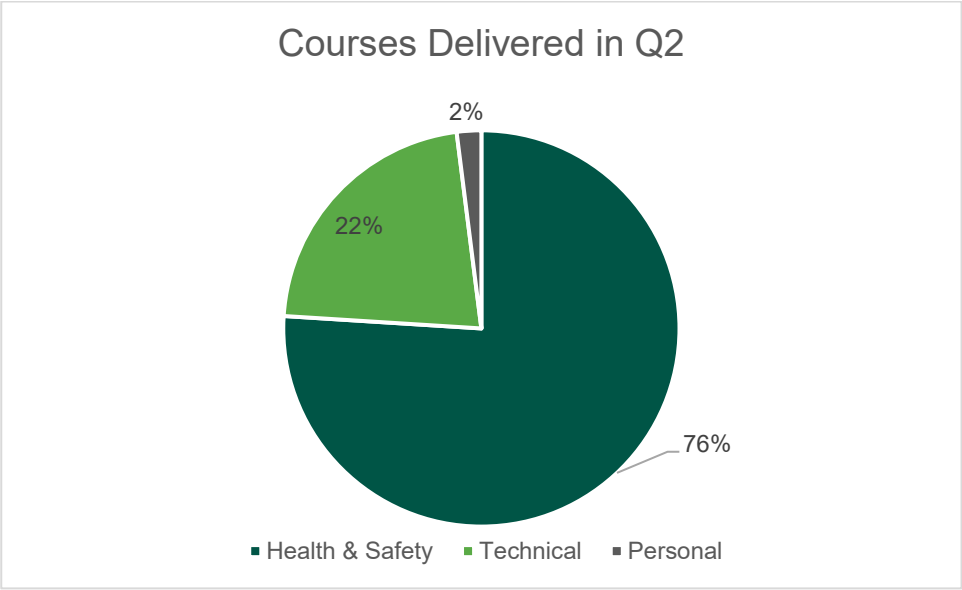
Course Delivery:

In Q2 2025/2026, 37 Health, Safety & Wellbeing courses were sourced and delivered across the business. Q2 is historically the quietest quarter due to summer holidays. Case for Change has also impacted the acceptance levels of training courses, meaning fewer training courses are being delivered. In Q4, face to face training courses will be bookable through the LMS enabling managers to have visibility on staff bookings and attendance.

The diagram below shows a comparison of courses delivered by category in Q2 for the last four years.

Focus for the L&D team remains on delivery of essential H&S courses, 76% of the all courses delivered in Q2 this year are for H&S.

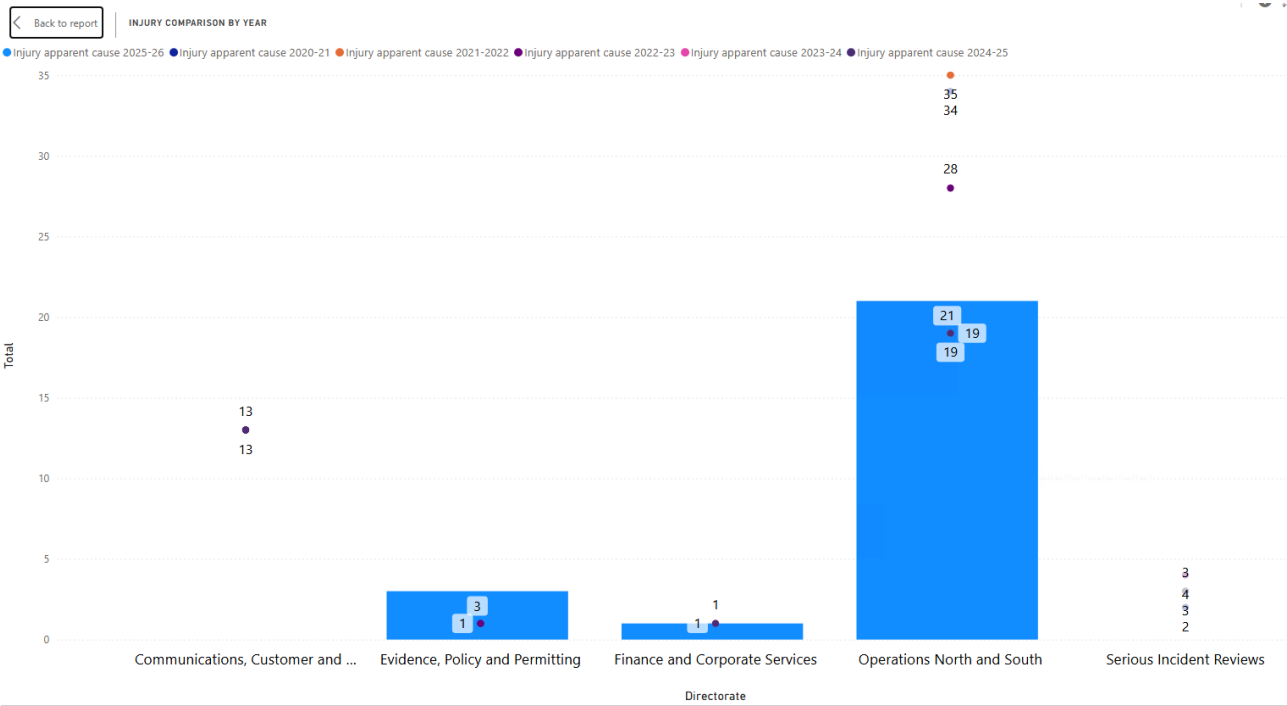
Appendix 1 – Incident statistics Q2 comparison

	Q2 25/26	Q1 25/26	Q2 24/25	24/25	23/24	22/23	21/22	20/21
RIDDOR – staff	0	2	0	2	5	3	7	3
Lost time injuries – staff	2	2	1	5	6	3	3	1
Injuries, no lost time – staff	11	18	20	52	65	43	51	19
Near miss – staff	38	36	33	178	186	175	156	109
Serious incident reviews	0	2	1	8	8	9	7	2
Injuries - contractors	1	1	2	5	9	8*	3*	5*
Injuries – public	6	6	12	26	46	38	38	18
Near miss – contractors	12	22	20	67	70	68	62	46
Near miss – public	9	10	30	37	31	33	30	23
Property Damage	13	14	11	47	48	53	36	35
Hazards Reported	18	15	19	66	89	199	166	65

* Includes 1 RIDDOR Reportable injury to a contractor. This will have been reported to HSE by the contractor but has been included in our statistics to ensure a suitable investigation/review takes place.

[Return to main document](#)

Appendix 2 – Injury statistics

[Return to main document](#)

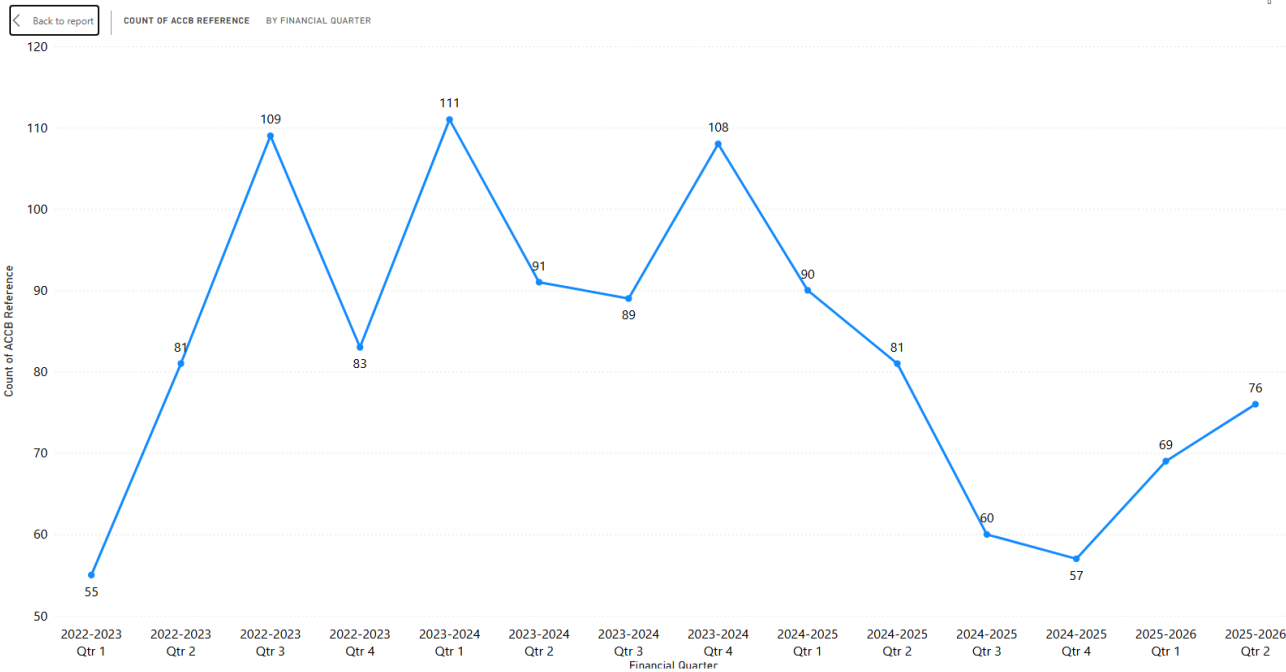
Appendix 3 – Historic Fatality Statistics

	Q2 25- 26	Q1 25- 26	24- 25	23- 24	22- 23	21-22	20- 21	19- 20	18- 19	17- 18	16- 17
NRW Staff	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Contractors	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
MOP	2	2	5	2	5	8	0	0	1	2	4

The reported fatalities could have taken place on NRW estate or were reported to NRW as we were seen at the time of report to have a vested interest.

[Return to main document](#)

Appendix 4 – Near Miss Statistics

[Return to main document](#)

Appendix 5 - Serious Incident Reviews Summary since Aug 2019

Key:	
Green	All actions completed with evidence uploaded
Amber	Actions to be completed
Yellow	SIR paused due to external investigation
Blue	SIRs in investigation status

SIRs Closed Q2 (inc. in number above)	0
SIRs completed with actions to be completed	7

SIRs paused due to external investigation	4
SIRs in investigation status	2
Details: Fatal accident on NRW estate to a sub-contractor working on a standing sales site. Coed Taff Forest. Reference: ACCB1092/A12 Incident date: 12/10/2021 Type of SIR: Fatal incident. Full investigation: SIR opened and paused.	The SIR has been paused due to further investigation by the police and Health and Safety Executive. Forest Operational team members were on site with the HSE and provided information. The Wellbeing, health & safety manager attended site.
Details: MoP fatality. MoP fell from closed footpath Reference: ACCB924/A74 Incident date: 26/06/2024 Type of SIR: Fatal incident. Full investigation: SIR opened and paused.	This has been paused pending coroners inquest
Details: MoP fatality. MoP collided with a tree whilst on a motorbike experience Reference: ACCB890/A11 Incident date: 12/06/2025 Type of SIR: Fatal incident. Full investigation: SIR opened and paused.	This has been paused pending coroners inquest
Details: MoP fatality. It is believed that MoP was struck by a tree branch Reference: ACCB916/A98 Incident date: 13/09/2025 Type of SIR: Fatal incident. Full investigation: SIR opened and paused.	This has been paused pending coroners inquest

Details: Contractor chainsaw operator trip whilst escaping falling tree Reference: ACCB1097/A5 Incident date: 15/12/2023 Type of SIR: Injury Full investigation: Complete – actions in progress	Total Actions: 18	
	Of which:	
	Completed & Closed:	17
	Open:	1
Details: Failure of lifting equipment. Boom became detached on one side. The work immediately stopped works and removed the machine from site to prevent any environmental issues Reference: ACCB1092/A1 Incident date: 21/10/2019 Type of SIR: Dangerous Occurance Full investigation: Complete – actions in progress	Total Actions: 15	
	Of which:	
	Completed & Closed:	14
	Open:	1
Details: MOP fell out of a scooter which is paid for by NRW but managed by a 3rd party Reference: ACCB1096/A3 Incident date: 13/04/2024 Type of SIR: Injury Full investigation: Complete – actions in progress	Total Actions: 9	
	Of which:	
	Completed & Closed:	8
	Open:	0
	Overdue:	1

Details: 3rd party vehicle collision with NRW vehicle Reference: ACCB1092 / A18 Incident date: 27/03/2024 Type of SIR: Injury Full investigation: Complete – actions in progress	Total Actions: 24	
	Of which:	
	Completed & Closed:	3
	Open:	21
Details: Clocaenog Windfarm Reference: ACCB1093 / A1 Incident date: 07/10/2024 Type of SIR: Incident Full investigation: Complete – actions in progress	Overdue:	19
	Total Actions: 16 (Refer to above incident)	
	Of which:	
	Completed & Closed:	10
Details: Pen Y Cymoedd Windfarm – Contractor crossed underground cables Reference: ACCB1097/A7 Incident date: 25/09/2024 Type of SIR: Incident Full investigation: Complete – actions in progress	Open:	6
	Overdue:	3
	Total Actions: 11	
	Of which:	
Details: NRW road traffic collision (Car roll) Reference: ACCB1096 / A4	Completed & Closed:	5
	Open:	6
	Overdue:	3
	Total Actions: 3 (Refer to above incident)	
	Of which:	

Incident date: 28/08/2024 Type of SIR: Injury Full investigation: Investigation in progress	Completed & Closed:	2
	Open:	1
	Overdue:	1
Details: Contractor applied herbicide without notifying land owner. Reference: ACCB1092/A20 Incident date: 03/03/2025 Type of SIR: Near Miss Full Investigation: Investigation in progress	SIR is in investigation stage	
Details: When changing a tyre, the jack being used failed and broke. Reference: ACCB893/A5 Incident date: 12/05/2025 Type of SIR: Near Miss Full Investigation: Investigation in progress	SIR is in investigation stage	

[Return to main menu](#)

Appendix 6 - SIR Actions

Record Reference	Action Required	Issued To	Issued date	Due Date	Directorate	Agreed Extension
ACCB1097/A5	Explore NRW requirements for working on licenced sites and considerations around motor manual felling	Huwel Manley	22/05/2024	30/11/2024	Ops	No Agreed extension

ACCB1092/A1	NRW policy to be developed for plant disposal and replacement.	Robert Ashcroft	29/07/2020	16/12/2024	FCS	31/03/2026
ACCB1096/A3	Improve NRW maps so that it is clear where motor scooters are advised to go – see Coed-Y-Brenin for examples	Robert Campbell	26/09/2024	31/03/2025	Ops	No Agreed extension
ACCB1092/A18	Fleet to send communication to all SROs for vehicles to explain their current responsibilities.	James Poyser	13/02/2025	31/03/2025	FCS	31/06/2026
ACCB1092/A18	Fleet to issue a brief instruction to ICC on the process to follow in the event of a RTC.	James Poyser	13/02/2025	31/03/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/A18	Stickers to be created by Novuna and stickers for Insurance on Dashboards. Consider cards.	James Poyser	13/02/2025	31/07/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/A18	Split out Insurance and Driverline to have distinct lines for Breakdowns and accidents.	James Poyser	13/02/2025	31/07/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/A18	Fleet & WHS to publish MMG article on staff needing to check that extinguishers are secure and if not to take action to store correctly.	James Poyser	13/02/2025	31/07/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/A18	Ensure the vehicle daily checks cover all aspects required, including the need to secure loose objects in the rear of the vehicle. Fleet to also include this in MMG article on staff needing to check that extinguishers are secure and if not to take action to store correctly.	James Poyser	13/02/2025	31/07/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1097/A7	Review of Timber Sales pre-qualification process (possible RAG status and limited bidding for new customers) increased monitoring for new customers by NRW. Review to also consider how NRW deals with poor customer H&S performance as well as how to recognise and incentivise good H&S performance.	Charlotte Morgan	14/08/2025	29/08/2025	CSD	No Agreed extension
ACCB1097/A7	Review of Timber Sales pre-qualification process (possible RAG status and limited bidding for new customers) increased monitoring for new customers by NRW. Review to also consider how NRW deals with poor customer H&S performance as well as how to recognise and incentivise good H&S performance.	StJohn Ashworth	14/08/2025	29/08/2025	EPP	No Agreed extension

ACCB1097/ A7	Timber Sales Manager to prepare some communications to remind all timber customers of their responsibility: 1. to appoint a competent person(s) to undertake the role of Forestry Works Manager (FWM) 2. that in fully discharging the FWM role, NRW's expectation (supported by FISA Managing Health and Safety in Forestry) is that timber purchaser FWM's arrange and lead the pre-commencement with their contractor, inviting NRW as Landowner to be present, rather than the other way around 3. to ensure that they have their own pre-commencement forms on which their FWM's can record the pre-commencement meeting, a copy of which should be provided to NRW in exchange for a copy of our own pre-commencement form	StJohn Ashworth	14/08/2025	29/08/2025	EPP	No Agreed extension
ACCB1093/ A1	Reinforce 1) the role of the CLO in acting as a bridge between NRW Operational teams and Energy Delivery teams and the Windfarm Operator/Developer as consultees to any work within the windfarm 2) the importance of ensuring cover for the CLO in the event of leave, sickness absence etc	Lester Fulcher	14/08/2025	29/08/2025	Ops	No Agreed extension
ACCB1093/ A1	Reinforce 1) the role of the CLO in acting as a bridge between NRW Operational teams and Energy Delivery teams and the Windfarm Operator/Developer as consultees to any work within the windfarm 2) the importance of ensuring cover for the CLO in the event of leave, sickness absence etc	Paula Harley	14/08/2025	29/08/2025	Ops	31/03/2026
ACCB1092/ A18	Fleet to contact all SROs for same model and make vehicles to ensure the fire extinguishers are secure or refitted.	James Poyser	13/02/2025	04/09/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/ A18	Build better ICC/FFM links through the use of scheduled meetings and training with ICC staff, particularly important with the ICC being absorbed into the Customer Hub.	Robert Ashcroft	13/02/2025	30/09/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/ A18	Fleet Management will add links to all WHS policies, procedures and risk assessments when undertaking the review of the driver's handbook.	James Poyser	13/02/2025	30/09/2025	FCS	31/03/2026

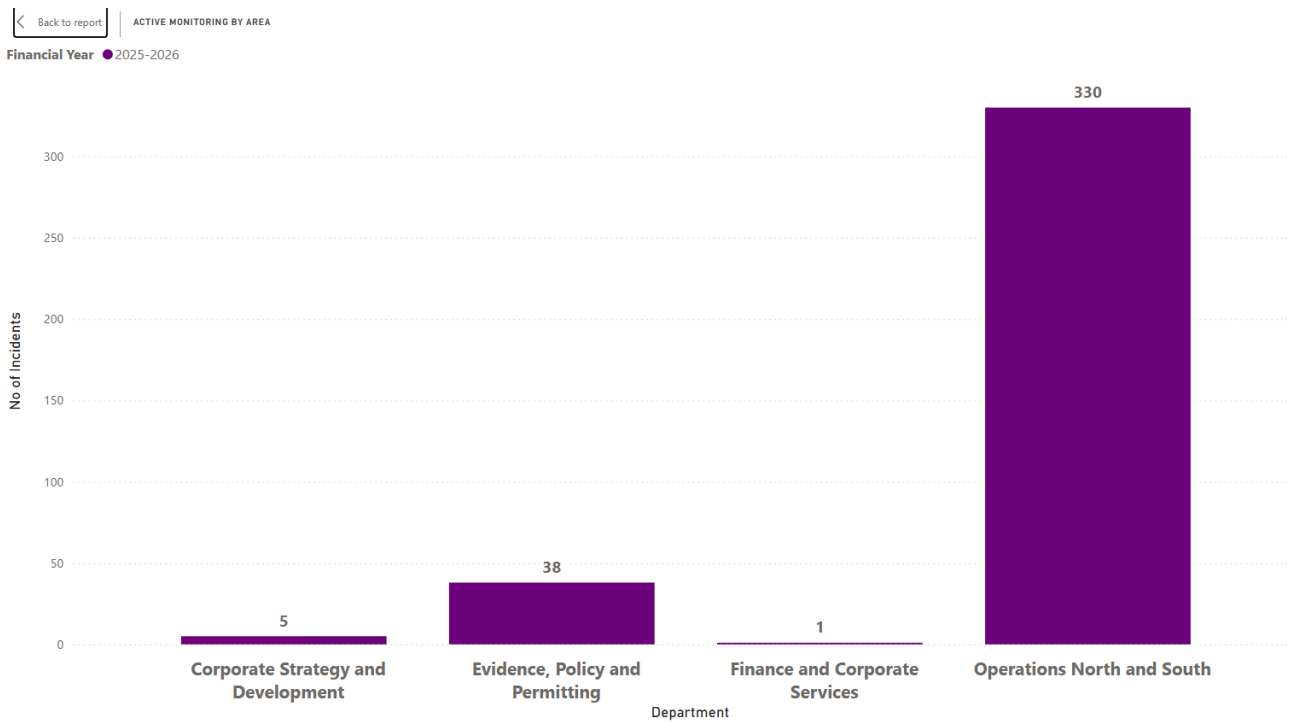
ACCB1092/ A18	Mandate that everyone has the relevant telephone numbers listed in their mobile phone contact list (personal and work)	James Poyser	13/02/2025	30/09/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/ A18	Fleet and L&D to work together to create a module on learning management system for all drivers with key driving information. This will need to be made mandatory for all staff driving NRW vehicles on a yearly basis.	Claire Leith	13/02/2025	30/09/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/ A18	Explore the provision of advanced driver training and capture this in the training needs analysis for fleet users where relevant.	Claire Leith	13/02/2025	30/09/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/ A18	Fleet and L&D to work together to create a module on learning management system for all drivers with key driving information.	Claire Leith	13/02/2025	30/09/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/ A18	Fleet and L&D to work together to create a module on learning management system for all drivers with key driving information. This will need to be made mandatory for all staff driving NRW vehicles on a yearly basis.	James Poyser	13/02/2025	30/09/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/ A18	Easy reference guide at front of handbook in the car giving easy access to the relevant numbers	James Poyser	13/02/2025	30/09/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/ A18	Undertake review of Drivers Handbook. Index to be changed if required.	James Poyser	13/02/2025	30/09/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/ A18	Fleet and L&D to work together to create a module on learning management system for all drivers with key driving information.	James Poyser	13/02/2025	30/09/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/ A18	Ensure the vehicle daily checks cover all aspects required, including the need to secure loose objects in the rear of the vehicle. Fleet to also include this in MMG article on staff needing to check that extinguishers are secure and if not to take action to store correctly. This will also be considered when developing L&D LMS module.	James Poyser	13/02/2025	30/09/2025	FCS	31/03/2026
ACCB1092/ A18	Ensure the vehicle daily checks cover all aspects required, including the need to secure loose objects in the rear of the vehicle. Fleet to also include this in MMG article on staff needing to check that extinguishers are secure and if not to take action to store correctly.	Claire Leith	13/02/2025	30/09/2025	FCS	No Agreed extension

	This will also be considered when developing L&D LMS module.					
ACCB1092/A19	Review working outdoors procedure to ensure that emergency considerations are clear.	Phil Mostyn	14/08/2025	30/09/2025	CSD	No Agreed extension
ACCB1092/A19	Undertake review of team functional risk assessments also taking account of the working outdoors procedure	Marius Urwin	14/08/2025	30/09/2025	Ops	No Agreed extension
ACCB1093/A1	Reinforce the role of NRW Operations staff in checking the content of the FWM and Contractor risk assessment and method statement (RAMS) and then later follow up with active monitoring to provide assurance that this is being done	Lester Fulcher	14/08/2025	31/10/2025	Ops	No Agreed extension
ACCB1093/A1	Reinforce the role of NRW Operations staff in checking the content of the FWM and Contractor risk assessment and method statement (RAMS) and then later follow up with active monitoring to provide assurance that this is being done	Paula Harley	14/08/2025	31/10/2025	Ops	No Agreed extension
ACCB1097/A7	Once the guidance is changed, to send a reminder e-mail to Forest Operations and Land Management Team Leaders (CC'd to Land and Asset Managers) and also raise at the Harvesting, Restock and Land Management Co-ordination Groups.	Sally Tansey	14/08/2025	28/11/2025	EPP	
ACCB1097/A7	Consider making electrical awareness training a mandatory requirement for any persons working on a site with electrical cables (inc windfarms)	Sally Tansey	14/08/2025	28/11/2025	EPP	
ACCB1097/A7	Estates Standards Team to review how best to deliver the recommendation and incorporate outcomes into relevant documentation working with the relevant operations co-ordination groups. The team is currently in Business Continuity measures and this work will not commence until the Specialist Advisor Operations has been recruited and inducted to lead this work	Sally Tansey	14/08/2025	28/11/2025	EPP	
ACCB1093/A1	Consider whether a standalone PCM form is required for the	Sally Tansey	14/08/2025	28/11/2025	EPP	

	windfarm environment or whether to incorporate a section with relevant questions regarding windfarms into the existing Pre-Commencement Meeting (PCM) form					
ACCB1093/A1	Undertake a full review of the SOP and the Principal Method Statement taking account of the learning outcomes from this incident. As part of that review, consider creating a checklist as an appendix to the SOP or Principal Method Statement, that consolidates the key Landowner, FWM and Contractor responsibilities when working within the windfarm, into one place. Also to consider who should be present at the PCM for harvesting sites within windfarms and the subsequent induction of those not required to be present at PCM.	Gordon Baird	14/08/2025	31/12/2025	Ops	
ACCB1093/A1	Undertake a full review of the SOP and the Principal Method Statement taking account of the learning outcomes from this incident. As part of that review, consider creating a checklist as an appendix to the SOP or Principal Method Statement, that consolidates the key Landowner, FWM and Contractor responsibilities when working within the windfarm, into one place. Also to consider who should be present at the PCM for harvesting sites within windfarms and the subsequent induction of those not required to be present at PCM.	Dan Bown	14/08/2025	31/12/2025	Ops	
ACCB1092/A18	Undertake review of Drivers Handbook. Index to be changed if required. In addition this will reflect any appropriate changes required as a result of the publication of the Fleet Strategy in 2025-2026	James Poyser	13/02/2025	31/03/2026	FCS	
ACCB1096/A4	complete actions from further considerations report assigned against ACCB1092/A18	James Poyser	13/02/2025	31/03/2026	FCS	
ACCB1092/A18	Undertake a review on the fleet strategy.	Victoria Rose-Piper	30/05/2025	20/04/2026	FCS	

[Return to main document](#)

Appendix 7 – Active Monitoring

[Return to main document](#)

Papur Bwrdd CNC

Dyddiad y cyfarfod:	12 Chwefror 2026
Teitl y papur:	Diweddariad ar Fforwm Rheoli Tir Cymru
Cyfeirnod y papur:	26-02-B18
Noddwyd y papur gan:	Yr Athro Rhys Jones, Cadeirydd Fforwm Rheoli Tir Cymru
Paratowyd y papur gan:	Nichola Taylor, Cyngorydd Arbenigol Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy
Cyflwynwyd y papur gan:	Yr Athro Rhys Jones, Cadeirydd Fforwm Rheoli Tir Cymru
Diben y papur	Er gwybodaeth

Fforwm Rheoli Tir Cymru

1. Cynhelir cyfarfodydd Fforwm Rheoli Tir Cymru bedair gwaith y flwyddyn, ac maent yn rhoi cyfle i CNC a sefydliadau aelodaeth eraill Fforwm Rheoli Tir Cymru rannu gwybodaeth, nodi diddordebau cyffredin, a gweithio gyda'i gilydd mewn ffordd gydweithredol ar faterion rheoli tir strategol.

[Cyfoeth Naturiol Cymru – Fforwm Rheoli Tir Cymru](#)

Diweddariad

15 Rhagfyr 2025

2. Cynhaliwyd cyfarfod diweddaraf Fforwm Rheoli Tir Cymru ddydd Llun, 15 Rhagfyr 2025, ac roedd yn gyfarfod ar y thema llygredd trwy gyfrwng Microsoft Teams. Roedd y cyfarfod yn cynnwys y cyflwyniadau/trafodaethau canlynol:
 - Adolygiad o'r cylch gorchwyl – Arweiniodd yr Athro Rhys Jones, cadeirydd y fforwm, drafodaeth ar ddiweddarau cylch gorchwyl y fforwm, a ysgogwyd gan atal cyfarfodydd o'r Is-grŵp Llygredd Amaethyddol ac ymgorffori'r is-grŵp hwn yn y prif fforwm, yn ogystal â thrafodaeth ehangach ar rôl y fforwm a sut y gallai addasu. Ffocws y trafodaethau oedd pwrpas, aelodaeth, a ffyrdd o weithio. Y meysydd a'r pwyntiau allweddol a drafodwyd oedd pwrpas canolbwyntio ar faterion rheoli tir strategol (e.e. adfer natur, defnydd tir integredig, 30 erbyn 30) a chefnogi rhannu gwybodaeth. Roedd hyn yn parhau â'r duedd o gyfarfodydd thematig (coetiroedd a choedwigaeth, llygredd, adfer natur) gyda phedair cyfarfod y flwyddyn (tri yn rhithwir ac un yn wyneb yn wyneb) ac yn sicrhau na cholir golwg ar werth cael dull gorchwyl

a gorffen neu archwiliad manwl ar gyfer materion penodol. Nodwyd bod y sesiwn coedwigaeth wyneb yn wyneb ym mis Medi yn werthfawr; mae logisteg a chost yn parhau i fod yn gyfyngiadau. Mae agendâu thematig hefyd yn cynorthwyo cyfranogiad wedi'i dargedu gan dimau perthnasol Llywodraeth Cymru. Trafodwyd cynnig i ehangu aelodaeth i reolwyr tir strategol allweddol nad ydynt yn cael eu cynrychioli ar hyn o bryd, megis y Weinyddiaeth Amddiffyn, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, a'r Gymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar. Pwysleisiodd rhai aelodau'r angen i gael cydbwysedd ymhlith lleisiau ymarferwyr, rhwng ehangder strategol a mewnwleidiad ymarferwyr. Roedd galwadau hefyd am fynegiant cliriach o rôl y fforwm wrth ddatrys problemau mewn ffordd adeiladol. Bydd y dirprwy gadeirydd yn annibynnol ar CNC / Llywodraeth Cymru; bydd proses i wahodd datganiadau o ddiddordeb byr ac yna pleidlais aelodau a mwy o ddefnydd o Gymraeg mewn cyfarfodydd a dogfennaeth yn unol â safonau'r sector cyhoeddus. Roedd galwadau hefyd i fapio'r dirwedd ymgysylltu ac i lunio/alinio mapiau o fforymau cysylltiedig (e.e. byrddau rheoli maethynnau, fforymau dŵr) i egluro unrhyw ryngwynebau.

- **Ardaloedd Cadwraeth Arbennig Morol – Rhoddodd Marc Williams, CNC, gyflwyniad ar ein Hardaloedd Cadwraeth Arbennig Morol, gan gwmpasu cefndir yr asesiadau cyflwr, y cyngor dros dro, a'r sector amaethyddol.** Mae gan Ardaloedd Cadwraeth Arbennig Morol nifer o nodweddion ecolegol sydd wedi'u dynodi ar gyfer diogelu'r amgylchedd, gan gynnwys aberoedd, morlynnoedd arfordirol, cilfachau a baeau bas mawr, a fflatiau tywod/llaid sy'n sensitif i lefelau uchel o faethynnau. Ym mis Mehefin 2025, cyhoeddodd CNC y pecynnau cyngor diweddaraf ar gadwraeth (Rheoliad 37) a'r asesiadau cyflwr ar gyfer yr Ardaloedd Cadwraeth Arbennig Morol a'r Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig sydd wedi'u lleoli'n gyfan gwbl yng Nghymru. Mae tri dalgylch Ardaloedd Cadwraeth Arbennig Morol mewn cyflwr anffafriol o safbwynt cemegol (DIN) a biolegol (ffytoplancton a macroalgâu manteisgar). Mae CNC wedi cyngori y dylid ystyried niwtraliaeth maethynnau am nitrogen ar gyfer ceisiadau cynllunio a thrwyddedu. Mae dosrannu ffynonellau yn dangos cyfraniadau o'r canlynol: ffynonellau amaethyddol gwasgaredig, gollyngiadau carthffosiaeth parhaus, a llifoedd maethynnau mewn dŵr croyw. Rhoddwyd canllawiau ar niwtraliaeth maethynnau i awdurdodau cynllunio lleol gyda pharthau sgrinio dros dro. Mae angen gwaith technegol pellach ar fodelu llifoedd maethynnau, mesurau adfer, a mecanweithiau masnachu maethynnau posibl.
- **Adroddiad rheoleiddio blynyddol – Rhoddodd Martyn Evans, CNC, yr wybodaeth ddiweddaraf am yr adroddiad rheoleiddio blynyddol a gyhoeddwyd yn ddiweddar.** Rydym yn cyhoeddi adroddiad rheoleiddio blynyddol i dynnu sylw at ein gweithgareddau rheoleiddio a gorfodi. Cyhoeddwyd adroddiad rheoleiddio blynyddol 2024 ar 13 Tachwedd 2025. Mae'n crynhoi ein hymateb i ddigwyddiadau, ein gwaith trwyddedu a sicrhau cydymffurfedd, a'n camau gorfodi a sancsiynu, gan adlewyrchu ein dyletswyddau rheoleiddio statudol. Mae hyn yn seiliedig ar ddata o'n systemau digwyddiadau, trwyddedu, cydymffurfio a gorfodi allweddol yn ystod blwyddyn galendr 2024. Roedd 3,769 o asesiadau cydymffurfio (cynnydd o 55% o 2023) gyda 650 o arolygiadau o dan y Rheoliadau Rheoli Llygredd Amaethyddol. Roedd diffyg cydymffurfio mewn 53% o'r rhain o ran gofynion >1 y Rheoliadau Rheoli Llygredd Amaethyddol. Cynyddodd asesiadau cydymffurfedd ffermio dwys 27%. Cynyddodd asesiadau cydymffurfedd â thrwyddedau gollwng dŵr 91%. Cwestiynwyd

effeithiolrwydd cyngor gorfodi dan arweiniad; mae CNC yn adolygu ac yn gwerthuso'r mater hwn. Gofynnodd y sector am ganllawiau cliriach a symlach.

- Rheoliadau Adnoddau Dŵr (Rheoli Llygredd Amaethyddol) (Cymru) 2021: Adolygiad Pedair Blynedd – Rhoddodd Andrew Chambers, Llywodraeth Cymru, yr wybodaeth ddiweddaraf am aelodaeth y grŵp a'r dull gweithredu cyffredinol. Mae'r grŵp gorchwyl a gorffen wedi'i sefydlu ac mae'n cael ei gadeirio gan Gareth Bevington. Mae'r ffrydiau gwaith yn cwmpasu 23 o argymhellion o adolygiad mis Mawrth 2025. Cynhelir y cyfarfod cyntaf ym mis Ionawr a bydd yn canolbwyntio ar y cylch gorchwyl a'r berthynas rhwng y Rheoliadau Rheoli Llygredd Amaethyddol ar ddaliadau sydd o dan gyfyngiadau TB. Mae cynllun peilot ffermio yn y dyfodol dan ystyriaeth i lywio trafodaethau ar yr argymhellion yng nghyd-destun arferion ffermio cyfredol yn y Cynllun Ffermio Cynaliadwy.
- Diweddariadau CNC – Darparodd Liz Haliwell, CNC, ymatebion i gwestiynau aelodau Fforwm Rheoli Tir Cymru am wybodaeth ysgrifenedig ddiweddaraf CNC ac i roi cyfle i aelodau nodi cwmpas i drafod ymhellach yn ôl yr angen. Cydnabu'r aelodau adroddiad chwarterol eang a manwl CNC.

Ymholiadau allweddol:

- Cod Trawsleoliadau Cadwraeth: Mae CNC yn datblygu canllawiau yn seiliedig ar safonau'r Undeb Rhyngwladol dros Gadwraeth Natur i egluro disgwyliadau ar gyfer cynigion ailgyflwyno / trawsleoliadau cadwraeth.
 - Grŵp Rhanddeiliaid Afancod: Mae Llywodraeth Cymru yn sefydlu grŵp yn gynnar yn 2026. Caiff yr aelodaeth a'r amserlenni eu hegluro gan Lywodraeth Cymru; bydd CNC yn rhan ohono.
 - Cynnig Parc Cenedlaethol Glyndŵr: Mae'r ymgynghoriad bellach wedi cau. Bwrdd CNC i'w ystyried ym mis Ionawr; dim diweddariad pellach ar gael yn y cyfarfod.
 - Dip defaid: Gofynnodd yr aelodau am drafodaethau newydd gydag CNC a Llywodraeth Cymru oherwydd pryderon ynghylch y prinder cyfleusterau gwaredu yng Nghymru.
- Yr wybodaeth ddiweddaraf i aelodau – Trafodaeth bord gron i bob aelod o'r fforwm roi'r wybodaeth ddiweddaraf am bynciau allweddol o'u sefydliad eu hunain.

Mae diweddariadau cryno yn cynnwys fel a ganlyn:

- Undeb Ffermio Cymru: Gwaith sylweddol ar y Cynllun Ffermio Cynaliadwy gyda nifer o sioeau teithiol yn yr hydref. Mae pryderon parhaus ynghylch treth etifeddiaeth a phwysau sylweddol ar y diwydiant, sy'n gwneud ymgysylltu yn her. Cafwyd cais am ymgysylltu'n gynnar ar gamau gweithredu dewisol y Cynllun Ffermio Cynaliadwy.
- NFU Cymru: Y prif ffocws fu cefnogi aelodau trwy newid sylweddol i'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy a chanolbwyntio ar ddatblygu'r haenau dewisol a chydweithredol. Y flaenoriaeth arall yw etholiadau'r Senedd yn 2026 a lansio'r manifestio amaethyddol.
- Cymdeithas Tir a Busnes Cefn Gwlad: Yn ogystal â'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy ac etholiadau'r Senedd, mae'r gymdeithas yn ymgymryd â pharatoadau ar gyfer Cynhadledd Busnes Gwledig Cymdeithas Tir a Busnes

Cefn Gwlad Cymru (5 Mawrth 2026) yn y Ganolfan Gynadledda Ryngwladol, Casnewydd.

- Cyswllt Ffermio: Diwedd y cylch rhaglen gyda chymorth TGCh parhaus i ffermwyr. Caiff rhaglen newydd ei lansio ym mis Ebrill 2026.
- United Utilities: Ymgysylltu cadarnhaol â ffermwyr Cymru a bwrw ymlaen â chydweithrediad dalgylch afon Dyfrdwy.
- Matthew Walters, Llywodraeth Cymru: Mae Defra a Llywodraeth Cymru yn tendro am brosiect ymchwil newydd ar ansawdd dŵr yn afon Gwy.
- Bethan Davies, Llywodraeth Cymru: Bydd yr uwchgynhadledd dŵr nesaf ar 22 Ionawr, a bydd yn canolbwyntio ar amaethyddiaeth.

3. Cynhelir cyfarfod nesaf Fforwm Rheoli Tir Cymru ym mis Mawrth 2025 (dyddiad i'w gadarnhau) a bydd thema adfer natur a bioamrywiaeth ganddo.
4. Unwaith y bydd cofnodion y cyfarfod wedi'u hadolygu, ac y cytunir arnynt yn ffurfiol gan yr aelodau, cânt eu cyhoeddi ar dudalen Fforwm Rheoli Tir Cymru ar wefan CNC.
5. Rydym yn parhau i rannu yr wybodaeth ddiweddaraf berthnasol gyda'r fforwm; dosbarthwyd yr wybodaeth ddiweddaraf o fis Rhagfyr cyn y cyfarfod i gyd-fynd â'r cylch gorchwyl ar rannu gwybodaeth. Cafodd hyn ymateb cadarnhaol gan aelodau ynghylch gwerth a phwysigrwydd yr wybodaeth ddiweddaraf.
6. Gweithiodd y dull o gael cyfarfod â thema yn dda a bydd yn fformat i'w fabwysiadu gyda mwy o amser i drafod ar ddiwedd pob sgwrs. Mae dewis dull yn seiliedig ar thema yn debygol o annog ymgysylltiad mwy ystyrlon â staff perthnasol o CNC a Llywodraeth Cymru a bydd yn cyd-fynd yn fwy â'n hamcanion corfforaethol wrth symud ymlaen.
7. Ar y cyfan, cafwyd trafodaeth gyfoethog o'r dystiolaeth a gyflwynwyd, gan dynnu sylw at yr heriau cymhleth o amgylch mynd i'r afael â llygredd, gyda mwy o gyfleoedd a gwelliannau i gyfathrebu wedi'u nodi i alluogi cydweithio gwell o fewn a thu allan i'r fforwm gan ddefnyddio sianeli a dulliau ymgysylltu newydd a phresennol i fynd i'r afael â'r materion ar lefel strategol (e.e. masnachu maethynnau) yn ogystal ag ar lefel leol (e.e. Prosiect Pedair Afon LIFE).

Papur Bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru

Dyddiad y cyfarfod:	12 Chwefror 2026
Teitl y papur:	Diweddariad Fforwm Rheoli Dŵr Cymru
Cyfeirnod y papur:	26-02-B19
Noddwyd y papur gan:	Steve Ormerod, Cadeirydd Fforwm Rheoli Dŵr Cymru
Paratowyd y papur gan:	Ceri Jones, Cyngorydd Arbenigol Arweiniol: Rheoli Dalgylchoedd
Cyflwynwyd y papur gan:	Steve Ormerod, Cadeirydd Fforwm Rheoli Dŵr Cymru
Diben y papur	Er gwybodaeth
Crynodeb	Uchafbwyntiau cyfarfod Fforwm Rheoli Dŵr Cymru a gynhaliwyd ar 13 Tachwedd 2025

Cefndir

1. Darparwyd yr wybodaeth ddiweddaraf gan Fforwm Rheoli Dŵr Cymru ddiwethaf ym mis Medi 2025. Mae Fforwm Rheoli Dŵr Cymru yn cyfarfod ddwywaith y flwyddyn ac yn rhoi cyfle i sefydliadau aelodaeth y fforwm rannu tystiolaeth a chydweithio i gyflawni rheolaeth gynaliadwy ar ddŵr yng Nghymru – o'r tarddle i'r môr. Yn ogystal â thrafodaeth barhaus am faterion rheoleiddio a pherfformiad – er enghraifft, mewn perthynas â Rheoliadau'r Amgylchedd Dŵr (Y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr) (Cymru a Lloegr) 2017 – mae agweddau ehangach ar ansawdd dŵr, llywodraethiant dŵr ac adnoddau dŵr yng Nghymru wedi bod yn themâu allweddol.
2. Mae Fforwm Rheoli Dŵr Cymru hefyd yn archwilio cyfleoedd i ddatblygu, cefnogi a chyfleu negeseuon ac argymhellion a rennir ar reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy yn fwy cyffredinol ochr yn ochr â Fforwm Rheoli Tir Cymru, Fforwm Pysgodfeydd Cymru, Fforwm Mynediad Cenedlaethol Cymru, a Grŵp Cyngori a Gweithredu Morol Cymru.

Diweddariad

3. Cynhaliwyd y sesiwn ddiweddaraf, ar ffurf cyfarfod rhithiol, ar 13 Tachwedd.

4. Rhannwyd y sesiwn rhwng gweithdy dwy awr a materion mwy cyffredinol Fforwm Rheoli Dŵr Cymru. Roedd y gweithdy ar agor i'n fforymau eraill ac edrychodd ar y gwaith ar Asesiadau o'r Effaith ar lechyd sy'n cael ei wneud i gefnogi'r Asesiad Amgylcheddol Strategol o'r Cynlluniau Rheoli Basnau Afonydd ar gyfer Ardal Basn Afon Gorllewin Cymru a rhannau Cymru o Ardaloedd Basn Afon Dyfrdwy ac Afon Hafren. Bydd yr Asesiadau o'r Effaith ar lechyd yn nodi risgiau a manteision i iechyd, yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol, gyda ffocws ychwanegol ar grwpiau poblogaeth agored i niwed. Er nad yw Asesiadau o'r Effaith ar lechyd yn ofyniad cyfreithiol yng Nghymru eto, byddant yn dod yn orfodol o dan Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 unwaith y bydd y rheoliadau'n dod i rym (disgwyliedig 2026). Mae cynnal Asesiad o'r Effaith ar lechyd bellach yn adlewyrchu arferion gorau ac yn cyd-fynd ag argymhellion y Comisiwn Dŵr Annibynnol i ymgorffori iechyd y cyhoedd yng nghynllunio'r sector dŵr. Roedd hon yn sesiwn ryngweithiol a gafodd groeso da.
5. Ar ôl seibiant byr, parhaodd y sesiwn gydag aelodau Fforwm Rheoli Dŵr Cymru yn unig. Rhoddwyd diweddariad ar waith ar y Cynlluniau Rheoli Basnau Afonydd, gan gynnwys yr adborth gan Grŵp Gorchwyl a Gorffen y Cynlluniau Rheoli Basnau Afonydd, sy'n parhau i gyfarfod bob deufis. Roedd y grŵp gorchwyl a gorffen wedi bod yn canolbwyntio ar waith adolygu cynnydd Cylch 3 a dulliau Cylch 4 ar gyfer yr ymgynghoriad Heriau a Dewisiadau; cyhoeddwyd y ddau ar 21 Hydref. Yn y flwyddyn newydd, bydd sylw'n cael ei ganolbwyntio ar y Cynlluniau Rheoli Basnau Afonydd drafft a'r dulliau o ymdrin â'r rhaglen o fesurau.
6. Mae cyfarfod nesaf Fforwm Rheoli Dŵr Cymru wedi'i drefnu ar gyfer 12 Mawrth 2026. Bydd hwn yn sesiwn wyneb yn wyneb, ac rydym yn gobeithio ei gynnal fel sesiwn ar y cyd â Grŵp Gorchwyl a Gorffen Cynlluniau Rheoli Basnau Afonydd 2025. Bydd y diwrnod yn canolbwyntio ar waith ar y Cynlluniau Rheoli Basnau Afonydd ochr yn ochr â'n diweddariad rheolaidd ar faterion dŵr mwy cyffredinol.
7. Mae nodiadau cyfarfodydd ar gael ar dudalen wefan CNC ar gyfer Fforwm Rheoli Dŵr Cymru.

Papur bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru

Dyddiad y cyfarfod:	12 Chwefror 2026
Teitl y papur:	Adroddiad Perfformiad Cyllid
Cyfeirnod y papur:	26-02-B09
Noddwyd y papur gan:	Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol
Paratowyd y papur gan:	Rob Bell, Pennaeth Cyllid; Mark Collins, Rheolwr Cyllid Busnes
Cyflwynwyd y papur gan:	Rob Bell, Pennaeth Cyllid
Diben y papur:	Cymeradwyaeth (newid yn y rhagolygon ariannol) / trafodaeth (perfformiad ariannol)
Crynodeb	Sylwer: Gofynnwyd i'r Pwyllgor Cyllid gymeradwyo'r newid yn y rhagolwg diweddaraf o £302.5 miliwn i £303.3 miliwn. Craffu ar: Perfformiad ariannol hyd at ddiwedd mis Tachwedd 2025.

Cefndir

- Mae'r adroddiad perfformiad cyllid yn rhoi manylion am gynnydd ar draws y gwahanol fathau o incwm, gwariant a rhaglenni. Mae Atodiad A yn crynhoi'r prif negeseuon mewn perthynas â'r canlynol:
 - Newid yn rhagolwg y gyllideb o'i gymharu â'r rhagolwg cymeradwy blaenorol (mis Medi).
 - Perfformiad hyd at ddiwedd mis Tachwedd 2025.

Prif bwyntiau

- Mae'r incwm hyd yma yn £155.1 miliwn ac mae'n unol â'r proffil ddiwedd mis Tachwedd. Mae pedwar prif newidyn yn effeithio ar a fyddwn yn cyflawni ein rhagolwg blwyddyn lawn o £303.3 miliwn:

- Rydym yn rhagweld rhywfaint o dan-ddefnyddio o'n cymorth grant a'n cyllidebau grant gan Llywodraeth Cymru. I liniaru hynny, rydym yn ceisio bwrw ymlaen â chaffael tir cyn diwedd mis Mawrth, a fydd â manteision sylweddol.
 - Rydym wedi gwella'r broses ar gyfer rhagweld incwm ynni'r flwyddyn ariannol hon, trwy gael diweddariadau yn fwy aml oddi wrth weithredwyr; fodd bynnag, oherwydd natur gynhenid rhagweld, mae'n debygol y bydd symiau sy'n wahanol.
 - Adroddir bod incwm pren yn £31.4 miliwn, gyda Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid cyllideb hyd at £33 miliwn, yn unol â'n cytundeb. Mae'r rhagolwg diweddaraf wedi nodi gostyngiad pellach i £31 miliwn.
 - Defnyddio ein hincwm allanol (yn bennaf o Ewrop a Chronfa Treftadaeth y Loteri) – unwaith eto, mae hyn wedi'i ddiwygio yn unol â disgwyliadau rhaglenni.
3. Mae'r gwariant hyd yma yn £147.5 miliwn ac mae 2% y tu ôl i'r proffil ar ddiwedd mis Tachwedd. Y prif risgiau i ddefnyddio ein cyllideb eleni yw'r canlynol:
- Ni fyddwn yn defnyddio'r holl gyllideb refeniw a neilltuwyd ar gyfer costau staff y flwyddyn ariannol hon ac roeddem wedi hysbysu Llywodraeth Cymru yn flaenorol y byddem yn dychwelyd £5 miliwn o gymorth grant – mae'r rhagolwg hwnnw bellach wedi'i ostwng i tua £3 miliwn. Mae hyn yn bennaf oherwydd ailgategoreiddio gwaith adfer ar ôl trychineb digidol, data a thechnoleg fel refeniw ynghyd â sawl pwysau sy'n dod i'r amlwg. Rydym yn trafod atebion amgen gyda Llywodraeth Cymru ynghylch sut y gellid defnyddio'r cyllid hwnnw er budd CNC.
 - Prosiectau cyfalaf, gyda gwariant hyd yma o £26.6 miliwn yn erbyn rhagolwg blwyddyn lawn o £67.4 miliwn. Mae'n annhebygol y byddwn yn defnyddio ein rhagolygon ariannol blwyddyn lawn o fewn y rhaglen gyfalaf llifogydd ac, oherwydd ein bod wedi ailgategoreiddio cyfalaf i refeniw ar gyfer adfer ar ôl trychineb, mae gennym gronfeydd cyfalaf eraill i'w hailflaenoriaethu hefyd. Rydym yn edrych ar opsiynau eraill, yn bennaf o amgylch prynu tir i gynyddu Ystad Goetir Llywodraeth Cymru, gan ddefnyddio'r arian o ildio prydles ym Mynydd Cilfái hefyd.
 - Yn ein cyllideb ar gyfer pethau heblaw am staffio, mae Gweithrediadau ar hyn o bryd yn £1.2 miliwn ar ei hôl hi o'i gymharu â'r proffil yn y rhaglen Stiwardiaeth Tir. Rydym yn dal i ragweld gwariant llawn ac rydym ar y blaen i ble roeddem ni yr adeg hon y llynedd ond mae'n dal i fod yn risg.
 - Rydym wedi cynyddu ein gor-raglennu canolog i £1.5 miliwn oherwydd risg ragweladwy o danwariant ar draws ein rhaglenni refeniw.
4. Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu darparu £6 miliwn arall i CNC yn 2025/26 i dalu cynllun pensiwn Asiantaeth yr Amgylchedd am gyfraniadau cyflogwr. Nid oes unrhyw fudd/cost net i CNC gan mai dim ond talu cyfraniadau'n gynharach

ydyw a bydd ein cyllid yn cael ei addasu yn unol â hynny gan Lywodraeth Cymru yn y flwyddyn ariannol nesaf. Rydym wedi argymhell cymeradwyo hyn i'r Pwyllgor Cyllid.

Risgiau a chyfleoedd

5. Mae gennym risg wedi'i rhestru yng nghofrestr risgiau Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol ar gyfer 'gwariant yn ystod y flwyddyn'. Mae'r risg hon hefyd yn cysylltu â'r risg strategol "Methu â chyflawni sefydlogrwydd ariannol". Ar gyfer y flwyddyn ariannol hon, mae'r risgiau o orwario wedi'u lliniaru gan y camau gweithredu a gymerwyd gan y Tîm Gweithredol, a'r cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru.

Mae'r goblygiadau ehangach fel a ganlyn:

- (a) **Cyllid:** Mae'r adroddiad hwn yn ymwneud â pherfformiad ariannol Cyfoeth Naturiol Cymru. Mae gennym risg wedi'i rhestru yng nghofrestr risgiau'r Gyfarwyddiaeth Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol.
- (b) **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:** Mae pob elfen o'r gyllideb yn cyfrannu at un neu lawer o'n hamcanion llesiant.

Y camau nesaf

6. Bydd y Tîm Gweithredol yn parhau i fonitro'r prif risgiau yn y gyllideb.
7. Cynhyrchir yr adroddiad hwn bob deufis ar gyfer y bwrdd a'r Tîm Gweithredol.

Argymhelliad

8. Noder bod y Pwyllgor Cyllid wedi ystyried cymeradwyo newidiadau i'r rhagolwg diweddaraf, o £302.5 miliwn i £303.3 miliwn.
9. Y bwrdd i graffu ar berfformiad ariannol hyd at ddiwedd mis Tachwedd 2025.

Rhestr atodiadau

- Atodiad A: Adroddiad ar y Perfformiad Ariannol

**Cyfoeth
Naturiol**
Cymru
**Natural
Resources**
Wales

NRW Board – February 26

Financial Performance Report – November 2025

Content and Key Messages

Update will cover:

Update on the latest forecast changes as at November 2025, compared to the approved budget as at September 2025 - an increase of £0.8m from £302.5m to £303.3m.

Financial Performance as at November 2025.

Update on contingencies and under/over programming.

The main risks and opportunities to our budget this year. Potential return of funding to Welsh Government.

WG intend to provide NRW with a further £6m in 2025-26 to pay the Environment Agency Pension Scheme for employer contributions. Recommend Finance Committee approve.

Messages:

There has been a relatively small increase (£0.8m) in our funding level between September and November spread across most categories - the forecast income and expenditure pages provides an explanation of those movements. We expect to reduce our funding from Welsh Government in January and have introduced a summary page that provides further detail. The previously reported £5m revenue Grant in Aid reduction is likely to be nearer £3m. Other reductions in funding are capital and grant related and collectively likely to be in the range of £3m to £4m.

Income is broadly in line with profile, with minor variances across charge, commercial, European & external funding sources. Expenditure at the end of November equated to £147.5m, £2.5m (2%) below the planned expenditure profile. The £2.5m variance is split across staff (£0.5m), non staff (£1.2m) and projects (£0.7m).

We have central provisions for pay award, flexible resource pool, along with a central contingency for unfunded pressures, which has been largely allocated, with just £0.2m remaining. We also hold general overprogramming of £1m plus specific over-programming held against various programmes. There are no concerns.

We have not included a page on contingent liabilities in this report as the position has not changed significantly. We have also removed the risks and opportunities page we normally produce and replaced that with the page mentioned above. Many of those risks and opportunities have crystallised and have now included a page on a number of areas where we recommend that we request that our funding levels are reduced subject to more due diligence in January.

This is standard practice, there is no net benefit / cost to NRW as we are paying contributions early and our funding will be adjusted accordingly by WG next financial year.

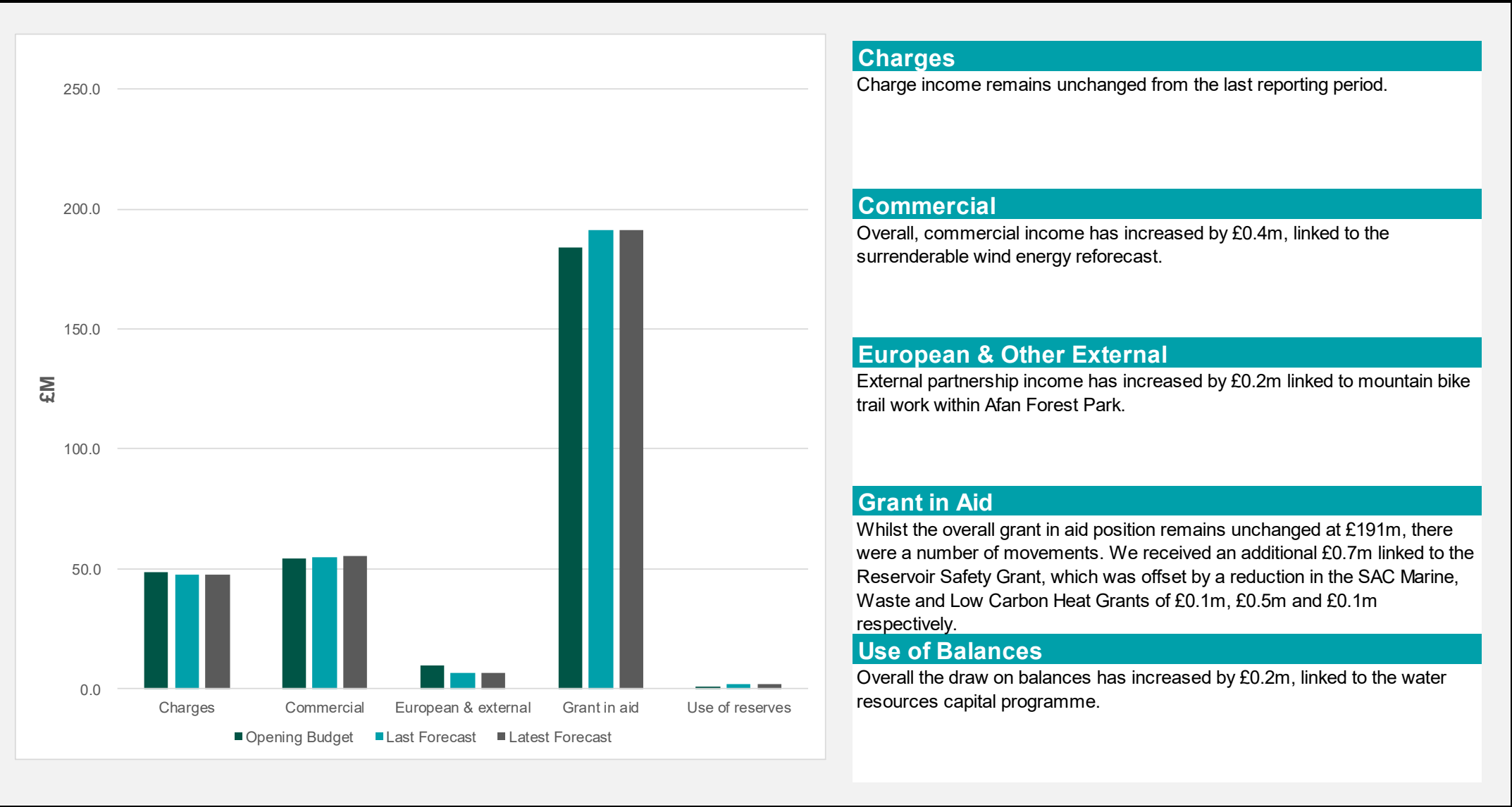
The individual pages within the report provide further detail on the points raised above.

Year End Outlook - Update on potential return of funding to Welsh Government

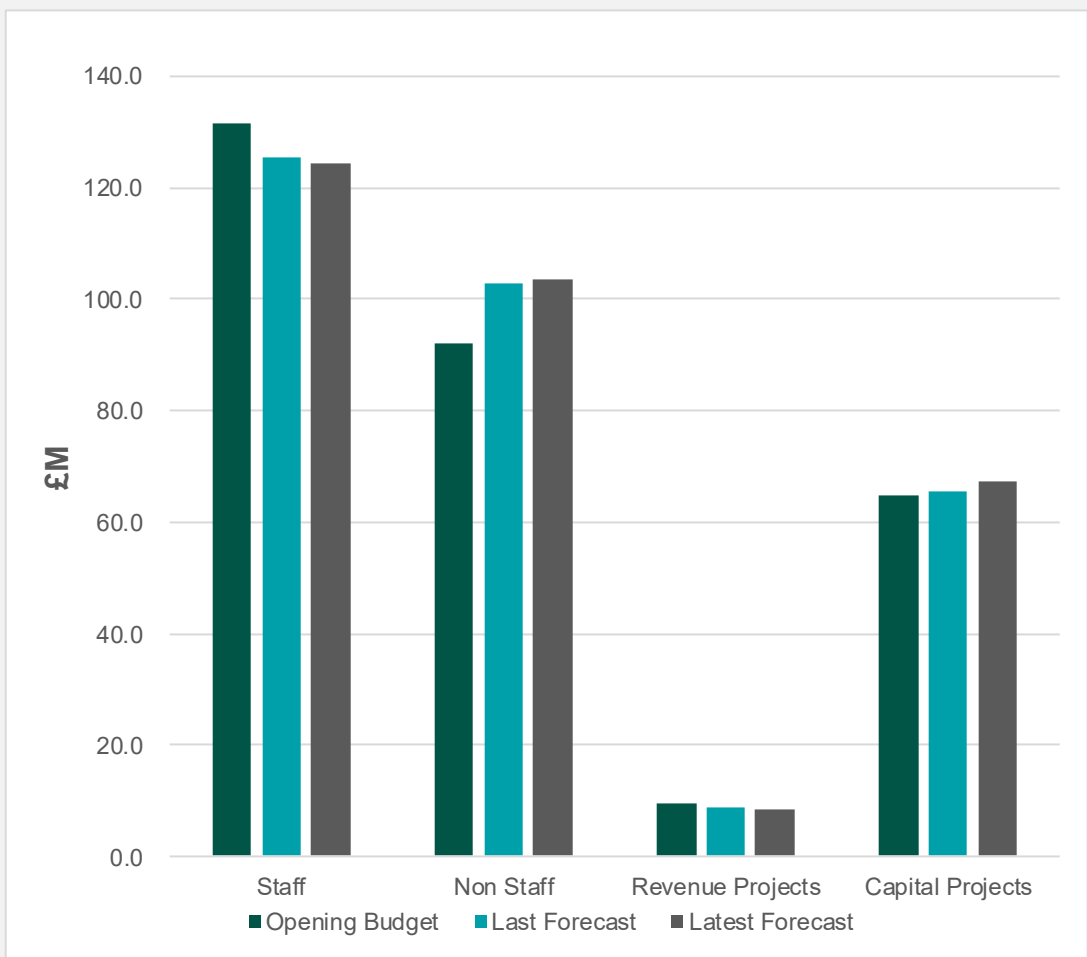
Item	Value	Description
Revenue GiA	£3m	We had previously indicated that we would return £5m to Welsh Government and requested a reduction in our IR35 liability repayment. That figure should be reduced primarily because of the re-categorisation of DDAT disaster recovery work as revenue. We will also increase our central over-programming to £1.5m due to an anticipated risk of underspend.
Capital GiA	£1.5m	Primarily due to DDAT disaster recovery work being recategorised as revenue. We are exploring different land purchases, both on and off the WGWE, as an alternative use of the funding.
Capital GiA - Fleet bid	£0.5m	Due to a reduced amount of EV sites that can be delivered. We will notify WG of this reduction in early January.
Capital GiA - Flood	£0.2m	Likelihood that Flood will not be able to utilise it's full capital budget this year, but we are exploring whether it can be used.
Ring Fenced Grants and Grant in Aid	£0.8m	Likely underspend on Enforcement (£0.7m) and Sustainable Farming Scheme (£0.1m). We have already notified WG of a reduction in the Waste grants (£0.3m).
Receipt from lease surrender at Kilvey Hill	£1.5m	We are in receipt of the lease surrender. We are exploring opportunities to purchase land so we can compensate for the loss of tree cover. If approved, then we would also have to commit revenue funding in future to planting and management.

ET has agreed for Finance to firm up the figures and confirm the reduction with Welsh Government, in line with what has been outlined above.

Financial Performance – Income Forecast

Financial Performance – Expenditure Forecast

Staff

Staff budgets have reduced by £1.2m since September. This is primarily due to the trajectory forecast where we reallocated salary based savings to non staff and capital projects across Operations, Finance and Corporate services directorates.

Non Staff

Overall non staff budgets increased by £0.5m, primarily due to the redistribution of the additional £1m NRW2030 allocation from WG for specific Ddat improvements (£0.8m from revenue projects), the reallocated salary based savings following the trajectory forecast (£0.6m) which is offset by reductions within the WG Grant Programme.

Revenue Projects

Revenue projects have reduced by £0.6m, largely due to the distribution of the additional £1m NRW2030 revenue budget, which is offset by the reclassification of the Vale of Glamorgan Bathing Water grant (£0.2m).

Capital Projects

Overall capital project budgets have increased by £2.0m, predominantly due to the additional allocation following the trajectory review (£0.8m), the new Reservoir Safety grant award (£0.5m) along with an increase in the compensatory planting (£0.4m), linked to additional surrenderable wind energy receipts.

Financial Performance - Income

INCOME	Actual	Approved Forecast	Variance	Approved Forecast	Remaining Budget	Original Budget	Commentary
by Account Type	YTD £m	YTD £m	YTD £m	FY £m	FY %	FY £m	
Charges	34.6	34.5	0.2	47.7	27%	48.4	The variance on charge income is minimal and predominantly linked to Mooring and Landing rents where we have received unexpected additional income this period. We are expecting revisions to the approved forecast in the next period, linked to AMP8 Water Quality and within the Nuclear charge regime. These will be relatively small and whilst they will increase the draw on charge balances, they will be offset by the salary savings associated with charge funded activities.
Commercial	36.9	36.8	0.1	55.5	34%	54.5	Commercial income is in line with forecast. We continue to monitor timber income and discussions with the commercial team indicate that the current timber income forecast is holding at £31.4m. We will continue to monitor despatches on a regular basis and will communicate any risks to the forecast. We also continue to monitor wind energy performance and have been working to obtain a higher level of business intelligence from the operators. This intelligence has indicated that there is a limited risk to the full year forecast, however we will continue to monitor this outlook.
European & external	3.4	3.5	-0.2	6.8	50%	9.8	The current variance is linked to Natur Am Byth and LiFE funded projects, where we are also seeing a corresponding variance on the expenditure side. Limited risk to the full year forecasted position.
Grant in aid	80.3	80.2	0.0	191.1	58%	183.8	In line to profile.
Use of balances	0.0	0.0	0.0	2.2	100%	1.1	The movement in the use of balances between the original budget and the current full year forecast has increased due to the reduction in charge income forecast. The salary re-forecast has resulted in an estimated £1.7m of salary savings linked to charge funded activities, which will reduce the draw on balances reported in the table to £0.5m.
TOTAL: NRW	155.1	155.0	0.1	303.3	49%	297.6	

Financial Performance - Expenditure

EXPENDITURE	Actual	Approved Forecast	Variance	Approved Forecast	Remaining Budget	Original Budget	Commentary
by Account Type	YTD	YTD	YTD	FY	FY	FY	
	£m	£m	£m	£m	%	£m	
Staff	73.9	74.5	0.5	124.2	40%	130.3	An underspend of £0.6m in respect to salaries due to the number of vacant posts. Recruitment levels are improving however it will take time for this to be reflected in the financial figures due to the nature of the process. NRW's current staffing levels are at 94%, based on current projections the headcount ceiling will nearly be reached from current active recruitment. There is currently an overspend on other staff costs of £0.1m, where overspends on other pay costs, travel & subsistence and people support costs are offset by an underspend on training. It is likely there will be a small overspend on other staff costs at year end. We are in discussion with WG on the utilisation of the previously identified £5m of salary savings. Due to a number of recent pressures/opportunities we could possible utilise £2m - £3m of the £5m.
Non Staff	43.3	44.6	1.2	103.4	58%	93.2	Underspend of £1.2m on land stewardship funded activities, across the Operations and EPP directorates, mainly due to profiling. A reforecasting exercise is being undertaken and current expectations are of spend in line with budget.
Revenue Projects	3.7	3.5	-0.2	8.3	56%	9.5	All programmes are broadly in line with budget, with the exception of NRW2030, due to the Disaster Recovery project which was initially funded from capital, but on further analysis of the work, the majority will not meet capitalisation requirements. This will likely be funded from the forecasted salary savings. No concerns at present with the remaining project programmes.
Capital Projects	26.6	27.5	0.9	67.4	61%	64.6	The current under spend is predominantly linked to the flood, internal and externally funded programmes, which are currently £0.6m, £0.2m and £0.3m underspent respectively. We are unlikely to utilise the full capital allocation and anticipate returning a proportion of the flood, additional capital Grant in Aid (linked to the EV grant) and capital GiA funding to WG. NaCE overprogramming now stands at £0.6m, a reduction of £0.5m from that reported in September and we expect this reduction to continue as we move towards the end of the financial year, similar to previous years.
TOTAL: NRW	147.5	150.0	2.5	303.2	51%	297.6	

Financial Performance – Expenditure Trends

EXPENDITURE TRENDS

Commentary:

Expenditure at the end of November 2025 is £147.5m, equating to 49% of the full year forecast of £303.3m. This is slightly ahead of where we were last financial year, when spend was £143.5m against a full year budget of £290.7m.

The current year forecast is £21m more than the full year expenditure for 24/25 which stood at £282.6m.

Financial Performance – Headcount Ceiling

NRW Headcount Ceiling Summary	Nov Headcount ceiling (ftes)	Oct Headcount ceiling (ftes)	Variance
Performance against ceiling			
Non ring fenced posts			
Headcount ceiling	2,053.4	2,060.1	-6.7
Staff in post	1,960.8	1,963.7	-2.9
Variance	92.6	96.4	-3.8
Staffing level	95%	95%	0%
Ring fenced posts			
Headcount ceiling	427.6	432.5	-4.9
Staff in post	363.0	347.7	15.3
Variance	64.6	84.8	-20.2
Staffing level	85%	80%	4%
Active recruitment	162	179	
Current projected recruitment profile (int / ext)	80%	79%	
Revised vacancies after recruitment	28	40	

Commentary:

- Following feedback from various forums, placement posts have now been removed from the headcount figures, October figures have been adjusted for comparison purposes.
- A review of agreed funding for new posts yet to be created has taken place over the last month, budgets have been adjusted to reflect the likely appointment date, which is the main reason for the reduction in budgeted fte's.
- Staffing level is at 95% for non ring fenced posts, no change from October. There were a number of external appointments but have been negated by exits and internal movements. The staffing level of ring fenced posts has increased to 85%, 80% in October, following external recruitment and internal movement from non ring fenced posts.
- The number of staff now stands at 2,323.8fte, an increase of 12.4fte.
- There are approximately 162 active recruitments (as per Kallidus) from advertising to interview stage. Recruitment profile has remained consistent, with 80% projected to be external. Applying this projection to active recruitments would result in an overall staff level of 99%.
- CCC and CSD continue to be over their ceiling. Both have increased since October and have a number of posts in active recruitment.
- The number of agency staff now employed is 28, consistent with October.
- Recruitment levels are positive with current projections suggesting the headcount ceiling will be reached from current active recruitments. However, due to the nature of the recruitment process and natural turnover of staff we remain likely to be under the headcount ceiling at 31st March 2026.

Notes:

- The active recruitment number is taken from the online recruitment system - Kallidus, is based on number of posts (not fte) and includes those categories where posting has not yet been actioned.
- This report does not identify if these are being recruited internal and/or external or if they are ring fenced or non ring fenced.
- Projected recruitment profile (80% ext/20% Int) taken from recruitment data report as at 20th November.
- Information has been kept at a high level but the actions that need to be undertaken in each Directorate will depend on the underlying information.

New Funding

Area of Funding	2025-26 Budget /£000	2025-26 Forecast spend /£000	2025-26 Forecast Variance /£000	Variance Explanation	What did we plan to achieve with this money
Baseline:					
Biodiversity	600	287	313	No change reported since October. Shortfall remains driven by delays in recruitment. NRM are considering alternative uses of the remaining forecast and anything that cannot be utilised will be returned.	- Development of protected site regulatory guidance and advice, including to support LMAs. - Deliver technical advice across upland and heathland ecosystems in Wales. - Develop a rapid assessment approach for protected site effective management;
Water Quality	500	424	76	No change reported since October. Shortfall remains driven by delays in recruitment. NRM are considering alternative uses of the remaining forecast and anything that cannot be utilised will be returned.	- Improving water company performance and ensuring delivery of the water company asset management programme. - Improving stakeholder awareness and participation in delivering measures to improve the water environment. - Ensuring that the regulation of the water environment is fit for purpose and works with nature.
Flood Risk	1,100	1,100	-	No shortfall forecast.	- Catchment approaches – increasing the focus on the Taff catchment plan project. - Further our facilitator role for local multi-benefit water interventions. - Community engagement to tap into the potential of other delivery agents and foster self-help community networks.
Evidence monitoring	800	563	237	No change reported since October. Shortfall remains driven by delays in recruitment. Evidence are considering alternative uses of the remaining forecast and anything that cannot be utilised will be returned.	- Data management and data analysis to improve the quality and accessibility of our monitoring data. - Feasibility studies to explore the potential of innovative solutions. - Water quality monitoring and analysis including laboratory investment.
NRW2030	1,000	1,000	-	Since October the reporting structure for NRW2030 has changed and budget transferred to People Management and DDaT (digital, data & technology) teams. This makes tracking spend slightly more challenging however, the expectation is there will be an underspend. Note there is a revenue pressure for disaster recovery that underspend may be redirected to.	- AI discovery (£150k). - E-recruitment system - configuration & training (People) (£165k). - Process Streamlining - potentially Customer Platform (Service) (£75k). - Pre discovery - permitting to further enhance the benefits of the customer platform work (Service - £150k). - Learning management System - continuation of staff (People - £60k). - CRM Project - precursor work for the Data Platform work to commence (£50k). - Business Board and Enabling Services quick wins - to improve workflows and efficiencies for staff on processes such as MyNRW (£350k).
Grant or externally funded:					
Infrastructure	5,000	5,000	-	There may be an underspend on the non staff budget of potentially £0.9m. Option to allocate to eligible staff costs. To be confirmed in January.	- Increases in terrestrial and marine advisory capacity, permitting capacity and systems/tools development. - Action to accelerate infrastructure consenting includes preparation for and implementation of the new Wales Infrastructure Consent regime.
Marine ICT	2,700	2,700	-	No change reported.	- Pioneer Marine Licensing as the initial product to help create the building blocks of customer platform that will then encompass NRW's regulatory functions and other external interactions with stakeholders.
Water Enforcement Funding	2,723	2,021	702	Forecasted shortfall has increased from prior month due to a reassessment of recruitment timescales. Time-limited nature of posts would suggest unlikely to recruit immediately. DDaT forecast remains a risk with £250k in this financial year with no clear forecast provided by DDaT or spend to-date.	- Operator Monitoring Assessment (OMA) and Operator Self-Monitoring (OSM) compliance review, - Reporting on the current Environmental Performance Assessment (EPA), - Evaluation of compliance data returns and WQ compliance debt management,
SFS	1,093	983	110	Notional underspend being forecast (10%). Driven by delays in recruitment (but not the work delivered). Seeking approval from Welsh Government to re-invest some of this underspend to increase capability and progress delivery of the scheme.	- NRW operational readiness for the Sustainable Farming Scheme including. - Development of Designated Sites Management Plans and translating existing management agreements into SFS. - Ongoing technical support and advice for habitat and species actions on Designated Sites and developing guidance.
Waste	4,314	3,757	557	Shortfall driven by delays in recruitment and ongoing vacancies. We have notified Welsh Government and formally returned £0.5m. DEFRA postponed capital / waste tracking build to 2026/27 onwards, which has impacted the capital position. £330k of revenue funding is being held pending work at one of the waste sites we regulate.	- Support the development of Welsh Government's legislative programme of reforms. - Provide Welsh Government with a central point of contact for expert technical and policy advice, assurance on regulatory implementation across the programme and project and programme management support.
Total	19,830	17,835	1,995		

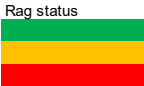
Financial Performance – Revenue Projects

Revenue Projects by Programme	Actual YTD £m	Approved Forecast YTD £m	Variance YTD £m	Approved Forecast FY £m	Remaining Budget FY %	Original Budget FY £m	Commentary
External Funded	1.6	1.7	0.1	3.4	54%	3.1	The current variance is almost solely linked to the Natur am Byth project. The project finance officer will meet with partners early in the new year to reassess and readjust the forecasts.
Internal Funded	1.0	1.2	0.2	2.4	60%	1.6	The main variance is linked to the Organisational Change project, where there remains £0.4m (50%) of the full year allocation still to be utilised. Current projections indicate an underspend of up to £0.2m. Discussions are being held in January to reassess and readjust the forecast.
NaCE	0.4	0.5	0.0	1.5	70%	1.6	The revenue programme element accounts for £1.5m (6%) of the overall NaCE Programme. The current expenditure position is in line to budget and we anticipate this to be the case at year end.
Other	0.1	0.1	0.0	0.2	70%	0.0	On profile, no significant issues.
NRW 2030	0.5	0.0	-0.5	0.0	-9737%	2.3	The NRW2030 revenue programme is currently showing an overspend of £0.5m, linked to the Disaster Recovery Ddat project. This was initially funded from capital, but on further analysis of the work, the majority will not meet capitalisation requirements. This will likely be funded from the forecasted salary savings.
Grants	0.1	0.1	0.0	0.8	88%	0.9	Limited risk, with the remaining payments due to go out in March 26.
TOTAL: NRW	3.7	3.5	-0.2	8.3	56%	9.5	

Financial Performance – Capital Projects

Capital Projects by Programme	Actual YTD £m	Approved Forecast YTD £m	Variance YTD £m	Approved Forecast FY £m	Remaining Budget FY %	Original Budget FY £m	Commentary
NRW 2030	2.4	2.3	-0.1	6.1	60%	6.0	Current costs are in line to budget. The current NRW2030 project programme budget will be amended, with the Tech and People Transformation elements moving out. There still remains £1.4m awaiting project setup which has reduced considerably since the last reporting period. There is also 60% of the full year allocation to be utilised in the remaining four months of the financial year. Finance will work closely with the programme leads to manage and reassess the forecast coming up to year end. We have anticipated a level of budgetary surplus primarily linked to the disaster recovery reclassification to revenue, which may lead to us having to reduce our funding level from Welsh Government.
External Funded	5.9	6.1	0.2	12.9	54%	13.8	The LiFE project extension application has been successful, with the projects now having an additional two years to complete. No additional budget is needed, however all three have included an additional contingency to ensure any inflationary costs are covered. Natur Am Byth is slightly behind profile and will be reviewed in January.
Flood Risk	8.6	9.1	0.6	17.7	52%	17.6	The overall programme position has changed a number of times over the last few months, from an initial surplus to a slight deficit. We anticipate that we will not need all the capital funding and estimate a return of circa £0.5m. Next financial year, we will begin the year with a prudent level of over-programming. Current over programming stands at £0.2m. Finance will work closely with the team to ensure we manage this risk up to year end.
Internal Funded	2.9	3.2	0.3	9.9	71%	3.6	Broadly in line to profile. The key programmes are EV fleet purchase (£4.4m) and Water Resources (WR) (£1.8m). Due to better than expected EV purchase prices along with complications on EV infrastructure roll out, we are unlikely to utilise £0.5m of the award. The WR programme is currently under programmed by £0.3m, which is likely to be returned to balances for use in future years.
NaCE	6.7	6.7	0.0	20.1	66%	20.8	Current costs in line with budget. Overprogramming now stands at £0.6m, a reduction of £0.5m from that reported in September and we expect this reduction to continue as we move towards the end of the financial year, similar to previous years. There is still 66% of the full year allocation to be utilised.
IFRS 16 Capital Leases Only (non-cash)	0.0	0.0	0.0	0.7	97%	2.8	Following a value for money assessment on vehicle acquisitions, the most favourable outcome was to purchase vehicles resulting in the transfer of £1.4m to the EV and Fleet purchase budget. Of the three planned building lease extensions, only two will likely take place this year. This has resulted in £0.7m of the lease budget being transferred to fund additional work within the NaCE capital programme.
TOTAL: NRW	26.6	27.5	0.9	67.4	61%	64.6	

Contingency and over-programming budgets

Balances (contingencies and programme under/overs)	Sep-25 £m	Nov-25 £m	Movement £m	Confidence Level (RAG Status)	Comments
Contingencies and provisions					
Pay Award Provisions	4.2	4.2	0.0		Pay award of 3.72% agreed and will be paid in December. Pay award budget being distributed in December as well.
Other staff contingency	0.8	0.6	-0.2		Budget distributed for market forces and increments. Contingency held for flexible resource pool and any corrections required to the opening budget. It is likely that the whole of this contingency will not be required. The movement predominantly reflects case for change costs that we were unable to accrue last financial year and staff within the flexible resource pool.
Central Contingencies	0.2	0.2	0.0		Central balance for unfunded pressure bids.
Infrastructure (additional WG GiA funding) (EPP directorate)	0.1	0.0	-0.1		The previous residual balance has now been removed.
Staff Budget Undistributed (Directorates)	2.1	1.6	-0.5		Budgets have been distributed to posts associated with new funding in June/July. The balance will continue to reduce as positions are set up by the recruitment team.
Over-programming					
Central over programming	-1.0	-1.0	0.0		As per the opening budget. This will most likely be retained until Quarter 4.
Overprogramming (Directorates)	-0.5	-0.5	0.0		In addition to the land stewardship overprogramming £0.3m, there is also additional funding agreed to support Mid Wales Integrated Workforce £0.2m. The Integrated Workforce element will be cleared through the allocation of the Ops reinvestment fund.
Under programming (Directorates) WG Grant	-0.1	-0.1	0.0		The over programming relates to Wales Coastal Path project, where we anticipate not all costs will come to fruition, hence the slight over programming.
Flood Risk Capital (Directorates)	0.1	-0.2	-0.3		The overall programme position has changed a number of times over the last few months, from an initial surplus to a slight deficit. We anticipate that we will not need all the capital funding and estimate a return of circa £0.5m. Next financial year, we will begin the year with a prudent level of over-programming.
NaCE (Directorates)	-1.1	-0.6	0.5		The overprogramming has reduced from July and we expect this to continue as we move through the year, similar to previous years.
Under-programming					
Water Resources Capital (Directorates)	0.3	0.2	-0.1		The balance has now moved into a surplus position following a review of the overall programme. This is likely to be returned to balances for use in future years.
Awaiting distribution					
NRW 2030 (Directorates)	3.4	1.4	-2.0		This has reduced considerably from the last reporting period, with the current balance reflecting just the capital programme. All revenue budgets have now been distributed.

Note
 All contingencies/over programming are held centrally unless indicated otherwise.

